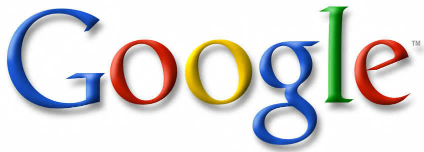
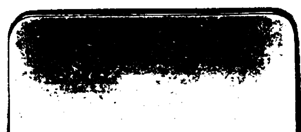

NIX
Pontoppidan

HANS KVAST OG MELUSINE

1. OPLAG (1.–2. TUSINDE)
2. — (3. —)

LANGKJÆRS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

HENRIK PONTOPPIDAN

HANS KVAST
OG
MELUSINE

ANDET OPLAG

KØBENHAVN
DET SCHUBOTHESKE FORLAG
J. L. LYBECKER OG E. A. HIRSCHSPRUNG
1907

I

Hvormange kan endnu huske Hugo Martens, saadan som han var i Trediveaarsalderen? Det var jo næsten umuligt ikke at lægge Mærke til ham, naar han om Eftermiddagen ved Tretiden kom vandrende gennem Fortovsmylret paa Østergade i sin store Røverkappe, der hang ham ned paa Hælene, og med en Hat, der ligeledes var som stjaalet fra en Teatergarderobe. Hans brede, skægløse Ansigt med den grumsede Hudfarve, de brune, kloge og livlige Øjne, der tog sig saa mægtige ud bag Guldbrillernes hvælvede Glas, de mørke Haarlokker bagved Ørene, det selvtilfredse Smil og den værdige, afmaalte Gang, — alt dette fik Folk til at vende sig om og stirre.

Han var paa dette Tidspunkt endnu ikke helt klar over, om det vilde blive som Komponist eller Skribent, han skulde gribe ind i Verdensudviklingen. Og dog havde han

allerede udgivet nogle af sine skønneste Kompositioner. Baade »Vaartoner« og »Du, som jeg saae i Drømme« og flere andre af de Sange, hvormed han tidligt sang sig ind i det danske Folks Hjerte, var dengang bleven til. Men desuden optraadte han med Bravur som Musik- og Teateranmelder i et af Byens Blade og var i det hele paa gode Veje til at vinde sig baade Navn og Indflydelse i Hovedstaden. Alle kendte ham i hvert Fald af Omtale. Det var i sjelden Grad lykkedes ham at erobre Bysnakken. »Der kommer Hugo Martens!« lød det overalt, hvor han viste sig, — og sødere Musik kendte hans Øre ikke.

Unge Mennesker fra Studenter- og Kunstnerverdenen hilste ham med den uvilkaarlige Ærefrygt, Ungdommen nærer for Ryet, især saa længe det er ungt og friskt. Hans ældre Bekendte derimod skraaede gerne over paa det andet Fortov, naar de saae ham komme. De skøttede endnu dengang ikke om at blive omfavnet af ham paa aaben Gade. Selv hilste han ingen. Langsomt, tilsyneladende ubekymret om den Opmærk-

somhed, han vakte, bevægede han sin middelstore, noget tunge Skikkelse mageligt henad Fliserækken med den ene Haand i Siden, den anden om Haandtaget paa en Stok. Engang imellem vendte han sig langsomt omkring for i kunstnerisk Selvforglemmelse at eftergabe et Par unge Damer, der var strøget ham hviskende og tiskende forbi; eller han blev staaende med et spekulativt Smil foran et Butiksvindu, som om han faldt i Tanker over de udstillede Varer, mens han i Virkeligheden fortabte sig i Synet af sit eget kære Spejlbillede.

Han boede endnu dengang i »Stærekassen« — den beskedne Kvistlejlighed ved Søerne, som hans Digtervenner siden saa ofte har skildret i Vers og Fortælling. Her holdt han hver Fredag aabent Hus for en Kres af unge Forfattere, Kunstnere og lignende Folk, der havde sluttet sig til de samme kunstneriske Anskuelser, han forfægtede i sine Avisartikler. Det var en literær Salon efter de bedste eller dog næstbedste udenlandske Mønstre. Der var dunkelt røde Slør over Lamperne, et Par skønsomt anbragte

Blomster eller Kunstgenstande paa Etageren og Spejlkonsollen; desuden en eller anden malerisk Skueret, f. Eks. en Skaal med Appelsiner eller med store, rødkindede Æbler. Af Drikkevarer blev der kun budt The, anrettet paa russisk Vis i Glas og med en Citronskive, og dertil en af disse fede aromatiske Klosterlikører, der besnærer Fantasien og skaber gyldne Drømme.

Som en yderligere Udsmykning virkede Damerne — nydelige unge Kvinder af det bedste eller dog næstbedste københavnske Selskab i dristigt stiliserede Dragter, med store, kunstneriske Smykker og Haarprydelser. Hugo Martens var netop selv i de Aar bleven gift med en af Byens pragtfuldeste unge Piger: en høj, rank og sølvlys Valkyrie, der navnlig i Forlovelsestiden tog sig ud som et Luftsyn ved Siden af hans massive og mørkladne Skikkelse.

Her sad da den lille Kres af Sammensvorne i den dæmpede Belysning eller ganske uden andet Lys end Skæret fra Kakkelovnsilden eller af Maanen, naar denne kiggede frem ovre bag de mørke Tagrygge paa

den anden Side af Søen og fyldte Stuen med eventyrlig Stemning. Mangen en, der nu er professionel Skønaand og Geschæftsmand og sin egen Rejsende, har her med bevæget Sind modtaget sin kunstneriske Indvielse. Her har han, rød i Kammen, vovet sig ud i sin første, alvorlige Debat. Eller han har siddet lyttende og strøget sig artigt over Skægget eller maaske smilet tankefuldt hen for sig i den tætte Tobaksdamp, hvor Cigaretternes Ildpunkter blussede op og slukkedes som Lygtemænd i Mosetaage.

Hugo Martens var ikke alene af Aar den ældste. Han havde paa dette Tidspunkt ogsaa et Forspring i Udvikling og Livserfaring. Paa Grund af uheldige Forhold i Barndomshjemmet var han i en tidlig Alder kommen ud i den store Verden, havde studeret ved tyske Musikskoler og siden opholdt sig baade i Paris og Italien. Naar han sad i sin Gyngestol med Hænderne mageligt foldede over sin allerede polstrede Mave og Cigaretten hængende mellem Læberne, kunde han i Sammenligning med de andre gøre et næsten overmodent Indtryk. Men der var

Karakter over hans Skikkelse. Der var Frodighed i den. Det blankskallede Hoved med den bengule Isse, de mørke Nakkekrøller, de fyrige, sodbrune Øjne, Guldbrillerne og de kødfulde Kinder, der under Minespillet idelig toppede sig til muntre Smilebuler, — dette Hoved fristede ogsaa stadig Malerne og figurerede paa alle Foraarsudstillingerne.

Selv behagede han sig i Forestillingen om at være en grublende Aand, en moderne Faustfigur, besat af en halvt dæmonisk Kundskabstørst og Oplevelsestrang. Endog i sine modnere Aar, som dog paa saa mange Maader forandrede hans Livsbetragtning, saae han sig næsten hellere miskendt som Komponist end frakendt Evne til filosofisk Fordybelse i Tilværelsens Gaader og Karader. I Virkeligheden var hans Dannelse meget mangelfuld, hans Kundskaber ganske overfladiske. Den Visdom, hvormed han slog om sig i sine Anmeldelser og imponerede Avislæsere, var tilfældigt sammenplukket fra udenlandske Blade og fik de mere indsigtsfulde til at smile.

Som Musikmenneske derimod hørte han

til de benaadede. Først ved Klaveret blev han helt sig selv. Her skulde man se ham en Aften, naar han var rigtig oppe. I hans skabende Øjeblikke faldt Narredragten af ham og han blev — som der engang er bleven sagt om hans ildfulde Kunstnersjæl — en »tonende Flamme«.

Hvad iøvrigt hans Værd som Menneske angaar, saa har jo Meningerne været meget skiftende, indtil han nu — efter sin forholdsvis tidlige Død — er bleven optaget mellem vore Nationalhelgene. Talrige som kært Barns Navne er Historierne om hans Forfængelighed, hans pirrelige Selvfølelse, hans Hævngerrighed. Eet har man dog altid kunnet enes om: i sit Forhold til Kone og Børn aabenbarede han megen ægte Følelse. Som saa mange Kunstnere var han nok noget genert over sin Rolle som Ægtemand og Familjefader. Trods sin Kones Skønhed viste han sig ikke gerne offenlig med hende — ogsaa fordi hun var en lille Smule højere end han. Men indenfor Hjemmets Vægge gav han sig til Gengæld — endogsaa i andres Nærværelse — meget uforbeholdent hen

i sin varmblodige Forelskelse. Hendes granvoksne Skikkelse inspirerede ham ogsaa stadig til nye Kærlighedssange. Han var utrættelig i at forherlige den baade i Mol og Dur. Altid valgte han saadanne Tekster, der gav ham Lejlighed til — ofte ret dristigt — at besynge hendes Øjne, hendes Arme, hendes Barm og især hendes Haar, denne rige, lyse Haarfylde, der, naar hun om Aftenen for at glæde ham løste den, indhyllede hendes store, hvide Legeme som en Sølvmorssærk.

Han kunde om Dagen sidde en hel Time ganske stille og betragte hende, mens hun paa sin hurtige, lidt stundesløse Maade gik rundt i Stuen og tørrede Støv af eller sad henne ved Vinduet og legede med Børnene. Han nød hende i saadanne Øjeblikke som et Kunstværk, han selv havde været med til at skabe, — hvad han paa en Maade virkelig ogsaa havde, og hvad der delvis forklarede hans Følelsers sjeldne Bestandighed. Han valgte f. Eks. altid selv Stofferne til hendes Kjoler for Farvesammenstillingens Skyld og viste her Forkærlighed for det dybt vinrøde, der stod saa smukt til hendes

Haar. I sin Forelskelse kom han ogsaa stadig hjem med kostbare Foræringer til hende: Smykker, gamle Kniplinger, ægte Skildpaddeskamme og lignende Ting, som han rigtignok undertiden stjal fra hende igen og pantsatte eller solgte, naar han var i Bekneb for Penge.

Saaledes levede Hugo Martens en lykkelig Tid, indtil han blev henimod de fyrre.

Saa fulgte de Aar, da personlige Rivninger og indbyrdes Skinsyge splittede Vennekresen, og da en begyndende Ligegyldighed hos Publikum og den sædvanlige, lurvede Kunstnerkamp for Udkommet tog Vejret fra de ensomme. Samtidig rykkede en ny Ungdom frem med Pavker og Trompeter og vakte nye Forventninger og skabte nye Navne.

Hugo Martens, der var syg den Dag, han ikke saae sig omtalt i en eller anden Avis, tabte i disse Aar Femteparten af sin Legemsvægt. Der var navnlig en vis Sivert Nielsen, som begyndte at samle den musikalske Verdens Forhaabninger om sit Navn, og dette Menneske huserede derfor Dag og Nat som en Brems i hans Tanker og for-

giftede ham Livet. Det var en Mand omtrent i hans egen Alder, en forhenværende Nybodershaandværker, som paa den Tid, da han selv var Hovedstadens unge Kunstnerløve, havde siddet fattig og forsulten ude paa en frederiksbergsk Sangerindeknejpe og hamret paa et gammelt Udgangsøg af et Instrument.

Under alt dette komponerede han stadig lige flittigt og skrev ogsaa i sit Ansigts Sved lange Kroniker i Aviserne. Men man mærkede Anstrengelsen, og han trættede Folk med Gentagelser. Han havde endogsaa en Opera under Arbejde, og det var de store Forhaabninger, som baade han selv og hans Kone satte til dette Værk, der overhovedet holdt dem oppe i disse Trængselsaar. Skønt i Virkeligheden ingenting af det var færdigt, lod han til Stadighed anbringe Notitser rundt om i Bladene, hvor dets Fuldendelse højtideligt forkyndtes. Saadan greb han i sin Vaande ethvert Middel til at holde Opmærksomheden fangen og skaffe sig det Maal af Beundring og Tak, uden hvilket han nu engang ikke kunde leve.

Til al denne Modgang kom saa endda en voksende Gæld og et sandt Hospital af — virkelige og indbildte — legemlige Lidelser.

Hans Kone, der i al sin Pragt og Herlighed var en enfoldig Sjæl, som ikke forstod Aarsagen til sin Mands Forstemthed, begyndte for Alvor at ængstes for, at han bar paa en dødelig Sygdom, og vidste ikke det gode, hun skulde gøre ham, for at holde ham rask og arbejdsdygtig. Hun saae i Publikums tiltagende Ligegyldighed for hans Produktion kun Tilsidesættelse og planlagt Forfølgelse. Ja, hun var ikke langt fra at tro paa en skjult Sammenrottelse af Misundere; og hendes Mand modsagde hende ikke paa dette Punkt. Det var nemlig ham, der underhaanden havde indgivet hende Tanken, fordi han selv trængte til at tro paa den.

Overfor Verden skjulte han dog længe sin Græmmelse og Uro med nogenlunde Held. Han anmeldte de yngre Komponisters Frembringelser med endog overdreven Velvilje, saasnart han saae, at det ikke vilde

lykkes ham at slaa dem ned med Tavshed. Selv Sivert Nielsen hilste han en Dag med en festlig Fanfare.

Men efterhaanden som Tiden gik og Stilheden omkring hans Navn blev dybere, og navnlig efter at han selv var begyndt at fornemme sin kunstneriske Afmagt, saae man bag den overlegne og selvtilfredse Maske bestandig tydeligere de dirrende og fordrejede Ansigtstræk af en Ulykkelig, der kæmpede for sit Liv.

Saa en skøn Dag kastede Bajads sin Forklædning.

Han havde lige udgivet et lille Hefte nye Sange, og da en Avis i en Anmeldelse kaldte dem for nogle »opvarmede Levninger«, svarede han med en Artikel, hvis Voldsomhed igen gjorde lyst om hans Navn. Han mindede med dette krampagtige Udbrud om et troldet Barn, der i sit afmægtige Raseri hævner sig paa sine Omgivelser ved at gøre sig uren i sine Bukser. Der stod en Stank af Selvforherligelse op af hans Udgydelser, saa det var til at faa ondt af. Han nævnte sig selv sammen med Tonekunstens aller-

største Navne og bekransede sig i Folkets Paasyn med Geniets Tornekrone.

Alle andre end hans Kone kunde se, at det bar hen imod en Katastrofe. De fleste smilte af ham, andre saae paa ham med Medlidenhed, naar han kom vandrende gennem Strøget — ikke som i gamle Dage mageligt solende sig i sit Ry — men skridende vældig henad Fliserækken med løftet Hoved og et fanatisk Blik bag Brillerne.

I sine kuriøse »Erindringer og Bekendelser« har han selv meddelt en Redegørelse for, hvad han med et forblommet Udtryk kalder »det mørke Vendepunkt« i hans Liv. Han har her givet en Slags overnaturlig Forklaring af det lykkelige Sammenspil af ydre og indre Hændelser, der førte til det afgørende Gennembrud af hans Kunstnerpersonlighed. Imidlertid har den hele Fremstilling vist sig at bero paa et fantastisk Selvbedrag. En grundig og upartisk Prøvelse af opbevarede Breve, mundlige Ytringer, Familjeaktstykker og andre Dokumenter har tilfulde godtgjort dens Upaalidelighed.

Der skal nu her paa Grundlag af dette Materiale kortelig fortælles om, hvad der virkelig er passeret ved denne Lejlighed.

Først dog et Par biografiske Oplysninger ogsaa om hans Kone, Fru Matilde. Hun var kommen fra et agtværdigt københavnsk Officershjem, var vokset op mellem Mænd, hvis Betydning for Samfundet saare hensigtsmæssigt var angivet med tydelige Mærker paa Skuldrene eller dog indregistreret i Statskalenderen, og mellem Kvinder, for hvem nævnte Bog tilligemed Biblen og Modejournalen var Kilderne til al fornøden Visdom. Og hun havde i Grunden følt sig tilfreds i disse Forhold, indtil hun ved et Tilfælde lærte Hugo Martens at kende.

Hun var et Menneske, der ikke var saa ganske let at blive klog paa, fordi man uvilkaarlig bedømte hende efter hendes straalende og æggende Ydre, og fordi hun var paa Post overfor alle Forsøg paa Overrumpling. Hun havde allerede i tretten-fjorten Aars Alderen været en fuldt udviklet Kvinde,om hvem unge og gamle Mænd svirrede

som Møl omkring et nytændt Lys; og dette Misforhold mellem hendes legemlige og aandelige Udvikling havde sat sit Præg paa hendes Væsen, og det saa meget dybere, som det vedblev at bestaa, ogsaa efter at hun var bleven voksen.

Hun var kun maadeligt begavet, og hun vidste det selv og pintes af det. Netop fordi hun var saa stor og tiltrak sig Opmærksomheden og vakte Forventninger, hvor hun viste sig, fortvivlede hun over sin langsomme Opfattelsesevne. I sin Angst for at læse Skuffelse i de Menneskers Øjne, der indlod sig med hende, fik hun tidlig noget anstrengt og paataget i sin Maade at være paa overfor Fremmede, idet hun væbnede sig mod enhver Tilnærmelse med en majestætisk Tavshed. Det var fra Begyndelsen af kun et ulykkeligt Barns Nødværge; men det udviklede med Aarene en Tilbøjelighed hos hende til at optræde i Rustning og i det hele til at synes noget andet og mere, end hun var.

Efter at hun var bleven gift med Hugo Martens, var det dog alene for hans Skyld,

hun gerne vilde brillere. Skønt hun aldrig blev rigtig hjemme i hans Kres, blandt andet fordi hun manglede Forstaaelse af, hvad der samlede den, lod hun sig dog ingensinde mærke dermed, ja optraadte som den, der i enhver Henseende var sin Mands Jævnbyrdige. Samtidig tilegnede hun sig omsorgsfuldt alle Kresens Meninger og Talemaader og frigjorde sig tilsidst ogsaa paa det religiøse Omraade for, hvad hun havde lært at kalde sine Fordomme. For ikke at staa tilbage for de andre unge Kunstnerfruer, der havde slaaet op baade med Gud og Fanden, blev hun en Slags Buddhist ligesom sin Mand, om hvis Storhed som Menneske og Kunstner hun efterhaanden gjorde sig ganske fantastiske Forestillinger.

Ogsaa i musikalsk Henseende var hun en umyndig. Hun havde lært at spille, saadan som hun havde lært at danse og løbe paa Skøjter; men hun var uden al Begavelse for Musik og havde ikke kendt en eneste af Hugo Martens Kompositioner, da hun — toogtyve Aar gammel — traf ham første Gang.

Hugo havde ikke desmindre straks forelsket sig i hende, og det med en Voldsomhed, en Springskhed, der i Begyndelsen forskrækkede hende. Det var nu ogsaa noget, hun aldrig havde tænkt sig muligt, at hun skulde blive en Kunstners Kone. En saadan Forbindelse betragtedes i hendes Omgangskres som den rene Fortabelse, — og hun stod da ogsaa en Tid tappert sit Hjertes Tilskyndelse imod. Dertil kom saa det, at Tanken om Giftermaal overhovedet ængstede hende, fordi hun ikke kunde tænke sig, hvordan hun skulde kunne komme over at lade sin Forklædning falde og vise sig for en Mand i al sin Ringhed. Men over dette døde Punkt i sin Forelskelse blev hun hjulpet af Svingkraften i Hugos Lidenskab. I Betuttelsen over den Maade, hvorpaa han saa at sige øjeblikkelig erklærede hende sin Kærlighed, tabte hun sin dronninglige Utilnærmelighedsmaske, — og hermed var hun i Virkeligheden erobret.

Men endnu stod der Kamp tilbage for dem begge. Matildes Forældre satte sig med Kløer og Klove mod Forbindelsen. Særlig

rasede Faderen og svor, at han før vilde bryde sin Konges Klinge end kaste sin Datter hen til en »Gøgler«. Men da bortførte Hugo Martens en skøn Foraarsdag sin Brud og rejste af Landet med hende. Hvorefter et hovedkulds Bryllup, saa godt det lod sig gøre, maatte dække over Skandalen.

Fru Matilde viste under disse Farer baade Mod og Standhaftighed. I det hele taget var der større Overensstemmelse mellem hendes indre og ydre Menneske, end hun selv forstod. Trods al sin Mangel paa Selvtillid var hun en Personlighed, hos hvem Kærligheden til Mand og Børn udløste store Egenskaber. I al sin Enfoldighed var hun et Stykke af en heroisk Karakter, en Efterlevning af det gamle københavnske Borgerskabs storhjertede Kvinder, for hvem det at elske var eet med en naturbestemt Selvopofring.

For sin Mand blev hun tidlig et moderligt Forsyn samtidig med, at hun var hans Muse. I de samme Aar, hvor hun gik rundt og forargede sin Familje og vakte Medynk hos sine forrige Omgangsfæller ved at slaa

om sig med vovede Meninger og kunstfilosofiske Udtryk, som hun ikke selv forstod, udviklede hun sig til en haandfast og paapasselig Husmoder og sloges som en Løvinde med Slagter, Bager, Urtekræmmer og Musikforlægger for at holde Hjemmet oppe og skaffe sin Mand Fred og Arbejdsro. Fra det Øjeblik, da det var gaaet op for hende, at Hugo havde økonomiske Vanskeligheder, indførte hun for sit eget Vedkommende et strengt Besparelsessystem. Under Paaskud af, at det var godt for hendes Mavekatar, nøjedes hun med den tarveligste Kost, for at han ikke skulde undvære noget af de tilvante smaa Lækkerier, som han holdt saa meget af og arbejdede saa godt paa.

Tilsidst, da Tiderne for Alvor blev strenge for dem, og da hun saae, hvor Modgangen tog paa Hugo, gav hun sig endog til at sy for en Forretning. Hun havde hjemmefra nogen Færdighed i Kunstbroderi og tjente virkelig ikke saa lidt ind til Huset. For at Hugo ikke skulde føle sig ydmyget deraf, skjulte hun det imidlertid for ham og syede kun, naar han var borte, eller tidlig om

Morgenen, naar baade han og Børnene endnu sov. I Længden kunde dog Sagen ikke holdes hemmelig. Saa letsindig Hugo var i Pengesager, havde han dog altid overraskende nøje Rede paa, hvad der gik med i Husholdningen, og det stod ham tilsidst klart, at hun maatte have skaffet sig private Indkomster.

Da hun gik til Bekendelse, vaklede han nogle Øjeblikke mellem heftig Vrede over hendes Fortielse og lige saa oprigtig Rørthed over hendes Opofrelse. Men da han i det samme indsaae, at det her drejede sig om en ikke ringe Fortjeneste, og da han virkelig var i den pinligste Forlegenhed, bestemte han sig til at lade (ogsaa overfor sig selv), som om han ingenting havde forstaaet, og gik hovedrystende bort.

Men fra de efterfølgende Dage skriver sig en af hans skønneste Kompositioner: »De skjulte Tanker«. Der er i dette lille, ømme Klaverstykke ligesom en Bebudelse af de nye, dybere og renere Toner, der snart skulde lyde ud over Norden og indvarsle en ny Æra.

II

Fru Matildes Forældre, pensioneret Oberstløjtnant Hansen-Frick og Frue, kom en Formiddag i Besøg paa en Tid, da de vidste, at de ikke vilde træffe Svigersønnen hjemme. Hugo Martens havde maattet tage Ansættelse som Lærer ved et mindre Privatkonservatorium, hvor han underviste nogle Formiddagstimer i Harmonilære.

Fru Hansen-Frick saae ikke saa sjelden op til sin Datter og hendes Børn, ogsaa naar hendes Mand var hjemme. Derimod var Oberstløjtnantens Tilsynekomst i »Stærekassen« noget af en Begivenhed. Han kom dog ikke uventet. Det var nemlig den ene af de to Smaapigers Fødselsdag, og Oberstløjtnanten var en Ordenens Mand, der i saadanne Ting ikke tillod sig nogen Pligtforsømmelse, hvormegen Selvovervindelse det end kostede.

Han var dog ikke at formaa til at tage

Overtøjet af. Han satte sig paa en Stol lige indenfor Dagligstuedøren og tilbageviste ogsaa paa det bestemteste alle tilbudte Forfriskninger. Mens de andre tog Plads omkring en Chokoladeanretning, sad han tavs og ubevægelig i sin velbørstede Spaserepels, med Hænderne over hinanden paa den forgyldte Stokkeknap, og saae sig omkring i Stuen under halvlukkede Øjenlaag. Bohavet derinde var begyndt at gaa i Forfald, hvad der tydelig nok tilfredsstillede hans Hævngerrighed.

Fru Matilde, der i Forvejen var stærkt nervøs, snakkede ustanselig uden selv at vide det. Ogsaa hende havde de sidste Tider taget stærkt paa. Hun sad i Øjeblikket med Hjertet i Struben af Frygt for, at det skulde ringe, mens Forældrene var der. Der havde allerede een Gang den Dag været et Forretningsbud med en Regning, og Tjenestepigen havde ikke hendes egen Færdighed i at ekspedere den Slags Folk ned ad Trapperne med et Par raske Ord. Men desuden havde hun de sidste Dage gaaet omkring i Tordenangst for en vis Hr. Korb,

hvis Navn havde spøget der i Huset som et Forbud paa store Ulykker.

Fødselsdagsbordet var ikke desmindre nydeligt dækket, Smaapigerne endog overdrevent pyntede med hvide Kjoler og Sløjfer ved Ørene ligesom Kaneheste. Selv var hun i en af sine smukke, vinrøde Kjoler med en bred Kniplingskrave ud paa Skuldrene. Midt paa Dugen stod et Glas med fire dejlige Drivhusroser, og hun glemte ikke at fortælle, at hun havde faaet dem af sin Mand, der var gaaet til Byen tidlig om Morgenen for at kunne bringe hende dem paa Sengen.

»En Kop Chokolade skal du nu drikke!« sagde hun med dristigt paatagen Frimodighed og gik hen til sin Fader med en Kop paa en Bakke.

Ogsaa Moderen søgte nu at pirke lidt ved ham for at faa det lidt hyggeligt.

»Vær nu ikke sær, Ludvig,« sagde hun.

Men Oberstløjtnanten var en Mand af Karakter. Han kunde desuden ikke fordrage Chokolade.

Han var en Goliat, endnu ret ungdom-

melig af Udseende, med en omhyggelig Midterskilning i de tynde Haarrester og et graablond Fuldskæg. Paa Grund af sit Legemsomfang havde han i sine yngre Dage været efterstræbt af Kvinderne, og han havde dengang gjort sin Kone megen Sorg med sin Utroskab. Nu var Fruens Taarer standsede. Hun var bleven fed og sløv og overbærende mod alle Mennesker. Datteren havde ikke haft Anelse om dette Forhold, før Hugo Martens i sin Tid underrettede hende derom i den Hensigt at skaffe hende et Vaaben mod Faderen, da denne modsatte sig deres Forbindelse. Han havde tilmed ikke pyntet paa Sagen — hensynsløs og underfundig, som han var, naar det galdt om at komme nogen tillivs, som stillede sig i Vejen for ham.

Da der var gaaet en god halv Time, saae Oberstløjtnanten paa sit Ur og erklærede Tiden for udløben. Hans Kone bad for sig. Men han var, som sagt, en Ordenens Mand og krævede Respekt for en Aftale.

Det varede dog en halv Timestid, inden de vel kom afsted. Fru Hansen-Frick var

en af disse blide, kvindelige Naturer, der bærer deres tunge Tilskikkelser med gudhengiven Sagtmodighed men til Gengæld piner Livet af deres Omgivelser med en ulidelig Omstændelighed. Hun stod et halvt Kvarter foran Konsolspejlet i Dagligstuen for at sætte sin Hat og anbringe et tilstrækkeligt Antal Naale i den, og bagefter gik der ikke mindre Tid med at finde hendes Handsker, som hun havde forlagt. Oberstløjtnanten gik op og ned ad Gulvet og sydede af Utaalmodighed. Da hun saa endelig var kommen i Kaaben og havde fundet sin Paraply og faaet Muffen rystet og vendt, skulde hun absolut et lille Øjeblik ind i Sovekammeret, og herinde kom det til en længere, fortrolig Samtale mellem Moder og Datter.

»Hvad er der i Vejen, Tilde? Jeg synes, du er saa urolig?«

Fru Matilde stod henne ved Vinduet med Ryggen til Stuen og trommede paa Karmen. Hun vilde først ikke svare. Hun vidste af Erfaring, hvor umuligt det var at gøre Moderen noget af det begribeligt, som bevæ-

gede hende selv allerdybest. Men Trangen til at meddele sig var alligevel for stærk.

»Det er ham — Korb.«

»Korb? Teaterdirektøren?«

»Ja.«

»Hvad er der med ham?«

»Aa, han skulde skydes! Han er jo en ren Bandit!«

»Ja, nu husker jeg — det har din Mand ogsaa sagt engang. Men hvad er der da i Vejen?«

Fru Matilde vendte sig nu om.

»Det er det Udstyrsstykke, han skal have op. Du veed, han har bestilt Musik til det hos Hugo.«

»Jamen det er jo længe siden, Tilde. Er den ikke færdig?«

»Nej. Hugo har ikke været oplagt til det Arbejde, og det maa dog en Kunstner have Lov til. Det manglede bare! — Men nu kan du tænke dig. Iforgaars sender Korb ham et uforskammet Brev og ligefrem truer med Stævning og Politi, dersom han ikke faar Partituret inden tre Dage.«

»Men du godeste —!«

»Ja, har du kendt Mage til Frækhed! Saadan en tarvelig Fyr!«

»Jamen — hvordan er det, Tilde? Sagde du ikke dengang, at din Mand straks havde faaet Betalingen?«

»Naa ja, det kan gerne være. Hvad saa?«

»Jo, veed du hvad, min Pige, saa synes jeg i Grunden, Manden er i sin gode Ret.«

Fru Matilde trak Vejret dybt og saae med et haabløst Blik mod Loftet.

»Du forstaar det ikke, Mor! Du og Far og alle de andre begriber nu engang ikke et Menneske som Hugo.«

»Naa naa, lad os nu bare —.«

»Nej, I gør ikke! Derfor taler I om ham, som I gør. Herregud! At komponere er dog ikke det samme som at høvle Brædder eller stoppe Pølser — saa og saa mange Alen i Timen, værs'artig!«

»Nej, det plejer din Mand jo at sige, men —«

»Hugo arbejder aldrig, uden han er inspireret. Han kan slet ikke, naar han ikke er det. Husflidsarbejde la'r han de andre om.«

Hun var gaaet bort fra Vinduet. Med Ar-

mene korslagte over Brystet gik hun frem og tilbage paa Gulvet, saadan som hun plejede, naar hun var kommen paa Stylterne. Men nu standsede hun, lagde Hænderne paa Hofterne og fik et mørkt Udtryk.

»Veed du, hvad Hugo svarede?«

»Nej.«

»Han tog et almindeligt Brevkort — et aabent ovenikøbet — og skrev med store Bogstaver lige hen over det: »De er en stor Æsel. Modtag Forsikringen om min grænseløse Foragt. Hugo Martens.« — Hvad gi'er du mig!»

»Men du godeste! Han sendte det da ikke afsted?«

»Jo, lige med det samme!«

»Og det gav du Lov til, Tilde!«

»Hvad skulde jeg gøre? Jeg bad ham naturligvis om at lade være. Jeg tiggede ham ligefrem. Men ligemeget hjalp det. — Saadan er han! Naar han bliver rasende, aner han ikke, hvad han gør.«

»Men, Barn! Det kan jo blive en skrækkelig Historie! Jeg har dog heller aldrig hørt Mage!«

Moderens Forfærdelse fik Matilde til at le højt. Hun kunde til Tider blive som overvældet af en Rus ved at tænke paa sin Mand. Saa forpint hun i disse Dage var gaaet omkring af Frygt for Følgerne af hans Ubesindighed (hun vidste, at Direktør Korb var en simpel Person, der var bekendt for sin Brutalitet) — hun havde dog pludselig kunnet gribes af en næsten vild Lystighed. Der var i selve denne dødelige Spænding en Fryd, en Svimmelhed, der ligesom med store, hvide Svanevinger løftede hende op ved Hugos Side — højt op over den borgerligt bekymrede Hob.

Der blev i det samme dundret paa Døren med en Stokkeknap, og Oberstløjtnanten brølte:

»Nu gaar jeg!«

»Ja ja, nu kommer vi,« sagde hans Kone sagtmodig og ordnede sin Nederdel.

Manden havde været fortvivlet over at være bleven ladet alene med Børnene, som han ikke kunde fordrage paa Grund af deres Lighed med Faderen. Han var derimod meget øm over sin Spaserepels, og de smaa

Væsner havde et Par Gange paa en faretruende Maade nærmet sig med deres kagefedtede Fingre, saa han havde maattet holde sig dem fra Livet med sin Stok. Nu gik han bort med et brysk Farvel.

Han var allerede et godt Stykke nede ad Trapperne, før hans Kone naaede ud i Forstuen, hvor hun roligt genoptog Samtalen med Datteren.

»Nu skal jeg sige dig noget, min Pige. Du skal straks tage dit Tøj paa og gaa hen til Hr. Korb og gøre ham en Undskyldning paa din Mands Vegne.«

»Jeg tror, du vil, Mor! Hugo vilde blive rasende.«

»Du skal gøre det alligevel. For din egen Skyld og for Børnenes. Jeg skal sige dig en Ting: vi Kvinder skal gaa bagefter vore stakkels Mænd og bøde paa, hvad de bringer i Ulave. Det er vores Lod her i Livet. Det sagde min Moder altid. Og det Ord har jeg maattet sande.«

»Kommer du — eller kommer du ikke?« gjaldede det op gennem Trappegabet.

»Nu kommer jeg!«

Fru Matilde følte sig træt efter Besøget. Hun sendte Børnene ind i Spisestuen til Pigen for at være alene. Mens Moderens sidste Ord blev ved at summe i hendes Øre som en Besværgelsesformular, gav hun sig til at tage af Bordet, der af Hensyn til Forældrene var dækket i Dagligstuen. Hun lod et Par Kopper staa til Hugo tilligemed tre af de lækreste Kager, som hun i Forvejen havde sat fra til ham.

Idet hun tog ned i Lommen efter sine Nøgler, fik hun fat i den Regning, der var bragt hende ind ad Døren, lige før Forældrene kom. Hun bed sig i Fingren med et perpleks Udtryk. Den havde hun skam glemt! Fireogfirsindstyve Kroner! Og Pengene skulde indbetales inden fire Dage — stod der i Brevet, som fulgte med.

Hun lukkede Øjnene i et halvt Minuts Selvopgivelse. De var da ogsaa som forfulgt af Ulykker i disse Dage! Hvad skulde hun gøre? Hun maatte vel igen prøve at laane hos Moderen. For til Hugo nyttede det ikke at snakke om Penge for Tiden. Det sluttede hun blandt andet af, at hun i

nogle Dage havde savnet sin Bedstemoders Brudesmykke, den store Guldbrosje med Perlerne.

Hun satte sig ned paa en Stol med Brev og Nøgleknippe i Skødet og tænkte igen paa Moderens Raad. Skulde hun forsøge det? Saa var dog i det mindste Ulykkerne fra den Kant afværget. Hugo behøvede i Grunden ikke at faa noget at vide. Og Sagen kunde jo afgøres skriftlig. Eller —

Hun rejste sig med et Sæt. Hun havde faaet en Ide. Hun kunde telefonere! Urtekræmmeren nede i Kælderen havde faaet Telefon. Dersom Korb var at træffe nu paa sit Kontor, kunde den hele Sag maaske bringes ud af Verden paa et Øjeblik.

Det blev den nu virkelig ogsaa, om end paa en anden Maade, end hun havde tænkt sig. Da hun havde faaet Forbindelse, spurgte en dyb og tvær Mandsstemme kort: »Hvad godt?« Det viste sig at være Hr. Korb selv, og hun blev et Øjeblik aldeles borte i Ubehaget ved at have det Menneskes Stemme saa nær ind paa sig.

»Ja, det var blot,« sagde hun efter at have

nævnet sit Navn, »det er i Anledning af det Brev, min Mand sendte Dem i Forgaars.«

Direktøren udtalte forretningsmæssigt sin Beklagelse; han vidste ikke om noget Brev fra Hr. Martens.

Ja, det var nu ogsaa kun et Brevkort, et spøgefuldt Brevkort i Anledning af den ønskede Aflevering af Partituret.

»Kender ikke noget til det,« svarede Direktøren i uforandret Tone. »Hr. Martens var herinde hos mig igaar, og jeg har hans skriftlige Tilsagn om, at Arbejdet skal ligge færdigt idag fjorten Dage. Dertil henholder jeg mig.«

»Har min Mand —?«

Fru Matilde var lige ved at forsnakke sig og røbe sin Overraskelse; men hun tog sig i det og fortsatte:

»Jeg vilde blot bestemt vide, om Sagen var kommen i Orden.«

»For saavidt er den det altsaa.«

»Ja, De maa undskylde, — det var kun det. Farvel.«

Langsomt gik hun op ad de mange Trapper, idet hun støttede sig til Rækværket.

Hun kunde undertiden blive helt bedøvet af sin Mands uberegnelige Indfald. Hvad var nu dette her? — Hun tog sig til Panden. Kunde hun huske fejl? Hugo paastod rigtignok, at hun havde en »snavs« Hukommelse, som hun skulde vogte sig for at stole for meget paa. Men her var jo ingen Fejltagelse mulig! Endnu iaftes, da de laa og snakkede i Sengen, havde Hugo talt om Sagen og moret sig med i Tankerne at udmale sig Korbs Ansigt i det Øjeblik, han modtog Brevet. Han havde jo givet en hel Scene tilbedste, saa hun tilsidst selv havde maattet le med, trods alle sine Ængstelser. Det kunde dog umuligt altsammen være Indbildning!

Mens hun havde været borte, var Hugo kommen hjem. Han sad ved Bordet og havde selv skænket sig en Kop Chokolade og var just i Færd med at stoppe en Flødebolle i Munden.

»Men —,« udbrød hun. »Er du allerede kommen!«

Han forklarede hende, at han havde følt

sig utilpas og havde maattet tage sig fri den sidste Undervisningstime.

»Men — kære! Er du syg?«

»Naa — syg. Det er de sædvanlige Nervesmerter. De sidder her i Nakken som en Bunke Stoppenaale. Og saa jager det ned over Ryggen — aa! — det er en ubeskrivelig Pine!«

»Du ser virkelig træt ud. Vil du ikke have et Glas Vin?«

»Aa jo, et Glas Madeira kunde vist gøre godt.«

Med et undertrykt Smertensskrig lagde han sig tilbage i Gyngestolen efter først omhyggelig at have børstet Kagekrummerne af sig med sit Lommetørklæde.

Han saae ganske rigtig noget gulbleg og udmattet ud i Øjeblikket. Men forresten havde han rettet sig ikke saa lidt i den sidste Tid og fyldte godt i Stolen. Den Opsigt, hans store, personlige Opgør havde vakt omkring i Landet, havde givet ham hans Selvfølelse tilbage, — endogsaa med et betænkeligt Tillæg. Han betragtede sin Optræden som en Bedrift, der vilde komme til at sætte

Skel. Navnlig efter at nogle troskyldige Højskoleelever af et rørt Hjerte havde sendt ham en højtidelig Takskrivelse, følte han sig som et Sandhedsvidne, der havde ofret sig for at værne den hjemlige Kunst mod Forfald.

Han havde endogsaa haft den Tilfredsstillelse at mærke, at der var dem, som ansaae ham for sindsforstyrret, — en guddommelig Besat. Og Aviserne, navnlig de humoristiske Blade, vedblev stadig at beskæftige sig med Sagen.

Der var da ogsaa en virkelig apostolisk Myndighed over hans Holdning, saadan som han sad der i sine egne Tanker og saae hen for sig med sammentrukne Bryn, mens hans Kone var inde i Spisestuen efter Vinkaraflen. Men samtidig var der unægtelig noget i hans Blik og i Øjnenes Omgivelser, der virkede lidt uhyggeligt. De store, hvælvede Brilleglas syntes næsten blaa paa Grund af Øjenhulernes dybe Skygge. Der gik ogsaa nu og da nogle underlige Trækninger over det fyldige Ansigt. Det saae ud, som om der krøb Orme under Huden. Og hans

Fingre kunde ikke holde sig i Ro men trommede paa alt, hvad de kom i Berøring med. — I Virkeligheden var hans Sindstilstand i høj Grad uligevægtig, og han havde netop denne Formiddag gennemgaaet en Krise.

»Naa!« sagde han med unaturlig Oprømthed, da Fru Matilde var kommen tilbage og havde skænket et Glas for ham. »Hvad siger du saa til Sivert Nielsen?«

»Sivert Nielsen?« spurgte hun, som om hun havde stukket sig paa noget. »Hvad han?«

»Har du ikke læst Aviserne idag?«

»Nej, Far og Mor har jo været her.«

»Saa kender du ikke Nyheden! Den flittige Mand har saamænd begaaet en Opera. En Helaftensopera. »Fabrikspigen« hedder den.«

Fru Matilde, der var gaaet om paa den anden Side af Bordet for at sætte sig i Sofaen, sank ned i den med et Bump. Det var, som om hendes Ben pludselig blev slaaet bort under hende. Det var deres fælles, store Drøm, der her var bleven til Virkelighed — for en anden.

»Det er da ikke sandt!«

»Som jeg siger dig! Det staar i alle Bladene.«

»Sivert Nielsen paa det kongelige!« — Hendes Stemning slog med eet om, og hun lo højt og raat. — »Nu falder Ørene af mig! Det Lirumlarum!«

»Naa naa, lille Tilde, du er nu altid saa streng. Det er maaske meget net. Sandsynligvis lavet efter den gængse, avtoriserede Kogebog for mindre Husholdninger: Lidt Bizet, noget Saint Saëns og en passende Portion Hugo Martens. Det hele rørt sammen i en kraftig Messingsovs à la Wagner. Aa jo, det er netop den Slags Lobskovs, Folk har Smag for nuomstunder. Den vil sikkert gøre dundrende Lykke.«

»Aa, det mener du jo slet ikke, Hugo. Den raa og tarvelige Fyr! Som ovenikøbet har været straffet!«

Der foer et flygtigt Udtryk af Skyhed henover Hugo Martens Ansigt.

»Straffet?... Hvad mener du med det?«

»Du fortalte jo engang, at han havde be-

gaaet et Tyveri. Det var dengang, han arbejdede paa Holmen.«

»Du husker fejl. Jeg kan i det højeste have sagt, at jeg synes, jeg engang har hørt, at han skulde have været mistænkt for et Tyveri derude. Mere veed jeg absolut ikke.«

»Ja, det er ogsaa ligemeget. En ækel og fræk Fyr er han da. Og saa hilser han dig ikke engang, siger du. Efter alt, hvad du har gjort for ham. Men du *er* nu ogsaa altfor overbærende, Hugo. Naar jeg tænker paa, som du roste ham dengang.«

Hugo Martens havde flyttet sig lidt uroligt paa Stolen. Han afbrød hende nu ved at løfte Haanden.

»Lad os ikke tale mere om disse ligegyldige Ting! Hvor er Børnene? Jeg har jo knap set dem idag.«

»Nu skal jeg hente dem.«

Hun rejste sig op, men standsede i det samme med et uroligt og eftertænksomt Udtryk og satte sig saa igen.

»Hør, Hugo!«

Mere fik hun ikke sagt. Ud af sin egen Tankegang sagde Hugo Martens afbrydende:

»Ja, sæt dig, min Pige! Jeg har noget at tale med dig om. Du nævnede Sivert Nielsen. Jeg vil sige dig, vi kan ikke længer vente Hensyntagen af Folk. En Mand i min udsatte Stilling maa i den Henseende være forberedt paa alt. Vi vil rimeligvis i Fremtiden gøre endnu mindre lystelige Erfaringer end dem, vi allerede har gjort. Du skulde blot vide, hvad for hadefulde Blikke jeg bombarderes med, hvorsomhelst jeg viser mig. Igaar f. Eks. mødte jeg vor fordums Ven Højager — Forfatteren. Du skulde have set ham! Han saae paa mig paa en Maade —. Jeg kom til at tænke paa en giftig Rotte. Men saadan noget maa man, som sagt, være forberedt paa, naar man rydder op i en Affaldsdynge.«

»Hilser Højager heller ikke?«

»Jo, det gjorde han dog — og saamænd ogsaa ganske pænt. Det hele laa i Blikket, forstaar du! Det var saa ondt, saa hævngerrigt! De Folk har ikke noget andet Ønske end at rydde mig afvejen. Jeg er dem til Besvær. Jeg er deres onde Samvittighed. Derfor skal jeg stødes ned. — Det vil maaske lykkes

dem. Men vi har den Pligt at hæve os over vor Skæbne. Hvad Himlenes Gud — eller Forsynet — eller hvad vi nu vil kalde det — bestemmer for os, maa vi finde os i uden Knurren. Lad blot os to, min Ven, holde trofast sammen, saa blæser vi hele Verden et Stykke!«

Han rakte hende med en Skriftefaders gavmilde Smil sin fyldige, gulhvide Haand over Bordet, og hun tog den mellem begge sine og kyssede den med tilbedende Inderlighed. Den Fyrighed i Følelsen, hvormed han i de unge Dage gik op i deres Kærligheds-forhold, var i Aarenes Løb ligesom gaaet over paa hende. Hun, der i Begyndelsen først og fremmest havde været Moder, og-saa i Forholdet til ham, klyngede sig nu til sin Lykke med en nygift Frues halvt religiøse Sværmeri.

Hugo blev ved at udbrede sig om de Forfølgelser, de maatte være forberedt paa i Fremtiden. Han ymtede ogsaa noget om en Mand af et fordægtigt Udseende, der i de sidste Dage gentagne Gange havde krydset hans Vej og set saa underligt paa ham.

Derimod nævnede han ikke, at han i sin Frygt for at blive overfaldet havde anskaffet sig en Revolver, som han bar skjult i sin højre Overfrakkelomme. Den var ham til stor Betryggelse, naar han færdedes paa Gaden, — for ikke at tale om det kildrende Behag, der var forbundet med Tanken om at være nødsaget til at gaa bevæbnet.

Fru Matilde sad stadig med hans Haand i sin. Men hun begyndte at blive lidt uopmærksom. Hendes Tanker var igen henne paa Teaterkontoret, og hendes Udtryk var lidt forlegent, mens hun stille strøg ham over Haanden.

»Hugo,« sagde hun, da han et Øjeblik tav. »Du maa ikke blive vred — men vil du sige mig en Ting?«

»Hvad er det?«

»Vil du sige mig . . . Det Brevkort til Korb? Hvad blev der af det?«

Han skottede til hende over Brillerne med et eget lurende Blik, som dog hurtigt blev stort og mørkt af Fornærmethed.

»Hvorfor spørger du om det?«

»Jo,« sagde hun og saae nu op paa ham.

»For Korb har ikke modtaget det. Jeg kan lige saa godt sige det, som det er: jeg veed bestemt, han ikke har faaet det.«

Hugo trak sin Haand til sig.

»Ikke faaet det . . . Veed det bestemt. Hvad skal det sige? Jeg forstaar ikke et Muk! . . . Det var jo dig selv, der udtrykkelig bad mig om ikke at sende det. Du ligefrem tryglede mig. Det kan du dog ikke have glemt.«

»Var det derfor?«

»Ja naturligvis. Og jeg vil sige dig, jeg har i Grunden fortrudt det. For jeg kommer dog til engang at give den Asenskæft en Mundkurv paa.«

»Jamen, Hugo — kan du ikke huske iaftes? Vi talte jo om ham dengang. Og om Brevet. Du sagde, at han vilde faa et Krampeslag af Raseri, naar han læste det. Kan du huske, du lavede Ansigter efter ham —«-

»Nej, hør nu, Matilde — nu er du virkelig for naiv. Det hele var jo Løjer. Vi morede os jo! Herregud, brug dog din Fornuft, min Pige! Naar jeg ikke havde afsendt Brevet, fordi du udtrykkelig bad mig om at

lade være, saa kunde det da for Pokker ikke være Alvor.«

Hun havde siddet med Albuerne oppe paa Bordet og iagttaget ham med et spændt og uroligt Udtryk. Ved hans sidste Ord kom der en anstrengt Rynke tværsover hendes Pande. Og pludselig blev hun rød og skjulte skamfuldt sit Ansigt med Hænderne.

»Ja, jeg har været dum! Det er rædsomt! ... Og du aner ikke, hvor angst jeg har været. Men nu skal du høre, hvor snildt jeg bar mig ad for at komme til at tale med Korb.«

»Nej, lad være! Jeg vil ikke vide noget! Absolut ikke vide noget! Og hør — nu vil jeg virkelig have Børnene herind!«

Børnene blev bragt ind i al deres Fødselsdagspuds. De kastede sig straks begge to op i hans Skød og gav sig til i Munden paa hinanden at fortælle om Bedsteforældrenes Besøg og hvad de havde haft med. De var to stueblege og forkælede Dukkevæsner paa 9 og 7 Aar med Faderens brune Øjne. Fru Matilde, der kunde se, at de idag trættede ham med deres Snak, førte dem kort efter

ud igen; og da hun i det samme kom til at tænke paa Hugos Løfte til Direktør Korb, gik hun ogsaa selv ud for at lade ham være alene i Stuen, der foruden at være Dagligstue var hans Arbejdsværelse.

Hugo Martens blev siddende i Gyngestolen med Hænderne fastklemte omkring dens Armstykker, i en Stilling, som om han var falden i Tanker netop, som han havde villet rejse sig. Længe blev han siddende saadan og stirrede ud over Gulvet med tæt sammentrukne Bryn og Panden fuld af Rynker.

Pludselig skar han en Grimace. Med et Udtryk af Væmmelse rakte han Tunge. Han sad der og blev ganske ækel ved sig selv. Han kunde gerne have spyttet sig i Ansigtet. Da han opdagede sin Skikkelse i Konsolspejlet lige overfor, fik han en Fornemmelse af at være bleven omskabt til en vortet og slimet Tudse med Maven udspændt af Edder.

Han rejste sig besværligt og gik et Par Gange op og ned ad Gulvet, idet han stønnende trykkede Hænderne ned over Hove-

det. Saa tog han en Avis fra Skrivebordet, men lagde den straks igen og begyndte paany at vandre. Drevet af den samme nagende og ængstende Uro, der havde faaet ham til at forlade Musikskolen i Utide, flyttede han sig fra Sted til Sted i Stuen. Han var ogsaa henne og skænke sig — først et og straks derefter endnu et halvt Glas Vin, som han hastigt skyllede i sig.

Tilsidst satte han sig hen paa en Stol, der stod paa en Forhøjning ved Vinduet. Han vilde forsøge at adsprede Tankerne ved at sidde og se ned paa de Spadserende ovre paa den anden Side af Søen. Men det var Regnvejr, og der var næsten ingen Mennesker. Og oppe over Irvingianerkirkens Spir hang en stor Sky, der virkede paa ham med en egen Uhygge. Langsomt — ligesom spøgelseagtigt — kom den drivende over imod ham og gjorde Vandet i Søen ganske sort.

Han rejste sig igen og søgte bort fra Vinduet. Mens Vinterdagens graagule Lys sivede bort og Skumringen krøb frem af Stuens mange dybe Kroge, gik han der paa Gulvet forfulgt af sin onde Samvittighed. Hvor han

end sendte sine Tanker hen, vendte de tilbage belastet med ny Angst. Hans hele Fortid væltede sig ind over hans Erindring som en sønderknusende Anklage. Alle hans Livs Forsyndelser, de smaa med de større, bulnede i disse Øjeblikke fantastisk op for ham og blev til store, sorte Forbrydelser.

Han turde tilsidst ikke længer være alene. Med brudt Holdning aabnede han Døren til Spisestuen paaklem og spurgte helt forknyt:

»Tilde! Er du der? Har du Tid til at sætte dig lidt herind? Jeg er dog for træt til at arbejde nu.«

»Vil du have Børnene med?«

»Aa nej, lad Amalie passe dem. Men tag dit Sytøj med. Saa sidder vi saa hyggeligt.«

Mens han utaalmodigt ventede paa, at hun skulde komme, gik han og tørrede sig over Ansigt, Hals og Hænder med sit Lommetørklæde. Efter alle stærke Sindsbevægelser brød den kolde Sved ham altid strømmevis ud af Kroppen.

»Naa,« sagde han, da hun havde sat sig i Sofaen og han selv igen vuggede i Gyngestolen. »Lad mig saa høre? Har du ikke

noget nyt at fortælle? Hvad sagde dine Forældre for godt?«

Under alskens Smaapassiar dyssedes lidt efter lidt hans Sind til Hvile, saa at han endogsaa begyndte at gabe. Og nu gav han sig pludselig igen til at tale om Sivert Nielsen, og det med megen, ja overdreven Anerkendelse.

Hans Kone saae forbavset paa ham.

»Aa, det mener du jo slet ikke«, sagde hun. »Den Fjællebodsspillekant! Saadan en musikalsk Bajads!«

Det var netop denne stærke Fordømmelsesdom, han havde ventet, og som han trængte til at høre for helt at falde til Ro. Sagen var den, at der paa Bunden af hans glubske og onde Had til sine Medbejlere altid lurede en heftig Beundring, næsten en Forelskelse. Som alle skinsyge og misundelige Mennesker havde han overhovedet aldrig svært ved at opfylde Budet om at elske sine Fjender. I sit Hjertes Afgrunde maatte han bestandig kæmpe mod et troløst Sværmeri for sine lykkelige Modstandere, mens han i Virkeligheden kun havde Foragt tilovers for sine Tilhængere.

Netop derfor taalte han saa daarligt Modgang. Derfor bragte andres Held ham øjeblikkelig ud af Ligevægt. Hans sygeligt ophovnede Selvfølelse brast for ethvert Stød. Og som en overmoden Byld udtømtes den altid fuldstændig, saa saare der gik Hul paa den.

Men nu var Kampen ovre, og han aandede befriet ud. Til Gengæld overfaldtes han af en Døsighed, saa han næsten ikke kunde holde Øjnene aabne.

»Du skulde hvile dig lidt,« sagde hans Kone, »saa gaar jeg ud og ser til Middagsmaden saa længe.«

»Ja — jeg tror virkelig ogsaa. Det er denne usigelige Mathed! Denne fortvivlede Kraftesløshed! Veed du forresten: jeg saae igaar i Avisen en Annonce om et nyt Styrkningspræparat, der er kommen op. Sanatogen hed det. Der var aftrykt en Masse Anbefalinger. Mon det ikke skulde være godt?«

»Jo, det skulde du virkelig prøve, Hugo. Var det Savatogen, du sagde?«

»Det er rigtignok noget dyrt — saae jeg.«

»Ja, men tænk, om det kunde hjælpe dig!

Det gør jo ikke saa meget, om det ogsaa koster noget, dersom du igen kan komme til at arbejde.«

»Nej, det tænkte jeg netop ogsaa. Dersom jeg f. Eks. kunde faa min Opera færdig.«

»Aa, Hugo — ja, kunde du det!«

Han havde strakt sig ud paa Sofaen, og Fru Matilde dækkede ham til og stoppede Slumretæppet godt ned om Ryggen og Fødderne.

»Lidt *Eau de Cologne*, min Pige,« bad han. »Jeg har været saa svedt.«

Hun hentede en Flakon fra Sovekammeret og badede hans Tindinger.

»Ogsaa lidt paa Hænderne . . . Tak!«

»Har du det nu bedre?«

»Ja Tak, nu har jeg det godt,« sagde han og kyssede taknemligt hendes Haand. »Min søde Pige! Hos dig har jeg det altid godt.«

Efter et Par Timers dyb Søvn og et Middagsmaaltid, der for hans Vedkommende bestod af to solide Kødretter, forskellige Grøntsager, en halv Flaske Sundhedsøl, to Kininpiller og en afførende Pille, var han

atter helt sig selv. Da Børnene var kommen i Seng, satte han sig endogsaa til Klaveret som han ikke havde rørt i et Par Dage, og spillede flere af sine egne Kompositioner.

Fru Matilde sad henne i Sofaen, hældet frem under den valmuerøde Lampeskærm, med et af sine Kunstbroderier, som hun nu ikke længer skjulte for ham, fordi han dog aldrig syntes at lægge Mærke til dem. Hugo blev ved at spille, og det var hende, der stadig opfordrede ham dertil. Saa grundig umusikalsk hun var, kunde hun dog aldrig faa nok af disse kære, kendte Ting, hvis Tilblivelse hun havde fulgt fra Dag til Dag og hyppig selv havde været Anledningen til. Ad Kærlighedens løndomsfulde Veje trængte Tonerne ind til hendes Hjerte og fik det til at nynne. Derfor begreb hun heller aldrig, at der fornuftigvis kunde være Tale om nogen Sammenligning mellem Hugos Kunst og de andres, der altsammen lød som Kattemusik for hende.

Han havde fortrinsvis spillet sine alvorligste Stykker. Nu holdt han inde lidt og sagde mismodig, med et Suk: »Nej, dette

her er alligevel større!« — og han gav sig til efter Hukommelsen at spille noget gammel-italiensk Kirkemusik, som han i den sidste Tid havde været meget optaget af. Først et pompøst Præludium, tungt men straalende af Farver — »en Portal af østerlandsk Porfyr, der løfter sig mod en dybblaa Himmel,« som han selv forklarede under Spillet — og siden en Hymne, »en Jubelstorm, kaldt frem af Basuner ... Hør! Det er Tubaen! ... Nu tier den! ... Himlen har aabnet sig ... Der bliver stille ... Et Kor af kvidrende Engle ... Nu taler Gud ... Han velsigner ...«

Fru Matilde havde ladet sit Arbejde synke ned i Skødet. Hun sad med den højre Haand tænksomt under Hagen og saae over paa ham. Synet af hans Grebethed gjorde ogsaa hende modtagelig. Desuden vaktes der et løfterigt Minde hos hende, en Erindring fra deres Bryllupsrejse. Det var i Paasken, paa selve Langfredag. En Dag i Meran. De var ud paa Eftermiddagen kommen tilbage fra en Køretur i Bjergene og fik saa Lyst til at overvære den store Dødsmesse i Katedralen. Skønt det allerede var ved at blive mørkt,

var Kirken ikke oplyst. Noget Orgel eller anden Musik hørtes heller ikke. Men oppe i Koret sad syngende eller mumlende Præster og Munke, vistnok flere Hundrede. Lige neden for Korskranken trængte Menigheden sig omkring et udskaaret og malet Træbillede af den Korsfæstede. Det var i overnaturlig Størrelse og laa paa et sort Fløjlstæppe. Hugo havde engang skildret den hele Scene saa gribende i en af sine Kroniker. I Tavshed bevægede alle Slags Folk sig rundt om Billedet for at kysse alle Vunderne. Gamle, tandløse Munde, smudsige Skæg og friske Pigelæber afløste hinanden uden Ophør, ja selv smaa Børn blev til hendes Forfærdelse rakt frem imod de hæsligt malede Saar og givet til Pris for Smuds og Smitte. Oppe i Koret var der efterhaanden bleven helt gravdunkelt. Der brændte kun et Par Lys i en pyramideformet Opstander, som var stillet midt i Korgangen. Der havde fra Begyndelsen været syv brændende Lys i Pyramiden, svarende til Kristi syv Ord paa Korset; og disse Ord udgjorde ogsaa Munkesangens Tekst. Et efter et toges de op

deri, og for hvert Ord blev et af Lysene slukket. Tilsidst brændte kun det øverste. Som en Billedgørelse af selve Kristi Sjæl i Dødsøjeblikkets frygtelige Ensomhed skælvede den blege lille Flamme midt i Korets vældige Mørke. Og ud fra Mørket lød det paa Latin, snart mumlende som i Klage, snart stigende i lyse, klare Toner: »Fader! I din Haand befaler jeg min Aand!« — I dette Øjeblik var hun kommen til at se hen paa Hugo, der i Trængslen var bleven skubbet nogle Skridt bort fra hende; og til sin Forbavselse saae hun, at Taarerne strømmede ham ned ad Kinderne. Hun kendte ham jo endnu dengang ikke helt; og han havde ogsaa selv bagefter let af sin Bevægelse og kaldt den for Nervøsitet. Alligevel havde hun ofte senere tyet til dette Minde, naar hun trængte til en Undskyldning for sig selv, fordi hun i angstfulde Timer — f. Eks. da hun skulde have sine Børn — havde søgt hen til sin gamle Gud bag Hugos Ryg. Og hun var i Grunden heller ikke bleven overrasket nu, da hun mærkede, hvordan de sidste Tiders

Trængsler ogsaa hos ham var begyndt at vække Trangen til en Forsoning med Himlen.

Hugo rejste sig fra Klaveret og satte sig hen i sin Gyngestol ved Bordet. Han tændte en Cigaret og sad en Tid tavs og vuggede sig. Vinden strøg forbi Vinduerne med en Skingren. Det var begyndt at blæse op. En Byge gik netop over Byen og rumsterede med nogle Metalplader oppe paa Taget.

»Kan du huske, Tilde,« sagde han efter nogen Tids Aandsfraværenhed, »kan du huske den Sommeraften for seks Aar siden — det var paa vores Tur til Bjerreby — vi kom kørende forbi en gammeldags Landsbyskole og hørte, at nogen derinde sang »Nu kurrer den vilde Due«. Kan du huske, du tog uvilkaarlig min Haand; vi blev begge to saa underlig grebne af det. Jeg vil sige dig, jeg kan endnu blive helt bevæget, naar jeg tænker paa det. Det var første Gang, jeg hørte en af mine Sange igen fra Folkets Læber, — og jeg tilstaar, det var mig en adskillig større Tilfredsstillelse, end det nogensinde har været mig at

faa dem afleveret paa en Koncerttribune af en patenteret Syngemaskine paa fjorten Lispund. I de store Byer er alting en Modesag. Den ene Dag skal et, den næste Dag et andet Navn bankes op og trompetes ud, — altsammen af de Herrer Journalisters Naade. Jeg betakker mig! . . . I det hele taget: Berømmelse, Ry og den Slags, hvad er det værd? Blændværk, du! Gøglespil! En halt Skrædder, der af Vanvare falder ned fra Rundetaarn og brækker Halsen ved det, bliver lige saa navnkundig som et Geni. Nej, hvad der betyder noget, det er, om det lykkes en Kunstner at trænge ud til Folket, at blive forstaaet og elsket af den menige Mand. Den dumme, storsnudede Snak, at Almuen mangler kunstnerisk Sans, skulde man snart holde op med. I alle Livets Forhold viser netop den ufordærvede Almuesmand en forbavsende Sikkerhed, hvor det gælder om at skælne det ægte fra det forlorne. Det er ganske simpelt et Instinkt hos ham, der stammer fra hans fortrolige Samliv med Naturen. Og hvad han engang har kendt for godt og tilegnet sig, det gemmer

han og vogter som en Familjeskat fra Slægt til Slægt ned gennem Tiderne. Det viser bl. a. hans Forhold til Kæmpevisen, — hvad jeg netop tænker paa med det første at skrive en Artikel om, eller rettere sagt en større Afhandling med forskellige nye og overraskende Synspunkter. Derfor siger jeg ogsaa, at den Hilsen, jeg fik sendende forleden fra Villerup Højskole, den betragter jeg som den største Æresbevisning, jeg nogensinde har modtaget. Jeg har bestemt — vil du huske det, Matilde! — at det Brev engang skal have en Hædersplads i mine »Erindringer«. Det skal altsaa opbevares mellem mine allervigtigste Papirer. I det hele taget — Højskolen! Grundtvig! . . . Ja, Grundtvig, du! Jeg har i den senere Tid rigtig faaet Øjet op for den Mands Omfang! Hvor jeg beundrer den storslaaede . . . den himmelhøje Foragt, hvormed han — ensom — vendte dette Tivoli-København Bagen og aabnede sin brede Favn ud mod Landet, ud mod Folket, for at finde Forstaaelse der! Og hvad tror du, man her i Byen til Dato kender til den Mand og hans Gerning mellem os?

Vor største aandelige Kraft! Et verdensomspændende Geni — det er ikke for meget sagt! Folk som Sivert Nielsen f. Eks.? De aner ham ganske simpelt ikke! Grundtvig — naa, javel, er det ikke ham den gamle Afdøde med Gorillaskægget? Skal vi saa ta' og gaa ud og se den nye Revy! — Saa langt er vi kommet ned! Og hvis er Skylden? Vores elendige Presse! Reklamen! Vennekritiken — som blæser smaa velpudsede Nulliteter op til Mesterværker og bilder hver Stymper af en Knejpemusiker ind, at han er en Beethoven. Ja, og saa Bestialiteten! Jeg siger det lige ud! Det er Frækheden, Raaheden og Liderligheden, der har ødelagt Kunsten herhjemme og fordærvet Publikums Smag. Nu har vi Følgerne. Op med Skørterne! — det er blevet Tidens Løsen.«

Han havde i sin oprigtige Harme løftet en Bog fra Bordet og slog den med Kraft ned mod Pladen. Hans Ansigt var ganske blegt, Munden dirrede. Paa hans Pande sad allerede store Vabler af Sved og vidnede om, at det var Alvor for ham.

»Men jeg har nu slynget den forvorpne

Yngel min Handske lige i Øjnene,« fortsatte han. »Og jeg fortryder det ikke. Der maa rejses en Bevægelse for at rense ud herhjemme. Og til det Arbejde maa vi tage Hjælpen ude fra Landet. Derude gror det! Det er den unge, sunde og stærke Bondeungdom, der skal redde os ud af Sølen. — Og der staar igen Grundtvig for os som det grandiose Forbillede! Jeg vil skrive en Afhandling om den Mand. Der maa i det hele forberedes et alvorligt og grundigt Oplysningsarbejde her i København. Det maa være Begyndelsen! Og siden ingen andre vil eller kan tage Førerskabet i denne Krig mod Frivoliteten og Vankundigheden, saa maa jeg gøre det selv.«

»Du er ogsaa den eneste, der kan, Hugo!» sagde Fru Matilde, — hun sad igen med Haanden tænksomt under Hagen, og hendes Kinder blussede af Kampiver.

»Siger du det?«

Han saae over paa hende med et bevæget og taknemligt Blik.

»Siger du det? . . . Siger du det?« gentog han og blev ved at stirre paa hende med

store, smilende Øjne. »Aa ja, jeg tror det forresten selv. Jeg vil sige dig ... vil betro dig en Ting, Matilde! Jeg har allerede i længere Tid følt noget som en Kaldelse — en Bemyndigelse ovenfra — eller hvad man nu vil kalde saadan noget. Det er denne Følelse ... denne Overbevisning ... denne sikre Forvisning, som har faaet mig til at sige Offenligheden, hvad jeg allerede har sagt. Det er gaaet op for mig som i et stort Syn, at hvad der skal frelse ogsaa Kunsten fra dens nuværende Forfald, er den »Tone fra Himlen«, som altfor længe har været landflygtig der — ikke mindst i Musiken. Jeg siger det med Selvbebrejdelse. Jeg har ikke selv været helt upaavirket af Tidens Aand. Men — Gud ske Lov! — jeg staar jo endnu i min Manddoms fulde Blomstring. Takket være mine arbejdsomme og gudfrygtige Forfædre er Marven i mig endnu frisk. For jeg er jo selv kommen derude fra Landet ... derude fra Muldjorden og de grønne Agre. Det er kun min Mors Slægt, der stammer fra Aristokratiet. Min Farfar har jeg maaske ikke før talt til dig om.

Han var en ærlig gammel Degn i Thy, af en ældgammel jysk Bondeslægt, som vistnok kan føres tilbage lige til Vikingetiden. Jeg siger det med Stolthed, — ogsaa jeg er af Bondeæt, og hvad jeg duer til, skylder jeg Almuesmanden i mig. Det har jeg i Grunden altid følt. Men der er saa mange Kræfter hos mig, som har faaet Lov til at sove ind. Nu er de vaagnet! Og nu skal jeg blæse op til en lystig Dans, kan du tro!«

»Ja, gid du vilde, Hugo!« sagde Fru Matilde — hun var bleven hvid om Munden af Betagethed, og hendes Øjne skinnede ekstatisk.

Han lænede sig tilbage i Stolen og smilte over til hende med sit gavmilde Smil, mens han med sine tykke Fingre trommede en munter Melodi paa Stolens Armstykker.

»Ja,« sagde han og formede uvilkaarligt Ordene rytmisk. »Der vil blive Røre nu i Kongens København!«

III.

Et Par Dage efter i Skumringen sad Fru Matilde sammen med sin Moder og Børnene og ventede paa, at Hugo skulde komme hjem til Middag. De havde ventet paa ham i over en halv Time, og hans Kone begyndte at blive lidt utaalmodig. Hun var ikke vant til den Slags Mangel paa Hensyn hos ham. Til Maaltiderne var han ellers altid paa Pletten. Og det var netop den Dag særlig ligegyldigt af ham at være saa upræcis, fordi han vidste, at hendes Moder var der til Middag.

For at undskylde ham fortalte hun hende, hvor optaget han var i denne Tid; og Moderen var ikke vanskelig at stille tilfreds. Hun var i sit Hjerte endog helt glad, idet den lange Ventetid skaffede hende Lejlighed til engang igen at faa snakket rigtig ud om sin Helbredstilstand. Mens Børnene gik omkring og klynkede af Sult og Søvnighed og

Pigen hvert Øjeblik stak et uredt Hovede ind ad Døren og spurgte, om hun *saa* maatte rette an, fortabte hun sig i omstændelige Beskrivelser af de »Fornemmelser« i Ryg og Bryst og Mave, som var hendes væsenligste Livsindhold.

Fru Matilde hørte slet ikke paa hende. I Skjul af Mørket sad hun med lukkede Øjne og tænkte paa sin Mand. Hun forstod sig ikke rigtig paa ham i de sidste Dage. Han havde altid været forfærdelig urolig og lunefuld, naar han arbejdede; men saa rastløs og aandsfraværende som i denne Tid mindedes hun dog ikke at have set ham. Eller saa letsindig. Han havde den foregaaende Aften igen faaet et Truselsbrev fra en af deres Kreditorer. Med et stort Smil havde han rakt hende det over Bordet, for at hun kunde læse det, hvorpaa han havde fortsat Samtalen, som om der ingenting var hændet. Han sendte ogsaa hver Dag udenvidere Afbud til Konservatoriet og gav ikke engang nogen Grund for sin Udeblivelse. Derfor kunde hun heller ikke faa sig til at tale til ham om Penge. Hun havde netop indbudt Moderen til Mid-

dag idag for at prøve paa, om hun ikke skulde kunne faa et Laan hos hende.

Hugo havde denne Nat siddet oppe lige til Klokken fire for at arbejde. Operaen var foreløbig lagt til Side. Det var nu et stort Oratorium, han tænkte paa. Men især var han optaget af en Række Afhandlinger, hvor han i Sammenhæng vilde fremsætte sit nye Syn paa Kunsten og dens Opgaver. Hele Natten havde han gaaet op og ned ad Gulvet herinde. Ustandselig havde han vandret, — hvad han ellers ikke plejede. Hun havde ogsaa hørt ham et Par Gange gaa ind i Spisestuen og skænke sig et Glas af Madeirakaraflen. Da han endelig gik i Seng, var han tavs, skønt han maatte have mærket, at hun var vaagen, — noget, der heller ikke lignede ham. Han plejede endog at vække hende, for at hun straks kunde høre, hvad han havde komponeret eller skrevet. Men hun havde rigtignok heller ikke hverken mellem hans Nodeudkast eller i hans Skrivemappe kunnet finde noget Resultat af Nattens Arbejde. Hun havde ikke fundet andet end et Par lige paabegyndte

Avisartikler, hvoraf den ene havde Overskriften: »N. F. S. Grundtvig, den sidste Barde«.

Kunde der være noget i Vejen? ... Han var om Formiddagen gaaet hjemmefra uden at sige Farvel til hende. Det var ikke sket, saa længe hun kunde huske tilbage. Hvad kunde han gaa og gemme paa? Og hvorfor kom han ikke? Hvor havde han været henne hele denne lange, bedrøvelige Dag? I et saadant Vejr ovenikøbet! Lige fra Morgenstunden havde det drysset ned med Regn og Sod og Sne, der laa over Gaderne som en fed, brun Jævning. Hun havde selv et Øjeblik i Middagsstunden været inde i Byen for at gøre et Par Indkøb. Det vildfarende Glimt af Vaar, som netop dengang pludselig brød igennem Skylaget og havde faaet Snavset til at straale som Guld, gjorde blot det hele Syn endnu mere trøstesløst.

»Nej — nu vil vi ikke vente længer«, erklærede hun bestemt, da Klokken slog syv. »Nu vil vi spise.«

»Aa, lad os vente bare fem Minutter endnu,«

bad Moderen. »Saa skal du se, saa kommer han. Saadan gaar det altid.«

»Ja ja da! Men saa tænder jeg Lampen. Ellers falder Børnene i Søvn.«

Hun havde netop faaet tændt, da det ringede.

»Kan du se!« udbrød Moderen triumferende. »Der har vi ham!«

»Aa — Mor!« sagde Fru Matilde helt ærgerlig. »Hugo ringer da ikke!«

»Gud, nej! Det er ogsaa sandt. Jeg sidder og vaaser.«

Pigen kom ind med et Visitkort. Da Fru Matilde læste Navnet, rettede hun sig uvilkaarligt, og hendes Bryn trak sig sammen.

»Sagde De ikke, at min Mand ikke var hjemme?«

»Jo. Men saa spurgte den Herre, om han ikke kunde komme til at tale med Fruen.«

Hun saae overrasket paa Pigen.

»Med mig? . . . Naa ja! Bed ham komme ind.«

»Hvem er det, Tilde?« spurgte Moderen helt ængstelig, da Pigen var gaaet.

»Det er Hugos Fætter . . . ham, Dr. Mar-

tens, du veed. »Min Grønkaalsfætter«, som Hugo kalder ham.«

»Men Gud! Hvad vil han her?«

»Ja jeg begriber det ikke. Hugo har ikke haft noget med ham at gøre i mange Aar. Han er jo ikke rigtig klog.«

»Jeg siger Tak for mig, Tilde,« sagde Moderen og rejste sig i Hast. »Maa jeg bare faa Lov til at slippe væk.«

»Ja, gaa du ind med Børnene! Og begynd blot og spis. Jeg kommer straks.«

Dr. phil. Martens, en høj, udmagret Mand med stort, rødbrunt Haar og Skæg, kom ind fra Forstuen akkurat tidsnok til at se Oberstløjtnantinden genne Børnene foran sig ind gennem Døren til Spisestuen, som om hun værgede dem mod en Ulykke. Han lignede nu virkelig lidt en Røver eller i hvertFald en omflakkendeSømand, der havde faaet Huden brændt og Haaret bleget paa de store Have, og som havde købt sine Klæder i den første den bedste Kælderbod, han traf paa ved Landstigningen. I et langagtigt Ansigt med en mægtig Pande sad et Par lyse, stirrende Øjne og en stor, kroget Næse,

der tilmed var en lille Smule skæv. En stor, opsvulmet Underlæbe dækkede ganske Munden, naar han tav, og gav ham et bøst Udtryk.

Fru Matilde, der var bleven staaende henne ved Bordet, gik ham imøde med sin fornemste Mine og bad ham skødesløst tage Plads.

Den Fremmede sad nogle Øjeblikke og fingrede sig i Skægget med en vældig, rødbarket Næve og vuggede samtidig frem og tilbage med Overkroppen, som om han havde vanskeligt ved at finde en Indledning. Endelig fremmumlede han en temmelig haartrukken Undskyldning for sit ubelejlige Komme lige i Spisetiden. Han vidste ikke, sagde han, at de spiste saa sent.

»Vi har ventet paa min Mand,« forklarede Fru Matilde. »Han er saa optaget i denne Tid.«

»Hvad siger De?«

»Vi har ventet paa Hugo,« gentog hun og huskede nu paa, at Dr. Martens var noget tunghør. »Han er saa optaget i denne Tid.

Og naar Hugo arbejder, glemmer han jo baade at spise og sove.«

»Ja, han saae virkelig noget anstrengt... noget eksalteret ud, da han i Formiddags var hos mig.«

»Hos Dem!« røg det Fru Matilde ud af Munden.

»Jeg ser, det forbavser Dem. Naa ja — jeg blev forresten selv lidt overrasket over Hugos Besøg; det kan jeg gerne tilstaa. Og det er netop derfor, jeg er kommen. Min Fætter og jeg har jo i de senere Aar ikke overhængt hinanden; og nu er jeg bleven bange for, at han maaske har faaet et forkert Indtryk af, hvad jeg følte ved at se ham igen. Jeg skal nemlig sige Dem — dersom De ikke i Forvejen veed det —. Men det gør De vist forresten nok. Det var jo Hugo, der plejede at presentere mig for Folk som en Descendent af den berømte Hr. Flovmand, — De veed, ham, der altid først bagefter fandt paa, hvad han kunde have sagt.«

Fru Matilde svarede ikke. Hun var kommen saa hovedkulds ned af sin høje Hest, at hun et Øjeblik formelig maabede. Men

nu mærkede hun, at hun blev iagttaget. Dr. Martens store, graablaa Øjne stirrede igennem hende, og det endogsaa, som hun syntes, med et medlidende Blik. I det samme jog Blodet hende til Kinderne. Hvad bildte han sig ind? Den Pedant! Den Skolelærer! Hvad var i det hele Meningen med detteher? Hvad i Alverden kunde Hugo have haft at snakke om med dette forskruede Menneske? Det maatte jo have været en Sag af Vigtighed, siden han i et saadant Vejr var taget helt ud til Ordrup, — hun vidste, at Fætteren boede et Sted derude ved Skovene i et Bjælkehus, han selv havde lavet.

Hun kunde dog ikke faa sig til at spørge og gav sig derfor til at tale om Familjen og fælles Bekendte, og kort efter rejste Dr. Martens sig for at gaa.

»Ja, vil De saa blot være saa god at sige til Hugo, at jeg har været her. Jeg haaber, som sagt, han har forstaaet, at han som i gamle Dage altid er velkommen hos os.«

»Men vil De ikke vente, til han kommer?« spurgte Fru Matilde pludselig lidt betænke-

lig ved sin ugæstfri Holdning. »Han maa være her om et Øjeblik.«

»Nej, saa skal han jo spise, og er sagtens ogsaa træt. Jeg kommer hellere igen en anden Dag. — Men det er sandt! Jeg var nær ved at glemme det vigtigste!«

Han trak en hæftet Bog op af den indvendige Lomme i sin Pjækkert, bladede lidt i den og sagde saa paa sin stødvise Maade:

»Hugo spurgte mig — mellem forskellige andre Ting — om jeg ikke havde en eller anden Bog om Grundtvig. Han var begyndt at studere den Mands Liv videnskabeligt — sagde han.«

»Hugo er ved at skrive en stor Afhandling om ham,« sagde Fru Matilde med Selvfølelse.

»Ja saa! Naa saadan!... Ja, saa er denne her Bog vistnok lige, hvad han har Brug for. Den indeholder, saavidt jeg kan se, dels en kortfattet Levnedsbeskrivelse af vor ærværdige Kirkefader, dels en Række Uddrag af hans vigtigste Skrifter. — Værsgo'! Jeg vidste ikke, jeg ejede noget af den Slags Li-

teratur; men da Hugo var gaaet, fandt jeg den paa Møddingen . . . ja, undskyld, saadan kalder min Søster den underste Hylde i min Reol. Vil De sige ham, at han gerne maa beholde Bogen. Jeg har ingensomhelst Brug for den. — Farvel!«

Da Fru Matilde kom ind i Spisestuen, spurgte Moderen straks, hvad han saa havde villet.

»Aa — det var ingenting. Han vilde blot have nogle Oplysninger af Hugo,« svarede hun, der ogsaa i den Henseende havde været en lærvillig Elev af sin Mand, at hun i en snæver Vending ikke tog det saa nøje med Sandheden.

Forresten var hun bleven meget beroliget ved at faa at vide, i hvad Ærinde Hugo havde været hos sin Fætter. Hun havde et Øjeblik været bange for, at han skulde have søgt ham i et intimere Anliggende. F. Eks. for at laane Penge. Hun kunde ikke lide sin Mands Familje. Den var saa vigtig og overlegen. Og alligevel saa misundelig paa Hugo. Det vidste han ogsaa godt selv.

Da de havde spist og Børnene var bleven

vaskede og lagt i Seng, satte de sig ind i Dagligstuen med deres Haandarbejder, — Moderen i Halvskyggen for Enden af Bordet, hvor der stod en Lænestol, Fru Matilde i Sofaen, bøjet frem under Lampen med et af sine fine Broderier. Hun skulde egenlig nu til at bearbejde Moderen for at skaffe det Laan; men hun var for nervøs. Hun var begyndt at blive alvorlig ængstelig for Hugo, som stadig ikke kom. Hvor let kunde der ikke være sket en Ulykke! Hver Dag læste man i Aviserne om Folk, der var faldet i det fedtede Føre og havde brækket Arme og Ben.

»Ja,« sagde Moderen og gav sig til at fortælle en uhyggelig Historie om et Barn, der var bleven overkørt af Sporvognen. »Du kan tænke dig — Drengen blev ligefrem skaaret midt over, saa Indvoldene flød henad Gaden; de maatte stoppes ind i ham, før de kunde køre ham bort. Og saa — det allerværste! —«

»Ti dog stille, Mor! Jeg kan ikke taale at høre saadan noget.«

Men længe ad Gangen var det ikke Mo-

deren muligt at tie. Hun gav sig saa igen til at tale om Dr. Martens.

»Jeg synes rigtignok ikke, Tilde, at I skulde omgaaes det Menneske. Han saae virkelig ikke rar ud.«

»Aa, han og Søsteren er i Grunden de skikkeligste af Familjen. Det siger Hugo ogsaa.«

»Og som han saae ud i Tøjet!«

»Ja, en Skrue har han altid været.«

»Det er ogsaa underligt, saa lidt han ligner din Mand.«

»Ja, Skønheden har aldrig trykket ham. Lagde du forresten Mærke til hans Øjne? Hugo plejer at sige, at de ser ud, som om han baade saae og hørte med dem.«

»Ja, jeg vil rent ud sige dig, Tilde, han tiltaler mig ikke. Han gør ligefrem et uhyggeligt Indtryk. Men det kommer der af alle de Gullerødder og hvad det er for noget, han spiser. Naar Mennesker giver sig til at leve af Kreaturfoder, er det virkelig ingen Under, at de tilsidst kommer til at ligne vilde Dyr.«

I dette Øjeblik blev der ringet stærkt ude paa Forstuedøren.

»Naa — der er din Mand endelig!« udbrød Moderen, men tog sig forskrækket i det og saae næsten bønfaldende paa Datteren. »Nej, som jeg igen sidder!«

Fru Matilde var bleven bleg. Hun syntes, der havde været noget ulykkevarslende ved den Ringning.

»Hvem kan det være?« — Hun havde hørt en fremmed Mandsstemme derude nævne hendes Navn.

Pigen klemte sig ind ad Døren. Med store nysgerrige og betagne Øjne saae hun fra den ene til den anden af Damerne og sagde hviskende, at der stod en Betjent derude, som bad om at faa Fruen i Tale. En Overbetjent.

Fru Matilde, der havde været ved at rejse sig, sank ned igen i Sofaen med Haanden for Øjnene.

»Aa Mor!« stønnede hun og strakte den anden Haand søgende ud efter Moderen. »Der er sket en Ulykke . . . Jeg tør ikke gaa derud.«

I det samme aabnedes Døren. Betjenten — en høj, svær Mand — traadte af sig selv ind i Stuen.

»Er det Fru Martens?« spurgte han høfligt, efter at han havde givet Pigen et Vink om at forsvinde.

Fru Matilde havde rejst sig, men paa en Maade, som om hun vilde flygte. Hun blev staaende ved Bordet og stirrede hen paa Betjenten med stive Øjne.

»Er det min Mand? . . . Sig det! . . . Er han død?« raabte hun og holdt uvilkaarligt den ene Haand op for Øret, som for ikke at høre Svaret.

»Deres Mand er udenfor enhver Fare, Frue!«

»Men hvad er det da?« — Hun gik hastigt et Par Skridt frem, idet hun med Haanden famlede henover en Stoleryg. »Hvad vil De da?«

»Undskyld! Jeg vilde gerne have Lov til at tale alene med Fruen et Øjeblik,« sagde han og gjorde paa skjult Maade en Haandbevægelse over imod Oberstløjtnantinden.

»Det behøves ikke,« sagde hun. »Det er min Mor. Sig blot, hvad det er!«

»Vel! . . . Undskyld blot et Øjeblik, Frue!«

Betjenten vendte sig mod Døren, aabnede den og sagde i kommanderende Tone til Tjenestepigen, der havde stillet sig paa Lur udenfor: »Hvad staar De der for? Pas Deres Arbejde!«

Da han igen var kommen tilbage, sagde han:

»Jeg har den Meddelelse at gøre Fruen, at Deres Mand er fundet syg . . . temmelig syg.«

»Fundet syg? . . . Hvor?«

»Det var nok nede paa Hotel Kongen af Sverrig.«

»Paa et Hotel.« — Fru Matilde fik med eet sin Rejsning tilbage. — »Hvad skal det sige?«

»Hr. Martens er bleven kørt til Kommunehospitalet. Men — som sagt — Hr. Martens er nu ganske udenfor Fare.«

»Men hvad fejler han da?«

Betjenten lod vente lidt paa Svaret.

»Ja — Frue! — det er jo et Selvmords-

forsøg. Hr. Martens indlogerede sig paa Hotellet ved Firetiden, og en Timestid efter hørte en af Pigerne et Skud inde fra hans Værelse. Kuglen har dog ikke gjort alvorlig Skade. Reservelægen bad mig udtrykkelig melde, at ingen ædlere Dele er bleven beskadigede. Men Tilstanden kræver dog absolut Ro, skulde jeg sige, saa der vil foreløbig ikke blive nogen indladt.«

»Det maa være en Fejltagelse,« sagde Fru Matilde. »Det er ikke min Mand.«

»Tør jeg spørge — bor der maaske andre af det Navn her i Huset?«

»Det veed jeg ikke. Men det kan ikke være min Mand.«

Betjenten trak en Skrivelse ud af Opslaget paa sit Kappeærme og læste op deraf: »Hugo Antonius Martens, Komponist, 41 Aar, Bopæl Dosseringen Nr. —«.

»Maa jeg se det Papir? Hvad staar der i det?«

»Det er blot en Anmeldelse til Protokollen.«

»Jeg vil se den! De skal give mig den! De har ikke Ret til at skjule noget for mig!«

»Jeg kan ikke overlade Dem den, Frue!« svarede Betjenten med rolig Bestemthed og stak Papiret til sig igen. »Den indeholder desuden ikke nogetsomhelst af Interesse for Dem.«

»De skal alligevel give mig den,« trængte Fru Matilde ind paa ham — hun havde faaet et Par hektisk røde Pletter paa Kinderne. »Jeg vil se den!«

Betjenten trak sig tavs tilbage mod Døren.

»De skal i hvert Fald sige mig, om min Mand har besøgt nogen paa det Hotel.«

»Det veed jeg ikke noget om, Frue! Jeg var ikke selv til Stede. Det var min Kollega, der optog Rapport paa Hotellet.«

Oberstløjtnantinden havde under alt dette siddet sammensunken henne i Lænestolen som en Apoplektiker. Hun var saa ganske fortabt i sin Skræk, at Datterens forvirrede Ophidselse slet ikke blev hende bevidst.

Den stod nu ogsaa kun paa et Øjeblik. Den var en Straaild, et Hekseblus, der slukkedes af sig selv. Billedet af Hugo i en Hospitalsseng, bleg og med et blodigt Bind

om Panden, Anelsen om, hvad han maatte have lidt, overvældede ganske hendes Fantasi og fik det til at briste for hende.

Da Betjenten var gaaet, sank hun sammen. Hun kastede sig hulkende over Ryggen af den Stol, hun havde støttet sig ved, og raabte klagende Hugos Navn. Det var jo slet ikke til at forstaa! Det var jo ganske ubegribeligt altsammen! Hugo, som netop igen var bleven saa glad ved Tanken om alt det store, han nu skulde udrette! . . . Aa, men det maatte være sket i Sindsforvirring. Han havde overanstrengt sin Hjerne. Hvorfor havde hun dog ikke ogsaa passet bedre paa ham? Aa, nu vilde det hele styrte sammen! For saadan noget kunde jo ikke engang skjules. Imorgen vilde hele Byen snakke om dem. Alle Hugos Fjender — nu vilde de hovere! Alting var forbi! Hele deres Kamp for at holde Hjemmet oppe, al deres Møje for i det mindste at bevare Skinnet, — alt var nu spildt!

Hun havde, uden at vide af det, gaaet grædende op og ned ad Gulvet nogen Tid og af og til talt højt med sig selv.

»Aa, Hugo! Hugo! Hvor kunde du dog gøre det! Hvor kunde du dog gøre det!«

Der var en Anklage deri. Der var igen kommen Bitterhed i hendes Sind; hun følte sig forraadt. Men paany kom hun til at tænke paa, hvad han havde maattet gennemgaa for at kunne gribe til en saa forfærdelig Udvej — han, som aldrig havde taalt Synet af Blod! Og hun følte igen intet andet end Længsel efter at være hos ham. Hendes moderlige Hjerte svulmede af Trangen til at pleje og trøste ham. Hun tænkte paa, hvad Betjenten havde fortalt, at det var Klokken fire, han var kommen til Hotellet. Men først Klokken fem havde de hørt Skuddet. Hvad maatte han ikke have lidt i den Time! — Aa, men hvorfor var han ikke gaaet hjem? Og det var jo dog heller ikke kommen helt pludselig over ham. Han havde allerede om Morgenen været saa underlig og var gaaet bort uden at sige Farvel. Og det Besøg hos Fætteren? Nu kunde hun forstaa, at det alligevel ikke havde været alene for den Bogs Skyld, han var taget helt ud til Ordrup og havde fornyet et Be-

kendtskab, som han satte saa lidt Pris paa. Havde han allerede dengang været sindsforstyrret? Eller ... eller kunde der være noget, han gik og skjulte for hende? En frygtelig Hemmelighed, han ikke havde haft Mod til at tilstaa for hende? En Forbrydelse maaske? Han var jo Kunstner. Et Geni. Han havde jo undertiden forfærdet hende ved at handle ganske ubehersket ud af Øjeblikkets Stemning.

Hun standsede med eet. Hun knyttede Hænderne under Hagen og samlede sit Sind i en stor Beslutning. Hun vilde se Hugo. Hun vilde gaa hen paa Hospitalet. Hun kunde ikke holde denne skrækkelige Uvished ud.

»Hvor gaar du hen, Tilde?« klynkede Moderen og saae efter hende med store, taarefyldte Øjne som et mørkerædt Barn. »Du maa ikke gaa fra mig.«

»Jeg vil hen paa Hospitalet. Jeg bryder mig ikke om, hvad de siger. De kan da ikke nægte mig at se min Mand.«

»Aa, bliv nu her. Hvad nytter det til?«

Men hun var allerede inde i Sovekammeret for at tage Tøjet paa.

Et Øjeblik efter ringede det igen, og med ny Skræk hørte den gamle Frue sin Mands Stemme og tunge Trin ude i Forstuen. Han kom ind i en lang Gummikappe, der var vaad af Regn, og blev et Øjeblik staaende i Døren som Stengæsten i Don Juan. Efter at have lukket omhyggeligt efter sig strakte han med en afværgende Bevægelse Haanden ud mod sin Kone, der havde modtaget ham med et lille Udraab.

»Du kan spare dig al Forklaring,« sagde han. »Jeg veed det hele. Dr. Holm sendte mig Bud. Han havde faaet Underretning fra Hospitalet.«

I det samme kom Fru Matilde ud fra Sovekammeret i Aftenkaabe og med sit Teatertørklæde kastet over Hovedet. Hun havde ikke hørt det ringe og standsede som lynramt ved Synet af Faderen.

»Hvor skal du hen?« spurgte han.

»Jeg vil hen til Hugo.«

»Du bliver her!«

Hun saae uforstaaende op og ned ad ham. »Far!«

»Ingen Snak! Nu lystrer du mig! Nu er der spillet Komedie nok her i Huset.«

»Far —!«

»Ingen Skrigen-op! Nu tager jeg Kommandoen! At jeg ikke har gjort det for længe siden, har din Mor Ansvaret for. Ingen Modsigelse!«

Det ringede i dette Øjeblik paany ude i Forstuen.

»Stille! Det er Doktor Holm,« forklarede han. »Han har været kaldt til Hospitalet. Jeg bad ham se herop, naar han kom derfra.«

Doktor Holm, en yngre Mand, var Familjens Læge og en Ungdomsbekendt af Hugo Martens. Han kom stille ind og udtrykte tavs og forlegen sin Deltagelse ved at løfte paa Skuldrene og aabne Hænderne. Fru Matilde gik lige hen til ham, greb ham om begge Armene og saae ham ind i Ansigtet som for at læse i hans Øjne.

»Har De set ham?« spurgte hun.

»Matilde!« advarede Faderen. »Ikke noget Hysteri!«

»Saa svar mig dog!« raabte hun. »Saae De ham?«

»Nej, Frue! Men alt staar godt til. Jeg veed det med Sikkerhed. Der er ikke mindste Grund til Ængstelse.«

»Saa kan jeg altsaa godt gaa derhen?«

»Nej, det nytter ikke. De faar dog ikke Lov til at komme ind til ham. Han maa foreløbig ikke se nogen. Saaret er i sig selv ikke farligt. Men han skal have Ro.«

»Men jeg maa dog have Lov til at være hos min egen Mand!«

»Nu maa De være lidt taalmodig, Frue. Imorgen maaske. Desuden sover han nu. Og det vilde dog virkelig være Synd at vække ham, ikke sandt?«

»Sover han? . . . Aa, Gud ske Lov!«

Der faldt med denne Vished pludselig en Slags Ro over hende. Hun sank med det ene Knæ ned paa en Stol, næsten afmægtig af Udmattelse efter den voldsomme Sjælsspænding. I flere Minutter laa hun over Stoleryggen med Hovedet paa sin Arm og vidste ikke af sig selv at sige. Saa mærkede hun en tung Haand paa sin Skulder.

Det var Faderen.

»Vær saa god at gaa ind i Spisestuen et Øjeblik med din Mor. Jeg har noget at tale med Doktor Holm om.«

Hun adlød straks. Sammen med Moderen gik hun som i en Døs ud af Stuen.

Da de to Herrer var bleven alene, udbrød Oberstløjtnanten, der imidlertid havde smøget Regnkappen af sig:

»Naa? Lad os saa høre Forklaringen! Hvad er Motivet? Veed De noget?«

Lægen løftede atter Skuldrene i Vejret og aabnede Hænderne.

»Deres Svigersøn har jo længe været stærkt nervøs. Han har i den senere Tid flere Gange — vistnok uden Deres Datters Vidende — konsuleret mig for Søvnløshed.«

»Vis-Vas, kære Doktor! Lad os tale som Mandfolk. De kender vistnok min Svigersøns Forhold bedre end jeg. Altsaa — kort og godt — er det Veksler eller Fruentimmerhistorier?«

»Jeg tror, som sagt, at det er overanstrengte Nerver. Det er virkelig Forklaring nok.«

»Ja ja! De vil altsaa ingenting sige. Men nu skal jeg fortælle Dem, hvad jeg veed. Ser De, en Kres af hans Kreditorer har igaar Aftes sendt ham et Ultimatum. Jeg veed det, fordi de samme Folk om Formiddagen henvendte sig til mig i det Haab, at jeg vilde hjælpe dem til at faa truffet et Arrangement. Men jeg har engang for alle sat mig paa det Standpunkt ikke at blande mig i min Svigersøns Affærer, saalænge jeg ikke kan faa ham erklæret umyndig, — derfor sagde jeg afgjort nej. Jeg veed, at hans Pengeforhold er haabløst derangerede, og jeg antager, at han foruden en stor løs Gæld ogsaa har adskillige Veksler løbende. Og jeg er slet ikke sikker paa, at de alle er lige ægte. Som De ser, jeg taler ganske aabent. Jeg anser min Svigersøn for at være i Stand til at begaa en hvilkensomhelst Forbrydelse. Han er jo Kunstner, og de Folk sætter som bekendt ligefrem en Ære i deres Skænsel. Sandsynligvis er han i Forbindelse med den Slags Aagerkarle, der giver sig af med at honorere falske Veksler. Hvordan skulde han ellers, maa jeg spørge, have kunnet ernære

sig og sin Familje med det Arbejde, han i de senere Aar har præsteret? ... Overanstrengte Nerver! Jeg gad, paa Ære, vidst, hvorfra den Overanstrengelse skulde komme! ... Men til Sagen! De mener altsaa bestemt, at han vil komme over det?«

»Absolut. Kuglen har nok lige strejfet langsmed Temporalarterien og var let at fjerne. Reservelægen mente endogsaa, at selv om Skuddet var ført mere lige paa, vilde der neppe have været Tale om Fare. Dertil var Revolveren af altfor let Kaliber.«

»Ja saa. Maaske ovenikøbet et lille Komediespil det hele! — Naa, ligemeget! Skandalen er uundgaaelig. Snakken vil løbe Byen rundt. Eller mener De, at der kunde være Mulighed for at holde Offenligheden udenfor Affæren? F. Eks. ved en personlig Henvendelse til Bladene endnu i Aften?«

»Tja, det var jo muligt. Skønt —«.

»Doktor Holm! Jeg har et hæderligt, et velanset Navn at værne om. Matilde er vort eneste Barn. Jeg appellerer til Dem som min Svigersøns Ungdomsven. Vil De hjælpe os i denne fortvivlede Affære? Der er jo nu

saa mange Aviser her i Byen; jeg kan umulig overkomme dem allesammen. Og her maa handles uden Tøven. Bagefter maa det jo saa drøftes, hvad der ellers kan gøres for dette ulyksalige Menneske.«

Lægen erklærede sig villig til at yde enhver Bistand, og faa Minutter efter begav de to Herrer sig bort. Nede paa Hjørnet tog de hver sin Droske og rullede ind til Byen.

IV.

Straks efter sit Besøg i »Stærekassen« var Dr. Martens taget hjem. Han havde blot været en Vending inde i Frederiksborggade og gjort et Par Indkøb for at udnytte Tiden, indtil Toget gik. Imidlertid havde Rygtet om Hugo Martens Selvmordsforsøg allerede krydset sig ud i Byen gennem Regnen og Blæsten. Paa Vejen til Stationen mødte det ham i Skikkelse af en lille travl Herre, der, skønt han ikke kendte videre til ham, røg lige paa ham med et: »Har De hørt det?«

Dr. Martens havde krænket Manden ved ikke at ytre mindste Forbavselse. Og han var i Virkeligheden heller ikke bleven overrasket. Det var netop en frygtsom Forudanelse, der halvt mod hans Vilje havde ført ham ind til Byen for igen at komme til at tale med Fætteren. Skønt denne engang — uden selv at vide det forøvrigt — havde grebet ind i hans Liv som en ond Skæbne,

bar han ikke Nag til ham og vilde gerne have hjulpet. Men han havde paa den anden Side ikke haft stor Tro til, at han kunde udrette noget.

Paa Vejen hjem, mens han sad ene i en 3die Klasses Kupe, gjorde han nu paany sit Ansvar op. Med den Alvor og grundige Samvittighedsfuldhed, der var Marven i hans Væsen, stillede han sig det Spørgsmaal, om han maaske paa et tidligere Tidspunkt skulde have forsøgt at forhindre Katastrofen, som han jo dog havde forudset. Men han svarede sig selv, at det sikkert intet vilde have nyttet. Den Livs-Bankerot, der nu var overgaaet Fætteren, var den uafvendelige Afslutning paa en Udvikling, der fra først til sidst havde været en Rovdrift paa Naturen. Hvad der var sket, maatte vel endda kaldes for en Lykke, fordi der maaske nu kunde være Haab om en virkelig Genoprejsning af Personligheden.

Han kom til at tænke paa et Udtryk, han engang for mange Aar siden havde opfanget i Fætterens Ansigt, og som traadte frem i hans Erindring som et selvlysende Tegn, hver

Gang han prøvede paa at trænge tilbunds i hans Væsens Løngange. De var dengang begge halvvoksne Drenge paa 12—13 Aar og saae hinanden for allerførste Gang. Hugo boede endnu i Aarhus hos sin Moder, der var Enke; selv var han med sine Forældre paa en Sommerrejse omkring i Landet for at besøge Slægtninge. Han havde været overordenlig spændt paa at se denne Fætter, hvis Ry som Vidunderbarn var bleven meget diskuteret (og kritiseret) rundt om i Familjen; og noget besynderligere havde han virkelig dengang heller ikke truffet.

Straks Hugos Udseende havde forbløffet ham: en tung, gulbleg, noget kvabset Dreng, der allerede gik helt voksent klædt med lange Benklæder, aaben Vest og Mansjetter. Dertil udringede Dansesko og hvide Strømper. I denne Dragt og med sit svære lokkede Haar og sine runde Former lignede han i hans Øjne en forklædt Pige. Der var ogsaa i den Maade, han ugenert tumlede sig i Stuerne paa, og i hans ubeherskede Kælenskab overfor Moderen noget tøseagtigt, som fik den strengt opdragne Fætter til at spærre

Øjnene op og skotte til sine Forældre, der aabenbart ogsaa følte sig alvorligt trykkede. Saa lignede han nu heller ikke den martenske Familje med dens indknebne Langskaller og lyse Øjne. Hans smukke runde Hoved, hans buttede Profil og navnlig hans livlige brune Øjne var en Arv efter Moderen, der var af gammel, fornem Købmandsslægt, født van der Delft — noget, Hugo altid havde været meget stolt af og stadig pukket paa. Moderen selv var dengang en falmet Skønhed med lange Aleksandrakrøller. For hende var Sønnen som et Spejl, hvori hun drømmende betragtede sit foryngede Genbillede. Hugos Fader, der nylig var død, havde været Prokurator der i Byen. Han havde engang ejet en betydelig Formue men satte alting overstyr ved Byggespekulationer og endte som Fallent.

Straks den første Aften, da de var kommen i Seng, havde Hugo søgt at sætte den landlige Fætter i Skræk ved rædselsfulde Fortællinger om Spøgelser, som han paastod at have set, og om en stor, maskeret Mand, som engang havde forfulgt ham

ude i Byens Lystanlæg, og som han først i yderste Øjeblik var sluppet fra. Da alt dette endnu ikke virkede tilstrækkelig overvældende paa Fætteren, der ikke var saa godtroende, som han saae ud til, havde han fortalt, at han »ikke troede Spor paa Gud og alt det Bibelsludder«. Siden han havde læst »Guldmageren«, var han bleven Alkymist og Stjernetyder og tilbad de hemmelige Naturmagter. Nede i Kælderen havde han indrettet sig et Laboratorium, og han troede nok, at han var lige ved at kunne lave en Masse Guld.

Dette med Laboratoriet viste sig nu at være rigtigt nok. Den næste Morgen, før de ældre var staaet op, førte han ham derned. Udmajet med en af sin Faders lange Skjorter, som han baade for og bag havde overklistret med Halvmaaner og Stjerner af Guld- og Sølvpapir, og med et tændt Lys i Haanden trak han ham grinende gennem en lang, mørk og kroget Kældergang, indtil de stødte paa en lukket Dør. »Nu ganske stille!« hviskede han og gav sig til at ryste i Knæene. »Uh — jeg er saa skolt!« Saa slog han højtide-

ligt tre Slag paa Døren og fremsagde en lang Formular, inden han aabnede. Indenfor var et mørkt Rum, hvis kalkede Vægge var behængt med gamle Sjaler og Tæpper, som ligeledes var oversaaede med Stjerner og mystiske Tegn af Papir. I et Hjørne var der lavet et Alter af en Trækasse og Nederdelen af en Fløjlskjole. Paa Væggen ovenover var der med Kul tegnet et stort Dødningehoved, og under dette brændte en lillebitte Oljelampe. Midt for stod et Bord med Krukker, Flasker og forskellige Rariteter som en Snogeham, et Hundekranie, en hentørret Flaggermus.

Hugo løftede sin Lysestump i Vejret, for at han rigtig skulde beundre det altsammen; og det var denne uredelige Blanding af Drengegrin og forvrænget Højtidelighed og virkelig Betagethed, som aldrig siden var gaaet ham af Minde, og som allerede dengang — rent umiddelbart — havde gjort et uhyggeligt Indtryk paa ham.

Dr. Martens stod af Toget ved Gentofte. Han boede sammen med en Søster i et lille Hus ved Ermelunden. Han var af Fag Zoo-

log og havde et anset Navn blandt Sagkyndige; men da han var et Menneske uden al Ærgerrighed og aldrig havde tragtet efter offenlige Udmærkelser, var han ukendt af Almenheden. Han lod sig nøje med en ganske underordnet Stilling ved det zoologiske Musæum. Baade han og Søsteren havde lidt Formue, og da begges Krav til Livet i det hele var yderlig smaa, slog de sig godt igennem.

Om Sommeren var han ofte borte — stavrede omkring i Landet med en drabelig Botaniserkasse paa Ryggen og levede som en Vagabond. Han havde det urolige martenske Blod i Kroppen, og det var hos ham endda mere rødt end hos nogen anden af Slægten. Allerede som Barn havde han haft Landstrygertilbøjeligheder og var et Par Gange løbet hjemmefra. Hans Ungdom havde været en slingrende Sejlads gennem al Slags Uvejr og med gentagne Skibbrud. Han havde forsøgt sig som Skibsdreng, som Gartner og som Landsbylærer og var først sent og uvilligt gaaet til Bogen. Han havde ogsaa engang været forlovet, og det endda med en

meget smuk ung Pige af god Familje; men efter et Par Ugers Forløb havde han pludselig slaaet op med hende. Ingensted fandt han, hvad han søgte. Bestandig maatte han paa Vandring. Selv sine naturvidenskabelige Studier betragtede han nu kun som en Forberedelse. Han var netop naaet til det Standpunkt, da han indsaae, at han maatte søge udover Naturen for at finde Fred.

Dette hvileløse Arbejdsliv med dets anspændte Higen havde skabt en Særling af ham. Det var ikke alene, som han selv troede, hans tiltagende Tunghørighed, der havde gjort ham til en ensom Mand. Skønt han altid kun vilde det bedste ogsaa for andre, altid gerne vilde hjælpe og var fredsommelig indtil Godmodighed, havde han bestandig det Uheld at komme paa Kant med Folk. Hans Væsens mange Egenheder virkede som Fornærmelser. Selve hans lidt mutte Ubehjælpsomhed opfattedes som Tegn paa Ufordragelighed.

Søsteren var i en forholdsvis ung Alder bleven Enke efter en Præst, en ældre og

svagelig Mand, med hvem hun havde levet i et barnløst og glædeløst Ægteskab. Hun havde ligesom Broderen aldrig været smuk, men lignede ham forresten ikke. Hun var en Dame af et sat Væsen, umaadelig rolig og næsten ikke til at slaa et Ord af. Da hendes Mand døde og hun saae, at Broderen trængte til Pleje, faldt det som af sig selv, at hun flyttede sammen med ham; og trods alle Karakterforskelligheder var Samlivet ogsaa ret fredeligt. Hun styrede Huset med klog Økonomi, deltog desuden i Menighedsplejen og havde altid travlt med at sy Tøj til Egnens fattige Børn. Men hvad Slags Menneske hun iøvrigt var, vidste ingen, fordi hun aldrig sagde noget og i det hele snildt forstod at værge sig mod Nysgerrighedens Overhæng. Selv Broderen maatte erklære, at han ikke vidste, hvad der boede i hende. Saa hjælpsom og opofrende hun var, saa lidt hun syntes at tænke paa sig selv, havde man dog altid en Fornemmelse af, at hun mere handlede ud af et tvingende Naturinstinkt end fulgte sit Hjertes Tilskyndelser.

Det Hus, de boede i, havde Dr. Martens egenhændig bygget. Det var et af den Slags pyntelige, rødtjærede Bræddehuse med hvide Vinduesrammer og smukt udsavede Skier, som i gamle Dage var almindelige i vore Skovegne. Det laa et Stykke fra Vejen inde i en lille Frugthave, som han ogsaa selv havde opelsket.

Mens Søsteren altid holdt sig ved Hjemmet, maatte Dr. Martens regelmæssigt nogle Gange om Ugen ind til Musæet, og den lange Vej til og fra Byen kunde til Tider falde lidt besværlig. Især en saadan vaad og sort Vinteraften var Turen fra Stationen noget af en eventyrlig Rejse, navnlig naar han havde glemt at faa sin Lygte med. Paa det første Stykke gik det endda an. Paa Vejen langsmed Slotshaven var der anbragt enkelte Opstandere med Oljelamper. Men paa den anden Side af Jægersborg maatte han navigere sig frem gennem Mørket ved Hjælp af Vejmærker og hist og her et oplyst Vindu, der tjente ham til Fyr.

Søsteren sad i den fælles Dagligstue og syede paa sit Børnetøj, da han kom. Hun

var en lille, korthalset Dame med rødsprængte Kinder og en Figur som en Kommode. Hun var 37 Aar gammel men saae ud, som om hun var halvtres, og hendes Bekendte paastod, at hun aldrig havde set anderledes ud.

»Naa?« spurgte hun uden at se op fra sit Arbejde, efter at Broderen nogen Tid havde siddet tavs med Haanden under Kinden henne paa en Stol ved Døren, hvor han straks havde kastet sig ned. »Traf du saa Hugo?«

Hun maatte gentage Spørgsmaalet et Par Gange, før han hørte det.

»Nej, du!« sagde han og rejste sig med det ivrige Sæt, hvormed han gerne vaagnede op af sine Tanker. »Nej, det gjorde jeg ikke. Han var nemlig kommen paa Hospitalet.«

»Naa,« sagde Søsteren igen, og heller ikke dennegang løftede hun Øjnene fra sit Arbejde.

Dr. Martens fortalte, hvad der var sket. Ogsaa om sit eget Besøg i »Stærekassen« berettede han og om sin Samtale med Fætterens Kone.

»Det stakkels Menneske! Hun er jo da aabenbart nu bleven aldeles forfusket,« sagde han. »Det gjorde mig virkelig ondt at se hende igen, som hun der trinede op med al den forlorne Krigsmaling paa sig. Hun havde dog vist i Grunden fortjent en bedre Mand. Hun skulde have været gift med en sund og paalidelig Landmand og siddet i en stor Bedrift og født en halv Snes Børn til Verden, — saa kunde der være bleven et voksent Menneske af hende. Naa, maaske kan nu detteher ogsaa hjælpe hende til at gaa i sig selv og skamme sig.«

Søsteren havde ladet ham tale ud. Nu sagde hun tørt:

»Aa, hun har nu altid været en Pjanke. — Men hvorfor har Hugo gjort det? Veed man noget om det?«

»Det blev mig sagt, at han igen skulde være kommen i en slem Pengeklemme — og det er jo ogsaa alvorligt nok. Men den egenlige Grund ligger naturligvis dybere. Det gør den altid. Jeg sagde dig vist, at han i Formiddags gjorde et ualmindelig forstyrret Indtryk.«

»Hvad talte I ellers om?«

»Hvad siger du? — Naa, hvad han talte om? Ja, jeg veed snart ikke. Jeg tror, jeg bedre kunde sige dig, hvad han ikke talte om. Jeg husker, at han endogsaa kom ind paa Spørgsmaalet om den martenske Familjes Afstamning. Han vilde hævde — vilde »slaa urokkelig fast«, som han sagde, — at vi gennem vores gamle Bedstefar i Thy nedstammede fra Skjalm Hvide. Saadan noget er jo ganske sindssvagt. — Hvad han egenlig vilde mig, veed jeg saamænd ikke. Det vil sige, jeg har jo nok en Formodning. Men lad det nu være! Det er sandt, saa fortalte han mig forresten, og det endda med megen Højtidelighed, at han nu var bleven Kristen . . . »fuldt overbevist« Kristen, sagde han. Saavidt jeg husker, havde han endogsaa i Sinde at aabne en Kamp i stor Stil mod Videnskaben herhjemme. Mindre kunde ikke gøre det — kan du nok vide.«

Søsteren svarede ikke noget herpaa, og han blev ved at tale.

Han stod ude paa Gulvet i en lidt skrævende Stilling, med Hænderne i Bukselom-

merne, og vuggede sig i Knæene som en Sømand paa et gyngende Dæk. Det skæggede Ansigt vendte opad; Øjnene var halvt tillukkede; den store, kødrøde Underlæbe svulmede med et Udtryk af Foragt, — hvad dog slet ikke var ham selv bevidst. Han talte som altid ud af sin Lidenskab for at forklare, ikke for at angribe.

»Kan du huske, hvordan han i sin Tid blev »overbevist« Buddhist, efter at han tilfældigt havde læst en Artikkel om den Ting i en eller anden Avis. Og det værste er jo, at han selv tror fuldt og fast paa sine Overbevisninger, — i hvert Fald, naar han har Brug for det. Saa forfalskede er Begreberne om aandelige Ting hos den Slags Mennesker. De aner ikke, at vi ogsaa for vore sjælelige Udviklingsmuligheder har en lovbestemt Drægtighedstid og taalmodigt maa gaa den tilende, om der ikke skal komme Misfødsler og Fuskerværk ud af det. Saadanne Folk lader sig tage ved Næsen af det plumpeste Følelsesspil — eller kan i hvert Fald faa sig til at tro paa det, naar de af en eller anden Grund vil føre sig selv

bag Lyset. Indtil saa den hele Svindel stopper op med et stort Knald! Det er ligesom med ham, Literaten — hvad er det nu, han hedder? — som forleden Aar rejste til Italien som hedensk Skønhedsdyrker men blev luthersksindet paa Vejen ned gennem Tyskland og siden vendte hjem fra Rom som propaganderende Katolik, — altsammen paa en almindelig Returbillet.«

»Ja, vi snakker!« mumlede Søsteren, og hendes Tone var dennegang noget bidsk.

Dr. Martens, som intet havde hørt, vilde fortsætte; men nu kom Pigen ind med Aftensmaden paa en Bakke.

For Dr. Martens Vedkommende bestod Maaltidet kun af et Par stegte Æbler. Som han i det hele saae Frelsen for det forjagede Nutidsmenneske i en yderliggaaende Forenkling af Livsformerne, indskrænkede han sine legemlige Fornødenheder til det mindst mulige og levede udelukkende af Brød, Honning og Frugter.

Da han havde spist, sagde han pludselig

Godnat og forsvandt paa sin ejendommelig hovedkulds Maade ind til sig selv.

Derinde i hans lille Stue, der laa paa den anden Side af Husets vindaabne Forgang eller Svale, slog der ham en fremmed og ubehagelig Lugt imøde. Det var Hugos Cigaret, som han endnu kunde spore. Paa en særlig nærgaaende Maade førte den ham paany Billedet af Fætteren for Øje, saadan som han om Formiddagen havde gaaet her op og ned ad Gulvet i majestætisk Selvopfyldthed — boblende af Ord. Og jo tydeligere han nu saae ham for sig, des mere overbevist blev han om, at hvad end den egenlige Hensigt med det mærkelige Besøg havde været, saa var han ogsaa kommen for at føle sig for, om der skulde være nogen Udsigt til at opnaa et nyt Laan her. Netop saa hanestolt plejede han i gamle Dage under lignende Forlegenheder at spankulere omkring og puste sig op med store Ord og profetiske Syner for tilsidst, naar han allerede stod ved Døren, at slaa sig for Panden og udbryde: »Det er sgu sandt! Det

havde jeg nær glemt! Jeg er aldeles læns for Penge.«

Dr. Martens, der nu havde faaet sin Lampe tændt, gik hen og aabnede Laaget paa sin Pult og trak en Bunke Papirslapper frem af en af de indre Skuffer. Skyggen af hans Hoved dirrede paa Væggen ved Siden af og rakte sig op under det lave Loft. Papirerne var Laanebeviser, udstedte af Hugo og aldrig indløste — ialt for et Par Tusinde Kroner. De ældste, lydende paa Smaabeløb i Mark og Skilling, skrev sig fra hans sekstende Aar, da han efter sin Moders Død var kommen til København og blev optaget paa Konservatoriet. Selv havde han dengang netop mistet sin Fader og var sammen med sin Moder og Søster flyttet herover fra den jyske Præstegaard for at begynde paa Studeringerne. Hugo saae de hver Gang, han paa en eller anden Maade trængte til dem, — og han var bestandig i en eller anden Forlegenhed, snart for et godt Raad, snart for en Haandsrækning med en Synaal, men især for Kontanter. Han manglede al Evne til at indrette sig efter sine Forhold.

Han havde aldrig lært at nøjes. Han slæbte allerede dengang om med en uhyre Oppakning af Fornødenheder, og det til Trods for, at Moderen ikke havde efterladt ham andet end Faderens Gæld. Mangen Gang led han ogsaa virkelig Nød. Men endnu tiere blev han hjulpet, endda indtil Overflod. Overalt vandt han sig Venner og Velyndere, og det trykkede ham ikke det mindste at tage mod Hjælp. Hans kunstneriske Selvfølelse havde allerede faaet Kam og Sporer. Det var ikke langt fra, at han ansaae det for en stor Ære for den martenske Familje, at den havde faaet Lov til at understøtte ham. Mange indtog han med sit blotte Ydre. Han vakte Opsigt, hvor han viste sig, og havde netop i disse Aar, før han endnu var bleven for svær, sin egenlige Skønhedsperiode. Den unge, bondestærke Skikkelse med den selvbevidste Holdning og de mørke Kunstnerlokker, som dengang ringlede ham ud over Panden, var allerede bleven en kendt Figur paa Strøget. Navnlig saae Damerne efter ham med tankefulde Blikke . . .

Dr. Martens lagde Papirerne tilbage i Skuf-

fen og smækkede Pultlaaget i. Men endnu blev han nogen Tid staaende derhenne med Haanden under Kinden, mens et stort, højtideligt Minde gik ham gennem Sjælen.

Han saae for sig sin afdøde Moders Dagligstue derude i Villaen paa Frederiksberg. En Dag i Eftersommeren. Henimod Solnedgang. Han saae sig selv som nybagt Magister staa med Ryggen til Vinduet og betragte en ung Dame henne i Sofaen. Hans Forlovede. Hun var der i Besøg sammen med en anden af Søsterens Veninder. De sad og bladede i et Album uden dog virkelig at se andet end Hugo, der drev op og ned ad Gulvet i en brun Fløjlsjakke. For dem, der kendte ham, var det let at se, at der var noget i Vejen med ham. Nervøst urolig og adspredt og tillige ligesom forlegen trippede han omkring og fingrede ved alt, hvad der laa fremme paa Borde og Etagerer, knipsede sig paa Kinden, saa det lød, som der blev skænket af en Flaske, hvislede mellem Tænderne og gav sig i det hele ganske ubehersket hen til sine mange Unoder. Til de unge Piger talte han ikke, skønt han den Aften saae i hvert

Fald den ene af dem for første Gang. Han, som ellers fik Mavepine af kvindagtig Nysgerrighed overfor ethvert nyt Ansigt, syntes slet ikke at lægge Mærke til dem.

Hans Aandsfraværenhed virkede tilsidst trykkende. Moderen, der imidlertid var kommen ind fra Køkkenet og havde taget Plads i sin Lænestol, spurgte ham, om han var syg. Da gik han til Bekendelse og fortalte, at han denne Formiddag havde komponeret et nyt Klaverstykke. Næsten generende beskeden og med en ganske feberagtig Ængstelse bad han om Lov til at spille det for dem.

Saa satte han sig til Klaveret og spillede sit »Farvel til Sommeren«, der siden blev et af hans berømteste Smaastykker.

I samme Øjeblik han var færdig, sprang han op, stillede sig ud paa Gulvet med Hænderne i Siden og saae fra den ene til den anden, men navnlig hen paa Moderen, for hvis Musikforstand han havde megen Respekt.

»Naa — hvad synes I om det? Hvorfor siger I ingenting?«

»Jo,« sagde Moderen paa sin rolige, Maade. »Den har du virkelig været ualmindelig heldig med.«

»Ja — ikke sandt?« sagde han og gav sig nu selv til at rose sit Stykke i uforbeholdne Udtryk. Nu fik han ogsaa Øje for de unge Damer og gik hen til dem for at høre deres Mening. De vilde ikke sige noget og gemte sig hos hinanden af Forlegenhed.

»Jeg tror, jeg spiller det engang til!« sagde han, svingede sig om paa Hælen og gik hen til Klaveret.

Efter at have spillet et Par Takter vendte han sig om og sagde i forklarende Tone, med oprakt Finger:

»Læg Mærke til den korte Sats, der gaar igen i venstre Haand! Den er ikke til at staa for!«

Hvorpaa han atter begyndte forfra.

Moderen havde dennegang et Par Indvendinger at gøre mod noget i Akkompagnementet. Men da blev han ilter. Han sprang op og gav Hals. Han var ikke langt fra at blive grov. Saa havde hun jo slet ikke opfattet det væsenligste! Det, hun ankede over,

var netop det nye, det geniale ved hans Harmonier! Kunde hun da ikke høre!... Og for tredje Gang satte han sig til Klaveret for at gennemspille Stykket.

Da brast de allesammen paa eengang uvilkaarlig i Latter. Han drejede sig omkring paa Taburetten og saae uforstaaende og krænket paa dem gennem sine Guldlorgnetter. Men hurtigt forstod han Aarsagen til deres Munterhed og lo da selv med, — ja slog ud med Arme og Ben og lo himmelhøjt.

Der var kun een, der holdt sig udenfor al denne Livlighed . . .

Dr. Martens huskede endnu ganske tydeligt sin Sindstemning i hine Øjeblikke, da han stod derhenne ved Vinduet med Ryggen mod Lyset og den synkende Sol. Hvad der gjorde ham alvorlig, var dog ikke det, at ogsaa hans Kæreste havde taget Del i Munterheden. Han var ikke skinsyg. Den Følelse vidste han sig overhovedet fri for. Hvad der stødte ham, var netop det, at hendes Optagethed af Hugo var saa helt ubevidst. Det var selve hendes kvindelige In-

stinkt, der lod sig overrumple. Hun havde siddet og set paa ham med en frygtsom Forbavselse i sine store Øjne. Naar hun var kommen til at le, var det kun, fordi de andre lo.

Ved Aftensbordet slog Hugo rigtig Gækken løs. Saadan fulgte der altid hos ham et Udbrud af Kaadhed efter den kunstneriske Forløsnings dødelige Uro og Spænding. Det var som en Efterbyrd, han maatte befri sig for ved Latter.

Han var nylig vendt hjem fra det lange Studieophold i Udlandet, som en af hans Velyndere havde bekostet. Han havde personlig truffet mange af Tidens berømte Mænd og var fuld af pikante Historier om Liszt og Brahms og Wagner. Den sidste havde han besøgt i hans Renaissance-Palads i Venedig, og det var uden Tvivl særlig under Indtrykket af denne Mands Personlighed, at han var kommen ind paa den ulykkelige og skæbnesvangre Opfattelse af sig selv som en aandelig Fører.

Sent paa Aftenen tog de sammen ind til

Byen for at følge de unge Piger hjem. Da de kom til Kongens Nytorv og forlod Omnibussen, traadte de ud i et straalende Maaneskin. Det hvide Lys laa over den store Plads som et tyndt Lag nyfalden Sne. Hugo blev aldeles fjantet af Glæde over Synet. Uden at tænke paa, at han ikke længere befandt sig i Udlandets Storbyer, gav han sig til at skrige op og danse rundt, saa det vakte Opsigt og Folk standsede. Han maatte tales alvorligt tilrette, før han blev rolig.

Oppe ved det nordre Hjørne af Torvet skiltes de.

Hugo fulgte Søsterens Veninde ud gennem Store Kongensgade. Selv gik han med sin Kæreste op ad Gotersgade.

Hun havde inde i Omnibussen hele Tiden holdt ham under Armen og tydeligt undgaaet at komme til at sidde ved Siden af Hugo. Under Optrinet paa Torvet havde hun med underlig Ængstelse trykket sig ind til ham og set ham spørgende op i Ansigtet. Saadan havde hun ogsaa hele Aftenen stirret forbavset paa Veninden, der havde været noget overgiven og fjantet i sit Væsen

overfor Hugo. Da hun nu saae de to fjerne sig leende ud ad Store Kongensgade med hinanden under Armen, blev hun helt forstemt.

»At hun kan faa sig selv til at gøre det!« sagde hun.

Saa fuldstændig beherskede Hugo hendes Tanker, at hun endnu den næste Dag kun talte om ham og sit Indtryk af ham. Hun fandt hans Væsen paataget og skabagtigt. Hun syntes ikke engang, at han var køn.

»Det vil jeg sige dig, Harald, — ham skal du ikke bede mig sammen med mere«.

Han havde siden den Dag ikke kysset nogen anden Kvinde end sin Moder, og det endda kun en eneste Gang — paa hendes Dødsseng. Det kolde Kys blev vel ogsaa hans sidste.

Men aldrig havde han dog angret, at han fordrede sin Frihed. Hellere den dybeste Ensomhed, den bitreste Smerte, end en Lykke, der var et Bedrag! —

Uden selv at vide det bekræftede han sine Tanker med et Nik. Og Skyggen oppe paa den nøgne Væg nikkede med.

V.

Endelig var den skrækkelige Nat overstaaet. Fru Matilde løftede sig paa Albuen og saae hen paa Rullegardinet, hvorigennem Vinduet just kunde skimtes. Hun slukkede Natlampen og lagde sig igen tilbage paa Puden. Lampen havde brændt hele Natten; hun havde ikke turdet ligge i Mørke. I Sengen ved Siden af sov hendes Moder, der var bleven hos hende, for at hun ikke skulde være alene. Selv laa hun i Hugos Seng og med Hugos Edderdunstæppe over sig; og hun havde syntes, at hun derved ligesom var kommen ham nærmere.

Men Søvn eller blot en Smule Hvile havde hun ikke faaet. Hele Natten havde hun ligget og grædt. Allehaande Skrækkebilleder holdt hende vaagen. Der var Tanken om Fremtiden, der nu syntes hende et eneste, uhyre Mørke. Der var Anger over

Fortiden, fordi hun maaske ikke havde været nok for Hugo. Og der var frem for alt dette bestandige »Hvorfor«, der holdt hendes Sind i en Uro og Spænding, saa hun Gang efter Gang var staaet op af Sengen og havde spaseret om paa Gulvet inde i Dagligstuen i sin Natdragt.

Ogsaa Mistanken om Utroskab var igen af og til blaffet op i hendes Sind. Hugo var jo stærkt sanselig, og han havde i sin Ungdom levet et vildt Liv. — Men nej! Hun kunde ikke tro det. Han havde jo oprigtig fortrudt sin Fortid og i de senere Aar nødig talt om den. — Alligevel. Hun havde i Nattens Løb ransaget alle hans Breve og Papirer, ja havde forsøgt at lukke en tillaaset Skuffe op med en falsk Nøgle.

Af et Par Ord, hendes Fader havde ladet falde om Aftenen ved Bortgangen, forstod hun, at han mente, det var Pengesorger, der havde drevet Hugo til at søge Døden. Men det troede hun ikke paa. Saadan var han ikke. Den Slags Ting havde han tværtimod snarest taget sig altfor let. Men naar det ikke var det og heller ikke var plud-

selig Afsindighed eller anden Sygdom, — hvad var det da? Hvad var det da?

Tidligt paa Formiddagen kom Doktor Holm med godt Budskab fra Hospitalet. Hugo havde haft en rolig Nat, og Overlægen havde derfor ment at kunne give Tilladelse til, at hun gjorde ham et kort Besøg om Eftermiddagen ved Femtiden. Men Matilde var slet ikke tilfreds. Hun havde saa sikkert haabet paa, at hun skulde faa Lov at gaa hen til ham med det samme. Og saa blev det hende tilmed strengt paalagt ikke at tale til ham om selve Begivenheden eller nogetsomhelst andet, der kunde tænkes at gøre Indtryk paa ham, men kun at snakke om ligegyldige Ting.

»Har De set Bladene idag?« spurgte Doktoren lidt forlegen.

»Bladene?«

»Ja, — det lykkedes os desværre ikke at stoppe Munden paa vore kære Sladrekællinger. Men forresten er de ret skikkelige.«

Fru Matilde var ganske ligegyldig. Hendes Forhold til Begivenheden var i Løbet af Natten bleven saa totalt forandret, at hvad

der i de første Øjeblikke havde syntes hende den egenlige Ulykke, nu ikke længer gjorde noget Indtryk paa hende. Hun ventede bare paa, at Doktoren skulde gaa, saa hun igen kunde blive alene med sig selv og sine Tanker.

Men Doktor Holm blev siddende, idet han forklarede, at hendes Fader havde sat ham Stævne der til en Konference. Kort efter kom ganske rigtigt Oberstløjtnanten og sammen med ham en ældre, bebrillet Herre, der blev hende forestillet som Overretssagfører From.

Til hendes øvrige Sjælekvaler føjedes nu den Ydmygelse at maatte staa Skrifte for Doktoren og denne fremmede Mand, der paa Faderens Opfordring og — som han for en Forms Skyld sagde — under Forudsætning af hendes Mands senere Billigelse havde paataget sig at forsøge paa at faa bragt en Overenskomst i Stand med hans Kreditorer for at undgaa Konkurs. Hun maatte meddele, hvad hun vidste om Hugos Pengeforhold, maatte opgive Navnene paa Folk, han havde staaet i Forretnings-

forbindelse med, og udlevere, hvad hun kunde finde af ubetalte Regninger, Kontrakter, uindfriede Gældsbeviser o. s. v. I over to Timer stod disse pinlige Forhandlinger paa. Oberstløjtnanten viste ingen Skaansel. Der skulde engang gaaes tilbunds i Møddingen, — sagde han og gjorde sig af Hjertens Lyst tilgode med sin selvtagne Myndighed.

Fru Matilde var bagefter saa medtaget, at hun maatte lægge sig tilsengs og lade Moderen helt og holdent tage sig af Huset. End ikke Børnene taalte hun at se. Der var Øjeblikke, da hun i sin Skam og Fortvivlelse næsten ønskede, at Hugo ikke havde overlevet det.

Klokken fire begyndte hun at gøre sig i Stand til at gaa ud, og paa Slaget fem var hun paa Hospitalet. Hun maatte vente nogen Tid ude paa en Gang, mens der blev sendt Bud efter Reservelægen. Et Par graablege og ubarberede Patienter i lange, blaa Kitler og med den hvide Hospitalshue paa Hovedet stod henne ved et Vindu og saae ud i Haven. Og Synet af disse uhyggelige Skikkelser gjorde straks et saa nedslaaende

Indtryk paa hende, at hun var lige ved at komme til at græde.

En travl Sygeplejerske kom forbi med et Bækken i Haanden og spurgte med en Mine som en Overlæge, hvem hun vilde tale med.

Da hun nævnte Hugos Navn, vendte de to Patienter henne ved Vinduet sig om, og hun saae, at de stødte til hinanden med Albuen. Lidt efter gik den ene af dem bort. Og nu blev der pludselig livligt paa Gangen. En efter en dukkede en halv Snes andre spøgelseagtige Skikkelser frem i store Slæbere. Ogsaa et Par unge Sygeplejersker gjorde sig et Ærinde derud for at se paa hende.

Fru Matilde bed sig i Læben af Skam. Hun blev igen et Øjeblik helt bittert stemt mod Hugo. Hun følte sig som en brændemærket og vidste ikke, hvorhen hun skulde vende sine Øjne under al denne ugenerte Nysgerrighed.

Endelig kom Reservelægen — en ung Mand med et livligt Smil.

»Naa, Frue!« sagde han. »Kunde De nu

ikke længer styre Deres Utaalmodighed? Ja ja, det kunde jo være gaaet adskilligt værre, end det gjorde. Til alt Held har Deres Mand aabenbart ingen Færdighed i at haandtere Skydevaaben. Han veed forresten, at De kommer. Han har ligget og ventet paa Dem. Men nu maa De huske, Frue, at vi aldeles ikke snakker om Affæren. Den eksisterer overhovedet slet ikke. Bare nogle almindelige Talemaader af den gode gamle Slags, at alting staar vel til hjemme, at Børnene har det godt, eller at lille Peter har lidt ondt i Maven — ikke sandt? Og saa ikke det fortvivlede Ansigt, lille Frue! De maa virkelig smile og se glad ud! . . . Saadan!«

Saa modstandsløs var hun bleven, at hun til Trods for det Ubehag, hun følte ved den unge Læges nærgaaende og beskyttende Venlighed, uvilkaarlig forsøgte at smile.

»Kom saa!« sagde han og gik nynnende foran hende hen til en lukket Dør, hvor der hang en Plade med Paaskriften »Ingen Besøg.« Han aabnede den rask, kiggede ind og vendte sig derpaa om imod hende med et Nik.

»Kom De kun«, sagde han og gik selv først ind.

Skal vi ikke engang være alene, — tænkte hun, men fulgte uden Indsigelse.

De kom ind i et tomt Forrum, hvorfra en bred Skydedør førte ind til den egenlige Sygestue. Døren var skudt tilside, og hun saae straks Sengen, der stod frit ud fra Væggen med højt opskruet Hovedgærde. Bagefter fik hun ogsaa Øje paa en Sygeplejerske, der sad henne ved Vinduet og syede. Hugos Hoved var indbundet som i en hvid Hætte. Kun selve Ansigtet var synligt. Forbindingen, der skjulte Panden og gik stramt ned under Hagen, fik ham til at ligne en Nonne.

Matilde greb angstfuld for sig omkring Dørkarmen. Skønt Hugo maatte have hørt dem komme, laa han med tillukkede Øjne og rørte sig ikke. Armene hvilede begge to stift udstrakte paa Tæppet. I sin fuldkomne Ubevægelighed saae han ud som en død.

Lægen stod allerede ved Sengen, da hun kom ind.

»Her kommer jeg med Madame!« sagde han. »Nu maa De gerne snakke lidt.«

Men Hugo rørte sig stadig ikke og aabnede heller ikke Øjnene.

Lægen og Sygeplejersken saae til hinanden. Den første gentog spøgende:

»Værsgo' —, Hr. Martens! Nu har De Lov at snakke«.

»Hugo — det er mig«, sagde Matilde, bøjet over Sengen, og strøg ham varsomt over Haanden. Al Bitterhed var med eet borte af hendes Sind. Al Mistro ogsaa. Der var i hendes Sjæl intet andet end Ømhed og Tilgivelse. — »Hvordan har du det?« spurgte hun.

»Godt«, — kom det med en Pludselighed som en Kommando; og det blege Ansigt med de lukkede Øjne var straks igen stivnet til en Maske.

»Jeg skal hilse dig fra Børnene. De har det ogsaa godt. Naar du nu blot snart vil blive rask. Og det gør du jo nok.«

»Maaske.«

»Er du meget træt?«

Det svarede han ikke noget paa. Men lidt efter sagde han:

»Kan du ikke sidde lidt hos mig?«

Matilde saae spørgende hen paa Lægen, der gav sin Tilladelse med et Nik.

»Jeg kommer saa igen om ti Minutter«, sagde han og gjorde et advarende Tegn til hende, idet han gik.

Da han var gaaet, aabnede Hugo langsomt Øjnene og saae paa hende med det samme ængsteligt lurende Blik, hvormed han plejede at iagttage hende, naar han havde en daarlig Samvittighed. Samtidig gled et lidt flovt Smil hen over hans blege Læber. Det hele varede kun et Øjeblik. Saa laa han lige saa stille som før. Men Matilde syntes, at hun i dette Nu havde faaet ham helt igen. Dette Blik og dette Smil kendte hun. Der var heri ikke noget, som hun ikke var fuldt fortrolig med. Aa, saa havde det nok ikke været andet end Pengesorgerne alligevel!

»Hvordan har du det selv?« spurgte han.

»Rigtig godt!« sagde hun og fik Taarer i Øjnene af Lykke. Hugos lille Spørgsmaal virkede paa hende som et hemmeligt Kærtegn. Hun ønskede nu blot, at ogsaa Sygeplej-

ersken vilde gaa, saa hun dog i det mindste kunde give ham et Kys.

Men de fik ikke Lov til at være alene. Derfor talte de heller ikke mere sammen. Hun maatte nøjes med at sidde og holde om hans Haand, som han selv havde aabnet, for at hun kunde lægge sin i den. Men i Stilheden følte de deres Hjerter banke imod hinanden gennem Hændernes Aarer; og Hugo laa igen og smilte med Øjenlaagene lidt paaklem, — og dennegang et lykkeligt, et drømmefuldt Smil.

Før de vidste af det, var Tiden udløben, og Lægen stod i Døren.

»Nu kommer jeg som den onde Aand i Komedien og forstyrrer Idyllen. Men imorgen er der atter en Dag — som han sa'e, den ædle Herre. De skal se, lille Frue, om et Par Uger har De Gemalen hjemme igen!« —

Denne Profeti gik dog ikke i Opfyldelse. I to Maaneder maatte Hugo Martens blive paa Hospitalet for — som Lægerne i deres Visdom sagde — at faa sine Nerver i Ro. Han fik i den Tid ikke Lov til at modtage

Besøg af andre end sin Kone og sine Børn, og Fru Matilde blev stadig paany mindet om at være forsigtig med, hvad hun talte til ham om, og frem for alt om ikke »at røre ved Bylden«.

Hugo følte aabenbart ogsaa selv mindre og mindre Lyst eller Trang til at gøre hende nogen Tilstaaelse. Paavirket af Videnskabens Syn paa hans Tilstand gjorde han den efterhaanden selv til Genstand for en ren patologisk Betragtning. Han talte tilsidst ganske frit om sin »Sygdom«, som om det drejede sig om en heldigt forløbende Tyfus eller Lungebetændelse.

Hvad han iøvrigt tænkte, beholdt han foreløbig for sig selv. Men at Begivenheden havde mærket ham paa anden Maade end i Tindingen, skjulte han dog ikke. Han laa ofte, naar de var alene, og stirrede frem for sig med et tankefuldt og bevæget Udtryk for tilsidst at aande dybt ud som i et Befrielsens Suk. Der var ogsaa kommen en fortrøstningsfuld Inderlighed i hans før saa rastløse Blik. Naar Matilde om Aftenen gik fra ham, blev han ved at holde om

hendes Hænder og trykke dem til sin Mund som med en stum Bekendelse. Og naar hun i Døren sendte ham et sidste Nik, nikkede han igen, som om han vilde sige, at hun blot skulde stole paa ham og være ved godt Mod.

Helt uden Forbindelse med Omverdenen var han nu heller ikke. Den sædvanlige Bevidnelse af medborgerlig Deltagelse, som ogsaa ved denne Lejlighed strømmede rigeligt ind, fandt man ingen Grund til at forholde ham. Blomster og Breve blev daglig bragt ham ind paa Sengen til Adspredelse. Matilde maatte stadig paany læse de sidste højt for ham, og al denne Lovprisning faldt over hans Sjæl som en Mannaregn over en vansmægtende. Da han blev rask nok dertil, tog han selv Brevene frem, naar han var alene, sorterede dem omhyggeligt, mærkede sig, hvem der havde skrevet, og navnlig, hvem der ikke havde gjort det.

I det hele taget kunde Lægerne stadig konstatere en glædelig Fremgang i hans Befindende. Dag for Dag vendte han mere

beroliget tilbage til sig selv. Til Overflod bragte saa Aviserne netop i disse Dage Meddelelse om, at Sivert Nielsens Opera var bleven forkastet af Teaterdirektionen.

Senere fik han Underretning om, at en Kres af hans gamle Venner og Beundrere havde sat en Indsamling i Gang for at løskøbe ham fra hans Kreditorer. At det var hans egen Svigerfader og hans Huslæge, der havde givet Stødet dertil, lukkede han Øjnene for.

De to Herrer havde faaet dannet en formelig Komite med Bestyrelse og et Forretningsudvalg, som med Bistand af den lille, bebrillede Overretssagfører skulde trænge tilbunds i Hugos Affærer og navnlig søge at finde Rede i hans indviklede Pengetransaktioner, hvoraf mange røbede en Snuhed, en Snarraadighed, der aftvang Sagføreren Beundring, ja fik ham til at udtale, at der aabenbart var gaaet et stort Handelsgeni tabt i ham. Noget egenlig kriminelt fandt man dog ikke.

Ogsaa Fætteren, Dr. Martens, havde man faaet overtalt til at træde ind i Komiteen.

Han havde personlig ydet et endog meget rundeligt Bidrag til Indsamlingen men var iøvrigt hurtig bleven uenig med de andre, nemlig paa Spørgsmaalet om Anvendelsen af den Sum, der kunde tænkes at blive tilovers, naar de mest paatrængende Gældsposter var bleven klarede. Mens der mellem de øvrige Herrer var Enighed om at faa Hugo sendt ud paa en Rekreationsrejse sammen med Fru Matilde, saa begges Erindring kunde blive grundigt udluftet for alle Mindelser om den uhyggelige Begivenhed, holdt Dr. Martens paa, at han tværtimod skulde hjælpes til at kunne trække sig tilbage til Ensomhed, helst et Sted ude paa Landet, for der i Ro at søge ind i sig selv efter Aarsagen til sit Livs Sammenstyrtning. Hans Forslag blev dog ikke engang diskuteret. Det opfattedes nærmest som en Kaprice, der ikke var alvorlig ment.

Hugo Martens selv, der daglig lod sig bringe Underretning om Indsamlingens Resultater, var allerede travlt optaget af at lægge Rejseplaner. Han vaklede en Tid mellem en Tur til Paris, et Kurophold i Wies-

baden og en Sørejse langsmed Norges Vestkyst op til Nordkap. Efter Samraad med Lægerne bestemte han sig for den sidste. Paa et af de store, komfortabelt indrettede Turistskibe, der i Sommermaanederne befarede denne Rute, kunde han paa den bekvemmeste Maade fortsætte den Tilværelse i Lediggang, der var paabudt ham. Man undgik paa en saadan Fart næsten ganske Rejselivets Besværligheder, boede som paa et svømmende Hotel af første Rang, levede regelmæssigt midt i Omskifteligheden, indaandede fra Morgen til Aften den styrkende Søluft — for ikke at tale om de oplivende Indtryk af en storladen Natur, der var ny baade for ham selv og for Matilde.

Fra det Øjeblik, Rejsen var besluttet, levede han allerede ombord. Han havde i flere Aar ikke været udenlands, ja havde i Grunden opgivet nogensinde at komme ud at rejse mere, havde i det hele været fuldt forberedt paa at maatte dele Geniets almindelige Lod og henleve Livet i Ensomhed og Savn — miskendt og forfulgt. Men det skulde altsaa ikke saadan være!

Ogsaa Spørgsmaalet om Rejseudstyret optog ham meget. Han sendte Ordre ud i Øst og Vest og var ikke nøjeregnende med Prisen. Han fandt, at det var baade hans og Matildes Pligt at optræde standsmæssigt ved en saadan Lejlighed, hvor de saa at sige kom til at repræsentere Nationen i et fornemt Selskab fra Alverdens Lande. Han ligefrem paanødte Matilde en kostbar, skindkantet Rejsekaabe med havblaat For af vatret Silke, mens han for sit eget Vedkommende valgte en sportsmæssig Udrustning med Knæbenklæder og skotsk Hue.

Indenfor Hospitalet, hvor han efterhaanden havde skabt sig en lille Hofstat af unge Læger, Sygeplejersker og Portører, var han ogsaa meget rundhaandet bl. a. med Foræringer til de fattige Syge. Han elskede at give Penge ud. Det var hans største Lyst at træde op som Velgører og se Folk glade. Da en af Afdelingens Patienter døde, løb hans Medfølelse af med ham, saa han endog satte sig i Spidsen for en Indsamling til Fordel for de Efterladte og tegnede sig selv for et anseligt Beløb, som han forresten glemte at betale.

I de første Dage af Juni forlod han endelig Hospitalet og rejste direkte til Hamburg, hvorfra de store Nordlands-Turistskibe gik ud. Børnene havde Matildes Forældre taget til sig. I fire Uger stod Hjemmet lukket.

Et Par Dage efter, at de var rejst, kom Fætteren, Dr. Martens, hjem fra Byen i en ophidset Sindsstemning. Han læste aldrig Aviser, men af en Bekendt, han havde truffet, havde han faaet at vide, hvad Bladene havde meddelt om Hugos Rejse.

»Har du hørt Mage?« sagde han til Søsteren, der sad ved sin Symaskine og arbejdede, som om det galdt Livet. »Til Nordkap er de rejst! En Fornøjelsestur! Han er virkelig uforbederlig! . . . Og tilmed den dyreste Rejse, der kan tænkes! . . . Du skal se, om et Aarstid har vi hele Historien om igen. Men det ligner Hugo. Saadan var han jo altid. Han har aldrig lært at kunne nøjes.«

»Nej, det er nok netop det!« mumlede Søsteren med sit bidske Smil.

»Hvad siger du?« spurgte han og holdt Haanden op bag Øret.

»Aa — det var ingenting.«

Dr. Martens blev tavs. Han havde opfanget hendes Smil, der i sin Uransagelighed altid irriterede ham. Kort for Hovedet, som han var, vendte han sig pludselig fra hende og gik ind til sig selv.

Han forstod sig ikke paa sin Søster og tænkte paa, at det vistnok vilde være bedst for begge Parter, om de flyttede fra hinanden. Der sad hun neddukket i sin Tavshed som en Skildpadde i sin Skal, og man kom hende aldrig nærmere. Og saadan havde hun jo altid været. Allerede som Barn havde hun gaaet mest for sig selv og aldrig taget Del i de andres Lege. Naar han tænkte paa hende som ung Pige, saae han hende altid sidde med en mut Mine i en Krog og hænge over et Strikketøj eller en eller anden skrækkelig Lejebiblioteksroman. Hun var i Opvæksten saa genert, at Moderen næsten maatte prygle hende ind i Stuen, naar der var Fremmede. At hun havde giftet sig med den gamle, svagelige Landsbypræst, var vistnok ogsaa kun for at kunne faa Lov at være i Fred. Undertiden havde han tænkt sig, at hun kunde have

haft en ulykkelig Kærlighed i sin Ungdom, f. Eks. til Hugo. Men det troede han ikke længer. Han tvivlede endda paa, at hun overhovedet var i Stand til rigtig at holde af nogen. Der sad hun jo fra Morgen til Aften og ofrede sig for nogle fattige Børn, som hun dog ikke paa nogen Maade vilde have det mindste at gøre med personlig. Den eneste virkelige Interesse, han havde kunnet spore hos hende, var for Luftballoner. Hver Sommersøndag, naar der fandt en Opstigning Sted fra Tivoli, stillede hun sig paa Post ude i Haven med en Kikkert. Der stod hun saa i Timevis og glanede. Udenfor Havegærdet kom hun overhovedet aldrig.

VI.

Det lykkedes Hugo straks den første Dag at tiltrække sig almindelig Opmærksomhed ombord med sin Person. Han bevægede sig omkring paa det fornemme Skib med en Mine, som om det var ham, der havde købt og betalt det altsammen, og betragtede sine Medrejsende og det hele Liv ombord med en Anmasselse i Blikket, der fik selv Amerikanerne til at stirre af Forbavselse. Hospitalsluften havde gjort ham bleg, men han var ved godt Huld. Ved Hjælp af en systematisk Kraftfodring var der bleven lagt endnu et livligt Fedtlag ovenpaa det gamle til Beskyttelse for Nerverne. At han med dette Korpus saae lidt naragtig ud i sin Højlænderdragt, faldt ham ikke ind. Og forøvrigt bekymrede det ham aldrig, at man smilte af ham. I sine Anstrengelser for at gøre sig gældende havde

han netop ofte med Held gjort Brug af Folks Lattermildhed.

Han og Matilde opholdt sig mest oppe paa det øverste Dæk, hvor Udsigten var friest. Han havde her fæstet sit Visitkort paa to af de mageligste Kurvestole, og her sad han indsvøbt i sin Plæd, mens han med bevæget Sind nød den skønne norske Kyst, som Dag for Dag gled dem forbi i tindrende Sol — en uendelig Fjeldrække, bestandig højere og vildere, jo længere de kom mod Nord. Den lange Indespærring havde gjort ham mimoseagtig følsom for alle ydre Indtryk. Den allerførste Dag — paa Rejsen til Hamburg — havde Synet af Naturen gjort ham ganske vild af Henrykkelse. Ja, paa Overfarten fra Korsør til Kiel, da han sad paa Dækket og solede sig, var han pludselig bristet i Graad. Nu var han allerede mere hærdet; men han fik dog stadig Taarer i Øjnene, naar han sad saaledes for sig selv og betragtede noget særlig smukt eller svimlende mægtigt.

Skibet gjorde Afstikkere ind i alle de berømte Fjorde, hvor der ogsaa daglig blev

gjort Landgang. De var i Hardanger, i Sogn, Søndfjord, Norrfjord og alle de andre mangefingrede Havarme, der rækker sig ind i Landet, allesammen forskellige, hver med sin ejendommelige Karakter, nogle aabne, lyse og festlige som selve Havet, andre trange, kolde og blege som en Nedsejling til Underverdenen.

Hver Morgen, naar Hugo sad foran sit Rejsespejl og barberede sig og Matilde ikke netop var tilstede, betragtede han i nogle Øjeblikke tankefuldt — og lidt sky — det lille røde Mærke i den højre Tinding, som han om Dagen saavidt muligt skjulte med sin Hue. Men iøvrigt havde han ikke siden sin Ungdom følt et saa fuldkomment legemligt og sjæleligt Velvære. Man kunde ogsaa se det paa ham. Allerede efter en Ugestids Forløb havde han faaet røde Kinder; og i de brune Øjne mylrede det af drømmende og ynglende Liv som i et Kær ved Foraarstide.

Ofte sad han timevis ganske ubevægelig med halvlukkede Øjne og inddrak det stærke Sollys gennem alle sit Legems Po-

rer. Han syntes da rent fysisk at kunne fornemme, hvordan det tøede op i selve hans Væsens Grund, hvordan ny Kraft med ny Forjættelse boblede frem fra tilfrosne Livskilder i hans Indre. Han hørte Blodet løbe nynnende gennem hans Aarer. De soldrukne Nerver dirrede som tonende Strenge, og inde i Hjertets Kamre klukkede det som af Latter. Hele hans Legeme var en syngende Vaar.

Ogsaa al den yppige Luksus og Bekvemmelighed, Skibet bød paa, nød han med vellystige Sanser: de overdaadige Maaltider, Salonernes og Kahytternes Udstyr, den underdanige Betjening og de indbydende Badekamre, i hvis Marmorkummer han boltrede sig hver Eftermiddag, inden han gik tilbords. Han kunde da ogsaa formelig mimre af Behag, naar han efter Middagen sad oppe i sin Kurvestol og døsede med Hænderne foldede paa Maven. Kun savnede han sine Børn.

»Havde vi nu bare haft Tulle og Pylle her«, sagde han ofte og lagde sin bløde Haand hen paa Matildes. »Saa maatte man for mig gerne sejle os til Verdens Ende.«

Matilde svarede helst ikke noget derpaa. Hun var bange for at komme til at græde. For hende havde Rejsen hidtil været en alvorlig Skuffelse. Og det værste var næsten, at hun ikke turde vise det, men maatte gøre sig Umage for at lade, som om hun i et og alt delte Hugos Optagethed og Henrykkelse. Endnu den sidste Dag paa Hospitalet havde Overlægen taget hende til Side og sagt, at hun stadig maatte betragte sin Mand som Patient.

Den Morgen, de rejste hjemmefra, havde Hugo taget hendes Hoved mellem sine Hænder, havde set hende ind i Øjnene og sagt, at de en Dag skulde tale rigtig længe og alvorligt sammen. Men endnu var den Dag ikke kommen, og det skønt hun et Par Gange ikke havde kunnet lade være — med Varsomhed — at minde ham om hans Løfte. Men da havde han lagt sin Haand beroligende paa hendes Arm og sagt, at hun blot skulde have Tillid til ham og være taalmodig.

Hun var tilsidst bleven saa forpint, at hun om Natten laa paa Vagt for at lytte,

naar Hugo hen paa Morgenstunden begyndte at tale i Søvne. Hun løftede sig da op paa Albuen og strakte sig over imod ham for at opfange hver Lyd. Og dog mistroede hun ham i Grunden ikke. I hvert Fald var hun nu overbevist om, at hendes Kærlighed ikke var bleven krænket. Hugos Glæde ved at være hos hende igen havde i den Henseende gjort hende tryg. Men noget andet end Pengevanskelighederne maatte der dog have været. Hvorfor talte han ellers ikke? Hvad skulde overhovedet al den Hemmelighedsfuldhed til?

Naturligvis var hun glad ved at se, hvor godt han trivedes; men selv følte hun sig ilde tilpas i de fornemme Omgivelser. Hun kunde heller ikke overvinde en Følelse af Forlegenhed ved Tanken om, hvad Rejsen kostede dem — eller rettere sagt andre. Idet hele taget havde de sidste Maaneders Sorg og Ydmygelser ganske gjort det af med hendes kunstneriske Overmod. Om det saa var hendes silkeforede Kaabe, tyngede den hende, fordi hun følte sig tilmode i den, som om hun havde stjaalet den.

Desuden var hun ikke rask. Skønt hun ikke lod sig mærke med det, taalte hun ikke Skibets Rysten. Hun gik stadig om med Kvalme og Hovedpine og havde dertil i de senere Aar ødelagt sig ved at fortære en Masse Arsenikpiller for ikke at blive mager.

Saa var der nu ogsaa det, at hun følte sig mere og mere ensom ombord. Hun kunde ikke tale fremmede Sprog, havde i hvert Fald ikke Mod til at forsøge paa det, mens Hugo — skønt heller ingen Sprogvirtuos — for hver Dag blev mere optaget af de Medrejsende og disse igen af ham. Den forlorne Fornemhed, hvormed man de første Dage havde set hinanden over Hovedet, var i det hele temmelig hurtigt bleven afløst af den almenmenneskelige, smaaborgerlige Nysgerrighed. Og Hugo var absolut den, hos hvem de fleste allerførst havde søgt den tilfredsstillet.

Det begyndte med, at han som den eneste af Passagererne, der forstod norsk, overtog Førerskabet paa Udflugterne i Land. Og det endte med, at han ogsaa i dette

kosmopolitiske Selskab erobrede Folk med sin Livfuldhed og skabte sig et Hof af interesserede Beundrere. Navnlig gik der stort Ry af hans uudtømmelige Viden. Bestandig saae man ham omringet af taknemlige Tilhørere, for hvem han holdt belærende Foredrag om Norges Historie, om Landets Kultur og Politik, om dets Sagaliteratur, dets gamle Bygningskunst og en Mængde andre Ting, som han kendte endnu mindre til.

Der var ialt henved Hundrede Passagerer paa det store Skib, mest Amerikanere og Tyskere, men iøvrigt Folk fra næsten alle Verdens Lande. Vejret holdt sig stadig lige sommerligt. Der rørte sig ikke en Vind, og desuden gik Farten hele Tiden indenskærs, saa det var, som om man sejlede paa en endeløs Flod. Snart manøvreredes Skibet gennem Render saa trange, at Skummet af de smaa Fjeldbække, som allevegne susede ned ad Klippesiderne, stænkede ind paa Dækket; snart gled det frem over en stille Bredning, et fredeligt sovende Dyb, der som i Drøm afspejlede en Krans af vilde Snefjelde. Af og til aabnede Landet sig pludse-

lig med et Gab ud mod Havet. Men straks efter taarnede det sig atter op omkring Skibet, som om det vilde styrte sig ned over det.

Efter en Ugestids Forløb begyndte der alligevel at kunne spores nogen Slappelse i Interessen for al denne øde Natur. Bestandig sjeldnere saaes en menneskelig Bolig. Dag efter Dag sejlede de langsmed en fuldkommen nøgen og livløs Kyst, lutter Sten og Sne i en uforanderlig Soldis. Kikkerterne fik Lov til at hvile i deres Futteraler, mens til Gengæld den gensidige Underholdning blev livligere og alle Slags Selskabsspil kom i Gang paa Dækket. Der maatte i hvert Fald noget ganske særligt til, for at Opmærksomheden igen skulde vende sig udefter. Som da man en Dag inde i en af Fjordene fik Øje paa en Gaard, der laa som en Ørnerede øverst oppe paa den fremspringende Kant af en to—tre Tusind Fod høj Fjeldside, der gik aldeles lodret ned mod Vandet. Set fra Skibsdækket tog det sig ud, som om der ikke var mere Plads deroppe, end at Gaardens Bygninger akkurat kunde

staa der. Umiddelbart bag dem hævede Fjeldet sig paany og kronedes af en mægtig Sneørken. Hugo samlede straks en Kres af Tilhørere om sig. Hos en af Skibets norske Besætning, som var kendt der paa Egnen, havde han hørt lidt om Folkenes Liv deroppe i Ensomheden, og heraf udspandt han nu en længere, livfuld Beretning om, hvordan der hverken førte Vej eller Sti op til Gaarden, og at Folkene derfor kun med Aars Mellemrum gjorde Rejsen ned til Dalen for at gaa i Kirke. Naar nogen døde deroppe, blev Liget »kløvet« ned til Kirkegaarden; det blev lagt i en ganske tynd Kiste eller bare surret fast til et Bræt og derpaa bundet paa en Hesteryg og ført saaledes afsted, — og han gav en fantasifuld Skildring af en saadan døgnlang Ligfærd over Ødemarker ned gennem vilde Fjeldkløfter og stride Elveløb.

Hugos Indbildningskraft var i det hele bleven særdeles virksom paa det sidste, hvad da ogsaa havde givet sig Vidnesbyrd i forskellige Ideer til nye Kompositioner. Det havde ikke længer været ham muligt at

overholde Lægernes Paabud om at lade Hjernen hvile. Rent uvilkaarligt formede ethvert Indtryk, enhver Tanke sig til et musikalsk Billede. Den lille Lomme-Nodebog, han havde ført med sig, maatte han stadig have frem for at snappe et Motiv eller en Harmoni i Flugten.

En Dag paa en Udflugt i Land var han sammen med et Par muntre tyske Damer kommen ud i et vildt og uvejsomt Øde, der fyldte dem med Gru. En endeløs, graa og ligesom forvitret Stenørken laa foran dem, saa langt Øjet, ja selv Kikkerten naaede. Pludselig opdagede de fire Smaabørn, fire Hvidfødinger, der sad paa en Sten et Par Skridt fra dem. De sad musestille og var klædt i noget tykt, falmet Vadmelstøj af samme Farve som Stenen, — derfor havde ingen af Selskabet faaet Øje paa dem, før de var lige ved dem. De sad der sammentrykkede med aabne Munde og runde, frygtsomme, farveløse Øjne og lignede et Kuld vildfarne Troldebørn. I det samme han gav sig til at tale til dem, flygtede de. I stum og lydløs Flugt sprang de paa nøgne Fødder af-

sted over Stenene. Der var et Øjeblik, da han virkelig troede at se en Flok overrumplede Underjordiske, og hans Hjerte stod stille. Da opdagede han et lille Hus noget borte. Der boede altsaa virkelig Mennesker i denne Dødens Dal! Men Indtrykket af noget lønligt og overnaturligt blev alligevel ved at holde sig hos ham, og den følgende Dag nedskrev han et Udkast til et lille Musikstykke, som han selv var meget tilfreds med. Det var her absolut lykkedes ham, syntes han, at faa noget af dette virkelighedsfjerne, dunkelt drømmende og hemmelighedsfuldt fantastiske ind i sin Kunst, som han paa det sidste havde tilstræbt.

Efter et Par Ugers Rejse naaede Skibet Throndhjem. Her fik de igen Post ombord, og den selskabelige Underholdning afløstes for en Dagstid af ivrig Læsning.

Hugo og Matilde var tyet op til deres Kurvestole paa det øvre Dæk med en Avispakke. De havde faaet gode Efterretninger fra Hjemmet, Børnene var raske og glade, og alt stod godt til. Mens Skibet dampede videre nordpaa, sad de hver med sin Avis

udbredt over Knæene og glemte efterhaanden, at de ikke var i København. Det var ganske vist for Tiden den døde Sæson derhjemme. Ingen Koncerter, ingen Teatre, ikke engang nogen politisk Sensation. Til Gengæld var der meget »Smaanyt«.

»Men«, udbrød Matilde med eet. »Har du set, hvad her staar?«

»Hvad er det nu?« spurgte han fortrædeligt og sendte hende et krænket Blik over Brillerne. Naar Hugo sad bøjet over en Avis, mindede han i sin Pirrelighed om et Rovdyr ved sit Bytte.

Matilde læste op:

»Komponisten Sivert Nielsen, der, som det vil være vore Læsere bekendt, nylig fik en Opera, »Fabrikspigen«, forkastet af Teaterdirektionen, har igaar maattet lade sig indlægge paa en Nerveklinik.«

»Hvad siger du?«

Han næsten rev hende Bladet ud af Haanden.

»Hvor staar det?«

Da han havde læst Notitsen et Par Gange, den sidste Gang højt, lænede han sig til-

bage i Stolen og sad en Tid tavs og saae frem for sig med et alvorligt og tankefuldt Udtryk.

»Ja —«, sagde han saa, »det er sørgeligt! Men i Grunden er det jo kun, hvad man maatte vente. Hele den Retning, Sivert Nielsen tilhører, gaar uhjælpelig sin Opløsning imøde. Det har jeg jo længe forudsagt«.

»Er han ikke gift?« spurgte Matilde i sine egne Tanker.

»Jo . . . ok jo! Og Børn har han vist ogsaa. Jeg har virkelig ondt af ham. Den stakkels Mand! Men han er nu heller ikke selv uden Skyld. Han har nedbrudt sig med Drik, — det kan man vist rolig sige. Jeg kunde i hvert Fald tydelig mærke, at han havde drukket den Aften, han besøgte mig — du husker nok. Det er, saa vidt jeg veed, Kognak, han er forfalden til. Det er virkelig sørgeligt! En saa lovende Begavelse!«

Hugo Martens, der havde en god Hukommelse for det anekdotemæssige i sine Oplevelser, saae altid Sivert Nielsen for sig, saadan som han havde set ham den allerførste Gang, da han som en ukendt og for-

kommen Knejpepianist en Vinteraften var kommen op til ham for at høre hans Mening om en Klaverkoncert, han havde skrevet. Han var klædt i en gammel, lodden Overfrakke med lyse Hornknapper, havde røde Muffediser om Haandleddene og holdt en almindelig Svendekasket under Armen. Det havde regnet hele Eftermiddagen, hans Klæder var gennemblødte, og der hang Perler af fortættet Taage i hans store, røde Vildmandsskæg. Til Trods for, at han ikke havde gjort noget absolut fordelagtigt Indtryk paa ham, og at hans Kognaksaande og Osen fra hans vaade Tøj generede ham, havde han følt Deltagelse for ham og modtaget ham med oprigtig Velvilje. Han havde ladet ham sætte sig i Sofaen, havde budt ham en Cigàr og bedt ham om at fortælle lidt om sig selv og sine Forhold. Med godt Humør havde Sivert Nielsen saa berettet sin lange Lidelseshistorie, fortalt, hvordan han oprindelig havde været Nybodershaandværker og i mange Aar havde maattet slaas for Brødet. Om sin musikalske Udvikling og de Indflydelser, der havde været be-

stemmende for den, talte han derimod mindre; og da Hugo tilsidst ligefrem spurgte ham om, hvilke skandinaviske Nutidskomponister, der særlig havde haft Betydning for ham, nævnte han et Par svenske og en norsk. Det viste sig da ogsaa, da han bagefter spillede sit Stykke for ham, at det var næsten uden Spor af saadanne nationale Paavirkninger, som han havde ventet sig. I det hele syntes han slet ikke om det, hvad han aabent havde sagt ham. Ret indtrængende endogsaa havde han tilsidst fraraadet ham at bygge Forhaabninger paa sine Evner som Komponist, da det sikkert kun vilde bringe ham Skuffelse.

Denne Profeti var altsaa nu gaaet i Opfyldelse — sagde Hugo til sig selv. Og højt fortsatte han tankefuldt:

»Vilje alene gør det nu engang ikke i Kunsten. Talent heller ikke. Der maa ligesom en højere Sanktion til. En stor Skæbne. En Sjælerystelse, der aabner de indvendige Øjne. — Kan du huske, Matilde, hvad jeg talte om en Aften derhjemme? Det var et Par Dage, før jeg blev syg. Jeg havde som i et stort

Syn faaet Forstaaelsen af, hvad der er den egenlige, den dybeste Grund til Kunstens Forfald. Vi har emanciperet os fra det Hinsidiges store Mysterium. Vi har ikke villet se det selvmodsigende i at tro paa Muligheden af en Kunst, der systematisk udelukker Hjertets inderligste og dybeste Følelse, — den religiøse. Det er min Overbevisning, at vi igen staar ved et afgørende Vendepunkt i Menneskeaandens Historie. Der er Spor dertil allevegne. Kan du huske den Samling gammelitaliensk Kirkemusik, jeg fik sendende engang i Vinter? Den er udgivet af et Samfund af franske Musikelskere, der ligesom jeg har længtes efter igen at høre Orgeltonerne. De har maattet søge helt tilbage til de gamle Mysterier for at finde den Dybde og Enfold i Følelsen, der betinger al stor Kunst. I Tyskland og Italien er den samme Bevægelse oppe. Overalt i Evropa er Strømkæntringen i Gang. Endogsaa i England! Mr. Dunham laante mig forleden et Nummer af Times, hvor der stod en Anmeldelse af en stor Koncert i »Victoria-Hall«. Lutter religiøs Musik! Palestrina, Goudimel,

Animuccia og endnu ældre Sager. Og Salen var stoppende fuld. Endda til forhøjede Priser. Og uhyre Begejstring — stod der«.

Han sad igen en Stund og saae tankefuldt ud for sig. Saa fortsatte han:

»Nej, — Talentet alene gør det sandelig ikke. Enfold og Hengivelse, det er Hovedsagen. »Før I blive som Børn igen, komme I ingenlunde ind i Himmerige«. Det Ord gælder ogsaa for Kunsten. — Jeg tænker paa at offenliggøre nogle Betragtninger over det Emne, saasnart jeg kommer hjem. Jeg vil fortsætte mit Opgør med den gamle Tid. Hvad der før — maaske lidt uklart — svævede for mig i store Omrids, har nu formet sig hos mig til en fast og urokkelig Overbevisning. Og det er min Pligt at tale«.

Det var den Slags kraftige Bebudelser, der i Fortiden altid henrev Matilde og fik hende til at blusse af Kampiver. Af gammel Vane sad hun ogsaa nu i sin tænksomme Stilling med Haanden under Kinden; men Ansigtet var bortvendt og hendes Tanker langt borte. Hun var stadig i København, hos Moderen og Børnene; og hun tænkte

modløs paa, hvordan Fremtiden vilde blive for dem allesammen.

Den næste Dag ved Middagstid naaede Skibet Polarkresen ude paa aabent Hav. Begivenheden blev forkyndt med et Kanonskud, og der var virkelig nogen Grund til Højtidelighed. Her gled man jo ind paa Jordoverfladens Isse, hvorover Solen i Sommertiden aldrig gik ned. Man befandt sig paa Tærsklen til den eventyrlige Verden, hvor selve Skabelsesordet med sit »og der blev Aften, og der blev Morgen« havde mistet sin Gyldighed.

Det kunde synes blot en Kuriositet, at Solen saaledes blev siddende paa Himlen Døgnet rundt. I al Almindelighed ventede man sig heller ingen dybere Indtryk af Naturfænomenet, og det saa meget mindre, som Skellet mellem Dagtiderne i Virkeligheden var udslettet langt nedenfor Polarkresen. Man havde da haft god Tid til at blive fortrolig med det underlig uvirkelige, opalagtige Skær, som hviler over Havet en saa-

dan stor, højnordisk Sommernat, der er som en forgjort, en fortroldet Dag.

Alligevel! Den første Gang man saae Solen i sin Nedgang pludselig standse derude over den mørkerøde Stribe, som danner Skillelinjen mellem denne Verden og Uendeligheden, og derpaa ligesom efter en kort Betænkning stige til Vejrs igen, var der et Øjeblik, da man uvilkaarlig holdt Vejret. Dette Nu, da Aften- og Morgenrøden flød sammen i en Blodsø og fødte den nye Dag, havde noget i sig af en overnaturlig Aabenbaring. Man havde Fornemmelsen af at se Tiden blive til, at overvære Evighedens Forløsning.

Vejret var nu ogsaa usædvanligt. Der mærkedes næppe engang nogen Dønning. Havet laa som et lyseblaat Silketæppe uden Fold eller Krusning helt ud til den blinkende Horisont, hvorover Solen hang stor og klar og vævede Guld ind i Silken. En Flok Delfiner var dukket op omkring Skibet. De holdt sig i nogen Afstand; men man saae dog ganske tydelig deres store, mørke Kroppe, naar de hævede sig op over Vandet med de yndefulde, bølgeformede

Bevægelser, der er disse plumpt byggede Dyr egen. Der var en forunderlig Lystighed over deres Færd. Det saae ud, som om de i Kaadhed sprang Buk over hinanden. Saa med eet forsvandt de.

Stemningen blandt Passagererne var festlig oplivet. Alle havde samlet sig paa Stordækket, og man priste sig lykkelig over dette gode Vejr, som jo var Betingelsen for, at man overhovedet fik Midnatssolen at se. Blot en Smule Taage deroppe i Nord, og man vilde intet usædvanligt have oplevet. Nu var der ikke et Fnug paa Himlen, og i Luften var der ingen anden Bevægelse end den, som fremkaldtes af Skibets Fart.

Men Nordhavet er koldt. Efterhaanden som Solen dalede, fik Folk Brug for Kaaber og Plæder. De eneste, der ikke mærkede Kulden, var tre smaa, kakaobrune Indere med lange Hestetænder. De var kommen direkte fra Kalkutta og spaserede om i almindelig evropæisk Sommerdragt uden saa meget som en Overfrakke paa. Den ene, der udgav sig for hinduisk Præst, havde blot kastet et stort, ferskenfarvet

Silketørklæde over Hoved og Skuldre som en Burnus; men det syntes nærmest gjort af uskyldigt Koketteri. Han var en smuk, yngre Mand, hvis livlige Dromedarøjne og kulsorte Skæg gjorde Indtryk paa Damerne.

Efterhaanden som man nærmede sig Midnat, var Forventningen vokset. Skibet var bleven flagsmykket, og for at ikke Skærgaarden igen skulde lukke sig om det, var Farten bleven sagtnet. Tilsidst standsedes den helt.

Langs den Skibsside, der vendte mod Solen, stod Folk i Række med Fotografiapparater, færdige til at tage en Plade paa Slaget tolv. Man sammenlignede hinandens Ure og blev enig om, at der endnu manglede fem Minutter.

Hugo og Matilde havde taget Plads paa en Bænk foran Rygesalonen, hvor der var fri Udsigt til begge Sider. De sad tæt sammen, tildækkede af et fælles Tæppe, og holdt hinanden i Haanden. Hugo var aldeles borte i Nattens store Stemning. Og selv Matilde var revet med af Øjeblikkets Spænding.

»Dette er . . . dette er virkelig . . .«, blev Hugo ved at sige og kunde ikke finde Ord for sin Betagethed.

Foran dem paa det nu ganske ravfarvede Hav svømmede høje Klippeøer i Midnatsskæret. Men det var næsten ikke til at forstaa, at det virkelig var Klipper. Som violette Skygger hvilede de paa Vandet, stofløse, aandeagtige. Genfærd af Dagens tunge, graa og golde Fjeldmasser. Øverst oppe, hvor de var hvide af Sne, laa en fin Solrødme som et mystisk Lys fra en hinsidig Verden.

»Dette er . . . dette er virkelig . . .«

Men nu hørtes en rungende Tyskerbas:

»Zwölf!«

Det knikkede i en Snes Amatørapparater. Oppe fra Broen lød omtrent samtidig en Kommando. Skibet saluterede.

Solen stod i dette Øjeblik en Haandsbred over Jordrundingens Rand. Den var noget rød og svullen. Naar man vendte Kinden til den, kunde man tydelig mærke dens Varme. Hugo gjorde Matilde opmærksom paa Fuldmaanen, der stod over en Fjeld-

kam i det modsatte Himmelhjørne som i en Skammekrog. Et Maanespøgelse. Grønblegt og ligesom gennemsigtigt.

»Forgyldningen er sandelig gaaet af Sankte Gertrud«, sagde han og smilede. »Har du nogensinde set noget saa sørgelig afklædt?«

I det samme fik de begge Øje paa den unge Hindu-Præst, der i nogen Tid havde siddet for sig selv henne bag Trappen op til Broen med en lillebitte Bønnebog, som man i det hele hyppigt saae ham læse i. Han havde nu rejst sig op, blottede sit Hoved og holdt Andagt med Ansigtet vendt mod Solen. Det dejligt farvede Silketørklæde laa om hans Skuldre, og de svære, røde Læber bevægede sig uafbrudt i Bøn. Tilsidst lagde han sig ned paa Knæ, bøjede sig tre Gange og kyssede Dækkets Planker.

Matilde havde uvilkaarlig lænet sig ømt mod Hugos Skulder. Og Hugo, der selv var greben af Synet, trykkede hendes Haand og saae med taareblanke Øjne omkring paa det luende Hav og den flammende Himmel.

»Ja«, sagde han. »Dette er . . . dette er . . . Gud!«

Rundt om paa Dækket blev imidlertid det store Øjeblik fejret paa evropæisk Vis. Der blev drukket Champagne. Man klinkede og skaalede. Tyskerne, der under hele Rejsen havde holdt sig sammen som en Familje, sang Fædrelandssange. En ung Englænder stod med et Brændeglas i Haanden og forsøgte at tænde sin Pibe ved Midnatssolens Straaler.

Livligst af alle var den yngste Medrejsende, en lille Pige paa 11—12 Aar, en amerikansk Rigmandsdatter. Hun var kun en Alen høj og frygtelig vanskabt, krum og skæv, med en Klumpfod paa et vissent Ben. Besværligt vraltede eller hoppede hun afsted ved en stumpet Krykkestok og holdt sin Plejerske i Haanden. Ogsaa Ansigtet var misdannet. Hagen skød sig frem med et mægtigt Underbid, og Næsen gik ned i Munden som paa en gammel Kone.

Det lille Væsen havde vakt en Del Forskrækkelse ombord, den første Gang hun viste sig paa Dækket, men hun havde hurtigt vundet alle Hjerter. Hendes Fader, der mest opholdt sig i Rygesalonen og aaben-

bart nød de storladne Fjeldlandskaber bedst, naar de afspejlede sig paa Overfladen af et Glas Whisky, havde givet hende fire unge, muntre Kusiner med til Underholdning, og hun syntes heller slet ikke at føle sig trykket af sin Vanførhed. I hendes blege Oldemorsansigt sad et Par klare, blaa Barneøjne, der var lutter Livsglæde. Med sin store Solhat og sin hoppende Gang lignede hun en lystig gammel Kælling, en barnagtig Heks eller et forhekset Barn. Bestandig hørte man fra et eller andet Sted paa Skibet de fugleagtige Skrig, der var hendes Latter. Og pludselig kunde hun dukke frem, hvor man mindst ventede hende, ganske alene, støttende sig til sin Krykkestav, som en venlig lille Skibsnisse.

Hun havde nu fundet paa, at der skulde danses. Hun havde skaffet Kavalerer til alle sine Legesøstre, og selv stod hun smilende midt i Kresen og vuggede sig i Takt med en indbildt Musik. Og den spøgelseagtige Midnatsskygge, der strakte sig henad Dækket, vuggede med.

Hugo og Matilde havde rejst sig fra deres

Bænk og var gaaet ud paa Fordækket for at være alene. De stod helt ude i Stavnen, og Hugo havde lagt sin Arm om Matildes Liv. Skibet var igen begyndt at gaa med sagtnet Fart. Det styrede just ind imellem to af de svømmende Skygge-Fjelde, der løftede sig mod Himlen med glødende Tinder.

»Aa, du!« sagde Hugo. »Dette her er mere end et Eventyr! Det er en Aabenbaring! . . . Det er jo, som om vi sejlede lige ind i Evigheden!«

Og lidt efter føjede han til:

»Aldrig har jeg som i denne Nat følt Guds levende Nærhed. — Aa, om man kunde føre alle Skumlere herop i al denne lyse Skønhed og Herlighed! Om man kunde gøre Alverden meddelagtig i den! Levendegøre den i Toner! — Det vilde blive et Underværk, mægtigere end selve Beethovens niende!«

Klokken var imidlertid bleven henved halv Et, og man kunde nu tydelig se, at Solen havde hævet sig, — en ny Dag var født. I det samme syntes alt forvandlet. Fjeldene

rundtom, der for faa Øjeblikke siden stod og drømte tungt i Aftenrøden, badede sig nu i det første gyldne Morgengry. Ogsaa Havet syntes med eet mere virkeligt. Det var, som om Naturen var vaagnet efter et umærkeligt Blund — forfrisket og forynget.

Det hele var jo væsenlig en Indbildning, en Tvangsforestilling, som det blot var næsten umuligt at værge sig imod. Sindet forlangte det tilvante Stemningsskifte, og Fantasien fuldbyrdede det med sædvanlig Hjælpsomhed.

Ingen fornam denne mystiske Opvaagnen stærkere og mere levende end Hugo. Den blev for ham et stort Sindbillede paa den Forvandling, der var foregaaet med ham selv de sidste Maaneder. Saadan havde jo ogsaa hos ham en blodig Aftenrøde paa underfuld Maade forvandlet sig til et straalende Morgengry. Det midnatlige Nu i Skyggernes Rige, det isnende Pust af Dødens lodne, lydløse Vinger havde i hans Sjæl vakt et jublende Lærkekor, der svang sig mod Himlen. Han nynnede i Tankerne hen for sig:

Nu det lysner i mit Sind,
Himlen har jeg lukket ind.
Livets Kilde har jeg fundet,
Døden har jeg overvundet.

Aldrig havde han som i dette Øjeblik følt Trang til at knæle ned i Andagt, til at strække Hænderne mod Himlen med Tak og Pris til den Evige. Han gjorde sig selv det Løfte at synge Gud en Lovsang, at prise ham i Toner saa rige og skønne, som det vilde forundes ham at skabe dem. Der klang allerede for hans indre Øre et brusende Kor af Harmonier, en ufødt Hymne, en Koral med store, kraftige Linjer og lysende Akkorder.

»Hugo«, sagde Matilde i pludselig Angst, da hun paa hans Tavshed mærkede, at han igen var ved at blive borte for hende i sin egen hemmelighedsfulde Verden. »Hvorfor har du ingen Fortrolighed til mig mere?«

»Hvad siger du, Tilde? Har jeg ingen Fortrolighed til dig?«

»Har du helt glemt, hvad du har lovet?« spurgte hun. »Husk paa — endnu veed jeg jo slet ingenting«.

Han kyssede hende bevæget paa Panden og sagde:

»Du har Ret. Jeg skal fortælle dig det altsammen. Nu længes jeg selv efter at gøre det. Men det er en lang og trist Historie, du; og nu er det silde, og du ser træt ud. Lad os derfor vente til imorgen. Nu skal du gaa ned og lægge dig, min Pige. Jeg vil ogsaa gerne et Øjeblik være ganske alene«.

VII

Hugo sov til langt op paa Formiddagen. Han havde opholdt sig paa Dækket det meste af Natten. Mens der var bleven mere og mere stille og folketomt omkring ham, havde han siddet ganske alene inde i Rygesalonen og nedskrevet Udkastet til en stor Solopgangs-Hymne. Den ophøjede Stemning, hvori Midnatstimens eventyrlige Skønhed havde bragt ham, var paa ingen Maade ny for ham; den havde i den senere Tid endogsaa ret hyppigt hjemsøgt ham. Men til hans store Bekymring havde den hidtil været temmelig flygtig. Den havde i hvert Fald først nu gjort ham kunstnerisk produktiv. Hver Gang han havde villet tilegne sig den som en virkelig, varig Livsværdi, var den fordampet for ham. Anderledes denne Nat. Aldrig havde han følt sig saa lykkelig inspireret. Han sad som i en guddommelig Rus. Der havde været Øjeblikke,

da han havde maattet græde over ikke at have tyve Hænder at skrive med.

Først ved Firetiden var han kommen i Seng, og Matilde nænnede derfor ikke nu at vække ham. Hun havde stille klædt sig paa og var gaaet op paa Dækket.

Da Klokken var ti, vaagnede Hugo af sig selv, — varm i Kinderne og med et stort Smil ligesom et Barn. Endnu før Øjnene var kommen rigtig op, rakte han Haanden over imod Matildes Køje og fik et skuffet Udtryk, da han fandt den tom. Lidt efter stod han op.

Først da han sad paa Køjekanten og strakte sig, blev Nattens Bedrift ham rigtig bevidst. Han lagde Hænderne omkring Hovedet og følte sig fuldkommen lykkelig.

Nu det lysner i mit Sind,
Himlen har jeg lukket ind,
Livets Kilde har jeg fundet,
Døden har jeg overvundet!

Hvor havde han i Grunden de Linjer fra? De var pludselig faldet ham paa Tungen en Dag. Og de var jo virkelig et Fund. Mærkværdig klart og fyldigt udtrykte disse fire

korte Strofer, hvad han i den sidste Tid havde følt. Og han havde denne Nat spillet paa dem som paa fire gyldne Strenge!

Han var nu bleven helt vaagen og søgte efter sin Nodebog. I det samme gik en skurende Støj gennem Skibet. Hvad nu? tænkte han. Han kendte Spektaklet. Det var Ankeret, der faldt.

Matilde kom ind.

»Vi er helt inde i en Fjord!« sagde hun. »Vi skal ligge her en Time.«

»Hvorfor skal vi det?«

»Her skal nok være en stor Isbræ. De gaar næsten allesammen i Land.«

»Ja! Det er jo sandt, — en af Norges største Bræer, sagde Kaptajnen igaar.«

»Men vi bliver vel ombord — ikke sandt, Hugo?«

»Nej, veed du hvad, min Pige,« begyndte han men standsede, da han saae hendes Skuffelse. Nu huskede han deres Aftale. »Ja, naturligvis. Vi to bliver!«

Han kom nu ogsaa til at tænke paa, hvilken dejlig Fred og Ro han vilde faa til at prøve sit nye Værk paa Klaveret i

Salonen. Saa kunde ogsaa Matilde faa det at høre.

»Se her!« sagde han, da han havde faaet nogle Klæder paa, og aabnede sin Nodebog. »Næsten seks Sider! Nu har jeg snart hele Bogen fuld! . . . Og jeg er sikker paa, at jeg faar noget prægtigt ud af det dennegang. Noget i den store Stil. Noget virkelig monumentalt!«

Matilde havde vendt sig bort og givet sig noget at bestille henne ved Klædestativet. Hun var lidt forlegen ved at høre ham rose sig selv saa stærkt. Hun havde hørt ham bruge omtrent de samme Lovprisninger om den Opera, hvortil de begge havde sat saa stort et Haab, og som aldrig var bleven færdig. Men til Trods for, at der kom lidt Bitterhed i hendes Sind ved denne Erindring, nænnede hun dog ikke at minde ham derom.

Hugo vedblev, mens han klædte sig paa:

»Veed du, hvem der mere og mere bliver mit kunstneriske Ideal? Michel Angelo! Husker du hans Dommedag? Dette levende Mylr af alle Helvedes Rædsler og alle Sa-

lighedens Glæder. Noget saadant drømmer jeg om at fremstille i Musik. Jeg har jo virkelig i de sidste Maaneder personlig gennemlevet noget lignende. Jeg vil genskabe mine Visioner i et mægtigt Tonemaleri, vildt og fantastisk, saa vi endelig engang kan blive fri for alt det jammerlige Bierfiedleri, som nu gaar og gælder for Kunst derhjemme. Stakkels Sivert Nielsen! Veed du, hvad jeg tror? Jeg er næsten sikker paa, at han selv har indset, at Evner som hans ikke strækker til længer. Det er det, som har knækket ham.«

»Nu skulde du se at blive færdig, Hugo,« sagde Matilde. »Klokken er mange.«

Da de efter en hastig »Første Frokost« kom op paa Dækket, var deres Medrejsende netop gaaet fraborde. I fire store Baade laa de og vuggede ude paa Vandet, der her havde den karakteristiske grønblege Farve, som forraader et Isskreds Nærhed. De var næsten allesammen taget med, — lige til den lille forvoksede Millionærdatter, der ogsaa her havde trodset sin Vanførhed. Hendes jublende Fugleskrig lød ude fra For-

stavnen af den allerforreste Baad, hvor hun sad omringet af sin Kusine-Garde og desuden af to Matroser, der bestandig fulgte hende paa Landturene for at skiftes til at bære hende.

Man befandt sig dybt inde i en trang Fjord. Til begge Sider steg svimlende høje Fjeldvægge op af Vandet som en Mur. Inde over Bunden af Fjorden, hvor Skredet var, laa en graa Dis, som i Øjeblikket skjulte det. Men ovenover Taagen saae man den uhyre Ismark strække sig hen under Himlen som en rosenrød Sky.

Saasnart de ude fra Baadene fik Øje paa Hugo, gav de sig til at raabe og vinke. Den ene Baad standsede endogsaa og gjorde Tegn til at vende; og det var netop den, hvori de to tyske Damer befandt sig, som han havde gjort Følgeskab med paa den forrige Udflugt, da Matilde var bleven ombord.

»God Morgen!« lød det i det samme paa norsk oppe fra Broen.

Det var Kaptajnen.

»Skal Dere ikke med?« spurgte han. »Vi

kan sætte Jollen ud. Frau von Friesel og Fräulein Specht har spurgt saa mø'e efter Dem.«

»Nej, vi vil ikke med idag,« svarede Hugo meget afgørende. »Særlig fristes jeg for mit Vedkommende ikke af de to Berliner Pfannkuchen. Jeg ynder ikke den Ret!«

Han udtalte sig med saa megen Fynd af Hensyn til Matilde, der pludselig havde set forundret paa ham. Han havde ogsaa en Fornemmelse af, at han var bleven rød.

Han vendte sig nu bort fra Baadene, stak Haanden ind under Matildes Arm og sagde:

»Skal vi saa ta' en lille Morgentur her paa Dækket.«

Solen skinnede dejlig varmt; men man kunde godt føle Ismarkens Nærhed. Man kunde ogsaa høre den. Uafladelig lød ligesom en Knurren derindefra, der engang imellem gik over til et hult, tordenagtigt Drøn. Der var da sket en Sammenstyrtning et eller andet Sted inde i den vældige Ismasse, der efter Sigende skulde strække sig over et Fladerum af sejsten Kvadratmil.

Matilde, der i Forvejen var stærkt med-

taget efter en urolig Nat, blev ængstelig, første Gang hun hørte dette fjerne, ligesom underjordiske Bulder, og Hugo gav sig derfor til at holde en lille spøgefuld Forelæsning for hende om saadanne Is-Uhyrers ustandselige men ganske ufarlige, ja for Øjet umærkelige Nedgliden i Dalene. Han følte lige i Øjeblikket kun ringe Lyst til at fortabe sig i det forgangne. Han vilde allerhelst blive ved at gaa saadan frem og tilbage paa det lange Dæk med Matildes Arm i sin og tankeløst nyde Solen og Stilheden ombord og sin egen lykkeligt forhaabningsfulde Sindsstemning.

Men Matilde paamindede ham altfor tydeligt med en haardnakket Tavshed. Der var desuden siden Ordskiftet med Kaptajnen kommet noget tankefuldt over hende, som virkede trykkende, skønt han absolut ikke var sig nogen Forsyndelse bevidst. Tilsidst foreslog han da selv, at de skulde sætte sig op paa deres sædvanlige Pladser paa det øvre Dæk, hvor de kunde være ganske uforstyrrede.

Naar han ikke for længe siden havde

skriftet for hende, var det paa ingen Maade, fordi han havde haft til Hensigt at skjule noget. Men der var ikke gaaet lang Tid efter den uhyggelige Tildragelse, før den var bleven ham selv ganske ubegribelig. Da han laa der i sin Hospitalsstue, omgivet af Blomster og Vennebreve, var den blodige Begivenhed i Løbet af ganske faa Dage rykket tilbage for ham i et fjernt og mystisk Mørke. Han erindrede meget tydelig alt, hvad der var sket. Han kunde i Tankerne følge sig selv Skridt for Skridt hin skæbnessvangre Dag, lige til han sad deroppe i Hotelværelset og bedøvede sig med en Flaske Portvin. Men han huskede det, som om det var noget, han engang havde læst i en Roman. At han virkelig selv havde oplevet alt dette nedværdigende, og hvad der havde drevet ham til den desperate Gerning, var ham en uhyggelig Gaade, som han ikke taalte at tænke paa. Indtil han lidt efter lidt var naaet til et afklaret Syn paa den hele Tilværelse som et Glimt af Guds evige Strid med Mørket og dets Aander og kunde se tilbage paa sin Foreteelse som paa en

fortvivlet Kamp med de dæmoniske Magter, en Kamp, hvor Gud tilsidst var bleven den sejrende.

Som han nu sagde det til Matilde, efter at han havde forklaret hende sin Ulyst til at tale, forinden han selv var naaet til fuld Forstaaelse:

»Først ved at se den hele Misère i Religionens Lys naaede jeg til en virkelig Forklaring. Der havde jeg som saa mange andre i vor Tid gaaet og bildt mig ind at have nok i vor sølle Forstand. Og saa er det dog saadan, at vi først formaar at fatte Livet, naar vi holder op med at ville begribe det. Hamlets berømte Ord, at der gives mere mellem Himmel og Jord, end de stakkels Filosofer drømmer om, beholder en evig Gyldighed. Det har jeg jo nok haft nogen Følelse af ogsaa før. Men det var dog kun, hvad jeg vil kalde en Katekismus-Visdom. En Børnelærdom, som spøgede mig i Blodet. Det var ikke noget virkelig oplevet, noget personlig tilegnet, — det ser jeg godt nu. Kan du huske, jeg engang talte til dig om Grundtvig? Men den

Mand var jo dog alligevel lovlig traditionsbunden i sit hele Livssyn. Med alt sit aandelige Frisind sad han jo til Halsen i Dogmer. Fremtidens Religion kender ingen tørre Læresætninger. Alt saadant noget er jo bare for Forstanden og rækker ikke længere end den. Det er det store, jeg har lært i disse vidunderlige Maaneder. Endnu paa Hospitalet var jeg dog lidt famlende. Det er først her paa Rejsen .... ja i Grunden først nu i denne skønhedsvelsignede Nat, at det tilfulde er gaaet op for mig, at hvor Fornuften glipper og Tanken slipper, — der begynder Livets Kærne; der finder vi Gud. Derfor føler jeg det ogsaa som noget af en Styrelse, at jeg bestemte mig for at gøre denne Rejse i Stedet for at tage til Paris eller Wiesbaden, som vi jo først tænkte paa. Det var netop herop i dette Lysvæld, jeg skulde, for at faa mit indre Syn vakt — her, hvor selve Naturen i sin Vælde er over al menneskelig Forstand. I Byerne falder vi Mennesker saa underligt fra hinanden. I Naturen faar vi os selv igen. Her gives vi tilbage til den hellige Enfold, Biblen taler om,

og hvormed den i Grunden simpelt hen mener Virkelighedssansen. Ansigt til Ansigt med Uendelighedens Stjernedyb falder Maskeradedragten af os. Alle vore forfængelige Indbildninger, vor stakkels Ærgerrighed — den hele taabelige Paafuglepragt viser sig for os i hele sin Ynkelighed, naar vi ser den afspejlet i den Eviges store medlidende Øje.«

Matilde havde noget forundret og ogsaa lidt adspredt hørt paa denne lange Tale, som Hugo havde fremført i en livfuld Tone og med kraftige Understregninger, saadan som den, der taler ud af en grundfæstet Overbevisning.

»Men hvorfor gjorde du det, Hugo?« spurgte hun stilfærdigt, da han tav. »Det maa du dog kunne sige. Var det alene vores Pengesorger?«

Hugo trak lidt utaalmodig Øjenbrynene i Vejret.

»Min kære Ven! Du har altsaa slet ikke forstaaet mig! Men du vil komme til det engang! Du vil komme til det! En skøn Dag vil det ogsaa gaa op for dig, at der er højere til Loftet her i Verden, end vi har

drømt om. Og saa vil heller ikke du kunne begribe, hvordan du har kunnet udholde at leve saa længe indesluttet i Endelighedens beklumrede Kælderluft. Det er min Overbevisning, at der før eller senere kommer det Tidspunkt i ethvert ærlig følende Menneskes Liv, da han saa at sige maa slaa Vinduet til Uendeligheden op for ikke at kvæles. Det var det, der skete for mit Vedkommende hin mindeværdige 29de Marts. Jeg maatte have Luft, — og stødte saa i min Vildelse Hovedet tværs igennem Ruden.«

De sad en Tid tavse begge to. Matilde sad foroverbøjet med den ene Haand under Hovedet og glattede med den anden paa sin Kaabe, hvor denne laa over Knæet. Hugo havde lagt sig tilbage i Stolen; han saae alvorsfuldt ind mod Fjordbunden, hvor Taagen nu var lettet. Der var ikke mere end nogle faa Hundrede Alen derind. Gennem en bred og dyb Kløft skød Bræen sig ned mod Stranden. Da Hugo tog Kikkerten til Hjælp, saae han ganske tydelig den grønblege Masse hænge derinde med solsprængt Side som en Række uhyre Orgelpiber. Svære

Grusbanker og Klippeblokke, som Isfloden havde ført med oppe fra Vidderne og væltet fra sig, laa klumpevis spredt ud over Kløftens Bund som Højfjeldets Udtømmelser. Ogsaa sine Medrejsende opdagede han nu derinde. De tog sig i de vældige Omgivelser ud som en Skare vandrende Mus.

»Hugo,« sagde Matilde, »vil du sige mig en Ting? Hvorfor var du ude hos din Fætter den Dag?«

Hugo rev Kikkerten ned fra Øjnene og vendte sig brat imod hende.

»Min Fætter?«

»Ja — jeg har vist ikke sagt dig det før, at Dr. Martens kom op til os i Mørkningstiden og spurgte efter dig. Deraf veed jeg det.«

»Ja saa! Maa jeg spørge, har han maaske sagt, at jeg var ude for at laane Penge af ham? Svar nu ærligt!«

Matilde saae forundret op paa ham.

»Nej — det talte han ikke noget om.«

»Ja, for saa vilde det ogsaa have været en haandgribelig Løgn. Ikke med et Ord nævnede jeg mine Pengevanskeligheder for ham. Ikke med et eneste Ord!«

»Men hvorfor var du da derude, Hugo?«

Han trak paa Skulderen og løftede begge Armene lidt i Vejret.

»Ja — der staar vi igen overfor en af disse gaadefulde Indskydelser, som behersker vort Liv. Jeg er i Virkeligheden lige saa forbavset som du. Men jeg var jo ikke mig selv i de Dage. Jeg havde ikke nogen klar Forestilling om, hvad jeg foretog mig. Og — som jeg sagde før — vi maa overhovedet opgive at begribe os selv. Det hemmelighedsfulde Spind, vi kalder vor Skæbne, knyttes for os dybt nede i Ubevidsthedens Mørke, — det har jeg ved denne Lejlighed maattet sande. En enkelt Traad kan jeg dog maaske i dette Tilfælde faa fat i. Du veed, at min Fætter og jeg kom en Del sammen i vor Ungdom. Vi talte dengang ogsaa undertiden om religiøse Materier. Nu kunde jeg tænke mig, at det var Erindringen herom, der har ført mig ud til ham. Det vilde i saa Fald være et afgørende Bevis paa, hvor hjælpeløs jeg har følt mig. Min aandelige Nød maa sandelig have været stor, naar jeg

kunde gaa til en Konfusionsmager som Harald for at søge Klarhed!«

Matilde havde uafbrudt betragtet ham, mens han talte. Hun skjulte overhovedet ikke længer, at hun var bleven mistænksom, — hvad Hugo ogsaa godt lagde Mærke til.

»Maa jeg spørge dig om en Ting endnu, Hugo?»

»Spørg kun, min Pige! Spørg kun! Jeg sidder her jo netop for at oplyse dig om alt, saavidt jeg selv veed Besked om det.«

»Der paa Hotellet, Hugo? Hvad tog du dig i Grunden for der?«

»Paa Hotellet?«

»Ja. Der gik jo en hel Time, inden du — inden du —.« Hun kunde ikke faa Ordet frem og blev rød.

»Hvad jeg tog mig for? Det skal jeg sige dig. Jeg sad og drak mig fuld, saa jeg tilsidst hverken kunde sanse eller samle. Ja, du ser, jeg lægger ikke Skjul paa noget. Jeg ønsker i det hele paa ingen Maade at besmykke min Handlemaade. Jeg bar mig ad som et forrykt Menneske. Og andet var jeg vel heller ikke i det Øjeblik. Jeg havde jo

opgivet mig selv — var helt og holdent i Fortvivlelsens Vold. Jeg havde følt nye, mægtige Livskræfter røre sig i mig men kendte endnu ikke det Trylleord, som alene kunde forløse dem. Det var — som jeg sagde før — en aandelig Kvælningsproces. Jeg gik omkring som en Søvngænger og snappede efter Luft. Man maa selv have oplevet noget lignende — maa selv have været i det dødelige Tungsinds Magt for at fatte, hvad jeg sjæleligt gik igennem i de Dage. Jeg havde jo nok baade hørt og læst om de Veer, der uundgaaelig — og saa naturlig — følger med et stort, aandeligt Gennembrud. Men alligevel var jeg uforberedt. Derfor blev jeg desorienteret. Der gik jeg den sidste Dag ind og ud gennem Smaagaderne i en øsende Regn og mærkede knap nok, at det regnede. Jeg følte ikke andet end en usigelig Lede ved hele Tilværelsen. Livet og Døden gabede mig imøde med samme rædselsvækkende Tomhed. Jeg blev ved at gaa og gaa og gaa — og havde ikke andet Ønske end at styrte stendød om midt i Gadesnavset.«

Hugo havde efterhaanden ladet sig rive ganske hen af sine Erindringer, og hans Stemme var bleven stærkt bevæget. Han havde derfor heller ikke mærket, at Matildes Ansigtsudtryk var bleven et andet. Nu følte han hendes Haand lægge sig varmt over hans, og da han saae paa hende, stod hendes Øjne fulde af Taarer.

»Aa, Hugo!« sagde hun. »Hvorfor kom du dog ikke hjem til mig?«

»Hvad kunde det nytte? Du havde dog ikke forstaaet det dengang. Jeg forstod det jo ikke engang selv!«

»Du skulde blot have talt til mig. Saa havde jeg forstaaet dig. Det er jeg vis paa.«

»Sig mig — mærkede du virkelig slet ingenting? Anede du slet ikke, hvor galt det var fat?«

Matilde, der havde rykket sig tæt hen til ham, rystede tavs paa Hovedet, og to store Taarer rullede fra Øjenvipperne ned over hendes angerfulde Træk.

»Ja — der ser du! Og det var dog altid hjemme, at jeg havde mine sværeste Timer. Jeg husker navnlig en Eftermiddag i Mørk-

ningstiden — det var saamænd ovenikøbet paa lille Pylles Fødselsdag. Jeg forstaar nu ikke, at jeg overlevede den Time. Jeg gik omkring paa Gulvet inde i Dagligstuen og maatte kæmpe med mig selv for ikke at styrte mig ud af Vinduet. Jeg kunde ikke holde mit Tungsind ud. Jeg ligefrem rendte Panden mod Væggen af Fortvivlelse. Forresten — jeg kan mærke, at jeg endnu ikke rigtig godt taaler at tænke paa hele den Tid.«

Han lagde Haanden op over Øjnene for at skjule, at ogsaa han maatte kæmpe med sin Bevægelse. Matilde havde ganske givet sig over. Hun gemte sit Hoved ved hans Skulder og trykkede sig angstfuld ind til ham.

Efter et lille Ophold fortsatte Hugo:

»Og alligevel var det jo en Tid, jeg ikke for alt vilde undvære. Veed du — jeg har endogsaa tænkt paa, at jeg for Fremtiden vil fejre den 29de Marts som min anden Fødselsdag. For den Dag blev jeg virkelig genfødt. Ogsaa som Kunstner. — Ogsaa som Kunstner!«

De sad atter en Tid tavse begge to.

Med eet strøg der en omflakkende Stegeduft forbi Hugos Næse som en liflig Bebudelse. Han saae paa sit Ur. Der var nu ikke mere end en lille Time til *Lunch*.

Kort efter blev der oppe fra Broen givet Signal til Passagererne inde i Land med Dampfløjten. Tre kraftige Stød, der skulde minde dem om, at Tidsfristen var udløben.

I samme Nu fik Stenene rundtom Mæle. Et hundredfoldigt Ekko hujede ud fra Fjeldene paa begge Sider. Og Lyden blev ved at holde sig. Den kastedes frem og tilbage mellem Klippemurene og syntes samtidig at blive trængt længere og længere ind i Kløften, hvor den mumlende og klagende døde hen som et Kor af fordømte Aander. Tilsidst var det, som om Isorglet derinde begyndte at tone. En lys, æterisk Klang vedblev ligesom at svæve i Luften en god Stund efter, at Stenenes vilde Røster var forstummet.

Hugo havde rettet sig i Vejret. Han saae sig om.

»Hør!« sagde han halvt spøgende, halvt

betaget. »Det er Bjergkongens Datter, der spiller! — Ja, har jeg nu ikke Ret? Er det nu ikke, som om selve Naturen heroppe anelsesfuldt drømmer om den evige Strid mellem Mørkets og Lysets Aand? De Graasten her og det frosne Fjeldvand derinde gør os Forstandsmennesker med vor Snusfornuft ynkelig tilskamme! — Men kom nu, Matilde! Nu gaar vi ned i Salonen. Saa skal du høre mit stakkels Klimpreri!«

En halv Timestid efter kom Baadene tilbage, og Freden ombord var forbi. Hugo tænkte med nogen Bekymring paa de to tyske Damer. Han havde lagt Mærke til, at Matildes Øjne straks havde søgt dem. Han gik derfor ind i sin Kahyt og viste sig ikke, før der blev klemtet til *Lunch*.

Det blev nu ikke sidste Gang, at Hugo forbavsede sine Medpassagerer med et pludselig forandret Væsen. Under hele Resten af Rejsen var han i den lunefulde og pirrelige Sindsstemning, der ledsagede de produktive Perioder hos ham. Han kunde un-

dertiden næsten ikke taale Synet af Mennesker. De to muntre Berliner-Damers noget nærgaaende Elskværdighed gjorde ham yderligere nervøs, især fordi han ikke længer kunde skjule for sig selv, at den yngstes koket fremhævede Yndigheder havde kastet en Brand i hans Blod. Han havde dem tilmed mistænkt for at høre til den finere Slags af letlevende Damer. De havde hele Tiden været meget ivrige for at overtale ham til at komme til Berlin og havde endogsaa meddelt ham deres Adresse.

Stadig hyppigere lukkede han sig i disse Dage inde i sin Kahyt med sin Nodebog, der efterhaanden blev saa spækket med Tegn, at han tilsidst maatte tage ogsaa Bindet til Hjælp.

Hvad der engang skulde komme ud af alle disse Udkast og Forsøg, havde han endnu ingen Anelse om. Det laa ikke for ham at arbejde efter en fast Plan. Han nedkastede sine Indfald paa Papiret saa friske og nøgne, som de fødtes i hans Øre, uden at tænke paa, hvad de kunde bruges til. Bagefter viste det sig saa i Almindelighed,

at der alligevel havde været en ubevidst Hensigt med i Spillet, idet det altsammen meget godt lod sig ordne og afstemme til et kunstnerisk Hele.

Saadan gik det ogsaa dennegang. Den Nat, da Skibet omsejlede Nordkap, modtog han det Indtryk, det sjælelige Choc, hvorved alle disse Ide-Stumper, som hver for sig var farvede af den tilfældige Stemning, der havde frembragt dem, blev rystet sammen til et straalende musikalsk Billede.

Det var bleven ubarmhjertig koldt. For første Gang i lang Tid var Himlen overskyet. Vinden, der Uge efter Uge var kommen til dem ad Fjeldvejen og havde bragt Varme og Tørre, var om Morgenen sprungen om i Nordvest — og i samme Nu havde de faaet Havtaagen og Polarhavets isnende Hvirvelvinde over sig. Byger af Sne og Hagl jog hvert Øjeblik over Skibet, og trods Pelsværk og Plæder kneb det for Folk med at holde Varmen. Om det saa var de tre smaa chokoladebrune Indere, saa havde de nu opbrugt deres medbragte Tropevarme; og da det aabenbart var dem aldeles uvant

overhovedet at fryse, tog Kulden endda særlig slemt paa dem. Som syge Aber sad de tæt op ad hinanden i uldne Tæpper og klaprede ganske ubehersket med deres lange Tænder.

Tilmed gik Farten nu ud paa aabent Hav. Ved Ottetiden om Aftenen passerede Skibet Skærgaardens yderste Smaaøer og sejlede fra nu af hen over selve Polarhavet.

Hugo vaklede en Tid beklemt omkring. Det var første Gang i sit Liv, at han var rigtig tilhavs i ondt Vejr, og han havde en rent fantastisk Skræk for Søsygens Kvaler. Vinden var ret stærk, Søen høj, og trods Skibets Størrelse rullede det ikke saa lidt i den svære Understrøm, der gik her langsmed Kysten. Efterhaanden forsvandt da ogsaa alle Passagererne fra Dækket og søgte ned til Køjerne. Tilsidst var der kun en eneste Mand tilbage. Og denne Mand var Hugo.

Frisk og vel tilmode — ikke engang en Smule bange — stod han og klamrede sig til en Mast i et Sæt gult Oljetøj, som han havde laant af Kaptajnen.

Hans Stolthed over denne uanede, man-

dige Modstandskraft fik den hele Oplevelse til at svulme for hans Fantasi. Han troede at overvære et enestaaende Naturskuespil. Med ganske barnlig Optagethed betragtede han Skibets vuggende Bevægelse og Sprøjtet af Søerne, der hvert Øjeblik vaskede ind over Dækket. Han saae Havet sortne, hver Gang en Byge nærmede sig og ligesom slæbte et Slør henover Vandet. Han stirrede ind imod den øde Kyst, hvor undertiden Skyerne hang saa lavt, at det var, som om Hav og Himmel mødtes. — Han kom til at tænke paa den bibelske Myte om Syndfloden. Det forekom ham, at Havet voksede. Det saae for hans Øjne ud, som om Vandet blev ved at stige, fordi Kysten stadig blev lavere.

»Har De nogensinde før været ude i en saadan Orkan?« spurgte han en af Styrmændene, der kom stampende forbi i store Søstøvler.

Manden standsede og smilte lidt.

»Nej!« sagde han. »En Orkan som denne her har jeg aldrig kendt. Den er nu heller ikke lige af den vanlige Slags«, tilføjede han, idet han stampede videre.

Noget efter passerede de tæt ind under et stort Fuglefjeld. Allerede paa lang Afstand kunde han høre Skriget. En uhyre Sky af Søfugle slog ud derfra, da Skibet nærmede sig. Luften bogstavelig fyldtes af dem. Naar han saae i Vejret, var det som at stirre op i en endeløs Myggesværm. Og endda var Klippen derinde stadig lige levende. Det var de endnu ikke flyvefærdige Unger, der sad og baskede med Vingerne og skreg som vanvittige.

Han kom ved dette Syn igen til at tænke paa Syndflodssagnet. Han mindedes et af Gustave Dorés fantastiske Billeder deraf, hvor en Klynge nøgne Mennesker i Dødsrædsel klamrede sig til den sidste synlige Bjergtop, mens Havet under dem stiger og en mægtig Bølge pludselig skyder sig i Vejret som et Vandspøgelse for i næste Øjeblik at suge dem alle med sig ned i Dybet. Det kunde paa Grund af Afstanden godt se ud, som om det var hvide Menneskelegemer, der myldrede derinde paa Klippen. Og Skrigene — syntes han — lød saa menneskelige i deres Jammer.

Michel Angelos store Dommedagsbillede kom han ogsaa til at tænke paa.

Og pludselig slog det ham, hvor glimrende dette gamle Syndflodssagn egnede sig til musikalsk Illustration. Mærkværdig nok havde endnu ingen benyttet det, saavidt han vidste. Der var allerførst Dæmonernes Herredømme — en kraftig, farverig Indledning: de løsslupne Lidenskabers Orgier; Skøgernes frække Smægten; Fraadseriets vilde Glam. Tamburiner og Horn. Saa fulgte Guds bekymrede Raadslagning, og derefter hans Vredes Dom, nedslynget med Lynet. Elementernes Rasen. Flugten op i Bjergene. Jammer og Klage. Bodssange, der overdøves af Stormen; Offerilde, der slukkes af de stigende Vande. Ogsaa de Underjordiske maa frem af deres Huler. Og alle Markens og Skovens Dyr løber forvildede om. Elefanten løfter sin Snabel som en Basun og tuder op mod Tordenen. Og Ekkoet løber hundredstemmigt hen gennem Dalene — —

Hans Tanke gjorde et Spring. Han mindedes pludselig Havet, saadan som han havde set det hin gyldne Nat, da han fik Ideen til

sin Solopgangshymne. Han kom til at tænke paa, at en Stemning omtrent som den, der havde skabt denne Takkesang, maatte have grebet Noah og hans frelste Slægt hin Morgen, da de efter den store Verdensundergang første Gang saae Solen stige op over Vandene. Han kunde se dem alle knæle ned paa Arkens Dæk og ligesom den unge Hindu-Præst kysse Solens Lys tre Gange — —.

»Guten Abend, Hr. Doktor!« lød det ved Siden af ham.

Han havde været saa fortabt i sin Vision, at han ikke havde hørt nogen komme. Nu saae han foran sig en høj, formummet Skikkelse, aldeles skjult i en mørk Regnkappe med en stor Spidshætte, der var slaaet op over Hovedet. Han genkendte straks Stemmen eller snarere Tonefaldet og fik som et Stød i Brystet.

»Naa, Hr. Doktor«, sagde Skikkelsen og kiggede ud paa ham fra Hættens Mørke med et Par skælmske sorte Øjne. »De ser saa forbavset paa mig, som om jeg var falden ned fra Himlen».

Eller udspyet af Helvede! — tænkte Hugo i sit stille Sind. Højt sagde han:

»Er det ikke lidt voveligt af Dem at opholde Dem her paa Dækket, Frøken Specht? De kunde blive skyllet overbord.«

»Jeg holdt det ikke længer ud dernede mellem alle de syge Mennesker. Paa den ene Side af mig laa et Mandfolk og gryntede som det Dyr, man ikke tør nævne. Og paa den anden klagede den gamle russiske Grevinde sig som en Papegøje. — Vi lever jo her som i en Noæh Ark.«

Hugo betragtede hende studsende og svarede ingenting.

»Saa vilde jeg ogsaa gerne prøve, om jeg kunde faa Øje paa ham — denne »Klabautermand«. De har vel hørt om ham, Hr. Doktor? Det skal nok være en Slags druknet Sømand, som sidder et Sted i Rigningen, naar det er Uvejr, og varsler Død og Undergang. Saadan har jeg hørt det af Kaptajnen her. Nu havde jeg nok Lyst til at se den Krabat. Saa listede jeg mig ganske stille herop. Og — tænk! — saa stod der virkelig ogsaa saadan en mærkelig Mand ved Masten. Jeg

skulde lige til at skrige; men saa var det bare Dem, Hr. Doktor! — Naa, hvad er det saa for en Undergang, De har staaet her og varslet om?«

Hugo følte sig mere og mere uhyggelig tilmode.

»Det bliver det vist for vidtløftigt at fortælle Dem,« svarede han kort.

»Naa ja! Her er ogsaa saa koldt!« sagde hun med et eget Smil om sine unaturligt røde Læber. »Vil De ikke gaa med ind i Rygesalonen? Saa skal De faa en Kop varm Te, Hr. Doktor! Min Veninde sidder derinde og venter.«

Han afslog Indbydelsen og lod hende i det hele temmelig uhøfligt forstaa, at hun forstyrrede.

Saa trak hun tavs paa Skuldren og forlod ham. —

Noget efter sad Hugo nede paa Køjekanten hos Matilde, der uden at være syg dog følte sig utilpas. Han var fra først af tankefuld og noget adspredt.

»Ja, nu gaar det altsaa snart hjemad, Tilde,« sagde han. »Og det er vi vist i Grun-

den begge to glade for. Jeg for mit Vedkommende begynder i hvert Fald at faa nok af det. I Længden bliver man alligevel lidt forvirret heroppe, tror jeg. Jeg forstaar egenlig godt, at al denne eventyrlige Natur udsætter Befolkningen her for at blive overtroisk i slet Forstand. Jeg glæder mig nu til at komme hjem igen til Børnene og til mit Arbejde. Veed du, — jeg tror, at jeg begynder at faa virkelig Klarhed over min nye Komposition. Jeg tror, jeg har faaet en Ide til et Stykke Programmusik, som vil blive af stor Virkning. Et verdenshistorisk Sindbillede og samtidig et Udtryk for en personlig Kamp —«

»Aa, ræk mig lidt Vand, Hugo,« bad Matilde mat.

Da han havde hjulpet hende til at drikke lidt, tog han atter Plads paa Køjekanten og fortsatte:

»Jeg skal forsøge, om jeg kan give dig en Forestilling om, hvad jeg har tænkt mig. Ser du — —«.

»Aa, Hugo — skal vi ikke hellere vente til en anden Gang.«

Hugo saae uforstaaende paa hende og blev fornærmet.

»Gudbevares!« sagde han og rejste sig. »Naar det ikke interesserer dig! Naar mit Arbejde er dig ligegyldig —«.

Han greb sin Sydvest og stormede ud.

Oppe paa Dækket søgte han efter Frk. Specht. Ogsaa i Rygesalonen søgte han. Men hun var der ikke.

VIII.

Et godt halvt Aar derefter, en Aften i Februar, opførtes Hugo Martens store Orkesterværk »Syndflodssagn« første Gang under Mesterens egen Ledelse for et Publikum, hos hvem Forventningen af forskellige Grunde og ved forskellige Midler var bleven opdrevet til virkelig Spænding.

For det første var det efterhaanden bleven bekendt, at det slet ikke, saadan som man i Begyndelsen havde fortalt, var økonomiske Vanskeligheder og anden Modgang, der havde drevet Hugo Martens til sit Selvmordsforsøg, men derimod religiøse Grublerier, hvad der straks i de flestes Øjne gjorde ham mere interessant, ja vakte Andagt. Han havde selv overfor en Interviewer erklæret, at hans filosofiske Livssyn »var bristet for ham«, og at han havde fundet Fred i en kristelig farvet Forsyns-

tro. Til en anden Bladmand havde han sagt, at han ønskede sit nye Værk opfattet som Programmusik »i dobbelt Forstand«, og en tredje havde han meddelt, at det var hans Agt senere at kundgøre sin Livs- og Kunstanskuelse mere direkte i en større Afhandling.

Til Trods for disse offenlige Bekendelser og Forkyndelser havde det knebet med at faa Salen fyldt. Først, da der paa en uopklaret Maade udbredte sig et Rygte om, at der fra en vis Side kunde ventes Demonstrationer, var der bleven Rift om Billetterne.

I det Øjeblik, Hugos kendte Skikkelse med de mægtige Nakkelokker viste sig paa Podiet, gik der en Bølgen gennem Publikum. Alle rettede nysgerrigt Kikkerten mod hans højre Tinding for muligt at opdage den lille runde Plet, som han selv — halvt spøgende — skulde have kaldt for »Mærket af Guds Finger«. Trods sin Tykkelse tog han sig godt ud, som han stod der med tilbagekastet Hoved og højt hævet Taktstok. Han lignede en sejrssikker Hærfører, der giver sine Tropper Signal til Angreb.

Matilde havde i sidste Øjeblik klemt sig ind paa en Yderplads helt tilbage i Salen, hvor hun kunde sidde skjult. Hun var saa nervøs, at hun uden at vide af det sad og smilte med et stort, bredt Smil.

Hele Salen sejlede for hende. Hun havde absolut ikke Sejren skrevet paa sin Pande. Snarere vilde man i dette krampagtige Smil og i hendes forvirrede og forskræmte Blik kunne læse en Forudanelse om et sønderknusende Nederlag. Det sidste Aars Begivenheder havde gjort hende forsagt i hendes Forhold til Kámplykken. Der var slet ikke længer noget tilbage hos hende af den fordums Valkyrie. Hugo havde dennegang maattet drage i Leding uden Følge.

Da den første Afdeling med dens noget larmende Musik sluttede under et spredt og mat Høflighedsbifald, rejste hun sig og listede ud. Hun kunde ikke længer udholde Synet af de mange stille og tavse Mennesker. Paa Forhaand flygtede hun for Nederlaget og Skammen. Hun gik ud paa Gangene og blev ved at gaa der uden at lægge Mærke til Garderobefolkenes Forbavselse.

Det var nu ogsaa en hel Del mere end Hugos Kunstnerrang, der stod paa Spil. Hun havde en Følelse af, at denne Aften vilde afgøre deres hele Fremtidsskæbne. De var paany kommen i Gæld. De havde i den sidste Tid igen maattet slaa sig igennem med Laan og Løfter. Hugo havde været saa tryg, at han var bleven vred, naar hun havde bebrejdet ham hans Letsindighed. Han havde hele Vinteren været i det Humør, at han vilde se glade Ansigter omkring sig. Men Børnene havde været syge, og selv havde hun skrantet; et Par Tjenestepiger var rendt fra hende, og der var kommen Kakkerlakker i Lejligheden, saa hun havde slet ikke haft let ved altid at smile.

Midt under alle disse huslige Genvordigheder var der saa hændt noget forfærdeligt, der nær havde berøvet hende Forstanden. Hun kunde endnu ikke rigtig taale at tænke paa det. — Hugo havde været hende utro.

Det var i de første Dage af Januar. Han var lige bleven færdig med sin Komposition og rejste ned til Leipzig for at underhandle

med et Koncertbureau om Muligheden for en Opførelse i Tyskland. Bureauet havde stillet sig meget velvillig til Tanken men vilde dog afvente Resultatet af Opførelsen i København. Herom havde han netop skrevet til hende, og hun ventede ham hver Dag hjem, da hun ved et Tilfælde fik at vide, at han allerede for flere Dage siden var bleven set i Berlin i Selskab med et Par Damer.

Da hun ved hans Hjemkomst spurgte ham ud, havde han givet en Historie tilbedste om to russiske Fyrstinder, der havde ønsket at gøre hans Bekendtskab. Men af den Beskrivelse, hun havde faaet af Damerne, havde hun straks genkendt de to Berlinertøjter, som de om Sommeren havde rejst med i Norge; og da hun nu slyngede ham deres Navne i Ansigtet, var han bleven rød. Han havde dog længe ikke villet indrømme andet, end at han et Par Gange havde spist sammen med dem paa Restaurant. Først da hun havde fundet en fremmed Kam og et Brev Haarnaale i et af Rummene i hans Toiletetui, var han i et

Udbrud af Raseri gaaet til Bekendelse og havde med det samme forladt Hjemmet.

Saa fortvivlet hun havde været, og saa nedværdiget hun følte sig, havde hun dog tilgivet ham. Men Hugo havde i længere Tid boet paa et Hotel. Først for nylig var han flyttet helt hjem. —

En stærk og vedholdende Bifaldslarm inde fra Salen fik hende til at standse. Kunde det være rigtigt? Hun stod og lyttede med Haanden paa Hjertet, mens Bifaldet gentog sig. —

Hugo stod paa Podiet, vendt om imod Publikum, og bukkede. Det var »Flugten op i Bjergene«, der havde grebet Folk. Selv Kritiken var begyndt at spidse Øren. Med en sjelden Kraft var her fremtryllet en Rædselsstemning, der gik til Marv og Ben og skabte Syner. Man saae Skyernes vilde Jag hen under den sortnende Himmel. Man fornam næsten fysisk Regnens Susen og Havets ubønhørlige Svulmen. Man saae de blege, fortrukne Ansigter, hørte den hysteriske Dødslatter. — Næsten endnu mere betagende virkede senere den Tusmørkestemning, hvormed

selve Undergangen blev fremmanet. Der var fantastisk Uhygge i den Række dybe, langt henklingende Akkorder, som gav Billedet af den endelige Forstummen af alt Liv, af det endeløse Hav og dets forfærdelige Tomhed.

For hver ny Afdeling voksede Klapsalverne i Styrke og fik efterhaanden en helt demonstrativ Karakter. Den pragtfulde Slutnings-Apoteose gjorde Sejren fuldkommen. Solopgangs-Hymnens straalende Inderlighed rev alle hen. Folk sad stille og højtidelige som i en Kirke. Indtil pludselig alle Hænder løftedes, og der rejste sig en Bifaldsstorm i Salen, som varede i flere Minutter. Hugo maatte Gang efter Gang vise sig oppe paa Forhøjningen. Han bukkede nu ikke længer. Han stod der smilende, med Hovedet stolt tilbagekastet, og lod sig hylde.

Bagest i Salen stod Matilde. Hun rystede af Sindsbevægelse. Hendes fortrukne Ansigt lyste af Ekstase, mens hun stirrede paa Hugo som paa en guddommelig Aabenbaring. —

Den næste Morgen gjorde de fleste af Bladene lidt bittersøde Miner til den store Sejr,

som absolut ingen havde ventet. I adskillige københavnske Avisredaktioner sad der Folk, der hørte til Hugos fordums Venner og Medsammensvorne, og som i hans senere Færd saae et bevidst og beregnende Forræderi mod Ungdommens Idealer. En enkelt Anmelder traadte direkte op mod »det middelalderlige Barbari«, der her var bleven holdt over Daaben, og kaldte spottende Hugos Komposition for Negermusik. Dette førte til en hidsig Fejde rundt om i Bladene. Tilsidst deltog Hugo selv i den med megen Kraft og Myndighed. Han erkendte — skrev han — at hans nyeste Værk væsenlig havde et religiøst Formaal. Han saae det som sin Opgave at føre Menneskene tilbage til Gud ved Hjælp af Kunsten. Katederlærdommenes Tid var uigenkaldelig forbi. Enhver Lærebygning var et Babelstaarn, der netop naaede saa langt, som Forstanden og dens stumpede Begreber rakte. Alene Kunsten var i Stand til at udtrykke Hjertets uendelige Længsler, og det var hans Overbevisning, at Musikken vilde blive Fremtidens religiøse Udtryksmiddel, saadan som det havde været Fortidens.

Resultatet af alt dette blev, at Hugo efter fjorten Dages Forløb kunde gentage sin Koncert i Byens største Musiklokale, og at Bureauet i Leipzig underskrev den forud affattede Kontrakt, der tilsikrede ham en Række Opførelser i de større tydske Byer.

Mellem Tilhørerne denne anden Koncertaften, hvor Hugo optraadte i sort Atlaskes Vest og med Kalvekrøs, og hvor Matilde sad som en Dronning i en af Sidelogerne omgivet af sine Forældre og andre af sin egen Slægt, saaes ogsaa Fætteren, Dr. Martens. Den sære Mand vakte en Del Opsigt med sit store Skæg og sin landlige Dragt. Som han sad der med en rød Haand bag Øret, gjorde han ogsaa en løjerlig Figur i den festlige Forsamling. Det var nu heller ikke ganske frivilligt, at han var kommen der. Det var Søsteren, der havde sendt ham derhen, og han var i sit Hjerte lidt vred paa hende i den Anledning. Men saadan var hun jo, og saadan havde hun været fra Barn! Selv var hun aldrig til at drive hjemmefra; men naar der var noget paa Færde et Sted, narrede hun ham til at

gaa derhen, for at hun kunde faa et Referat.

Efter Koncerten opsøgte han Hugo henne ved Reserve-Udgangen og sagde uden Indledning, ja uden nogen Lykønskning engang, at han vilde komme til ham en af Dagene for at tale med ham om en Sag, der laa ham paa Hjerte.

Hugo, der følte sig krænket af hans Ligegyldighed, tog meget overlegent imod ham.

»Saa maa du skynde dig, min Ven! For iovermorgen Aften rejser jeg med min Familje til Italien.«

»Saa kommer jeg imorgen Klokken tre«.

»Men min Tid er meget optaget. Kan du ikke sige det her?«

»Aa jo. Vi kan maaske følges lidt henad Gaden?«

»Sæt dig hellere ind i min Vogn. Min Kone venter mig hjemme. Hun er kørt i Forvejen med nogle Gæster.«

Da de var kommen tilsæde, begyndte Dr. Martens straks:

»Det er en Kollega af dig, jeg gerne vilde

lægge et godt Ord ind for. Det er Sivert Nielsen.«

»Naa!« sagde Hugo uvilkaarligt.

»Jeg traf ham i Efteraaret, da jeg var en Tur ovre i Jylland. Han havde logeret sig ind hos et Par Fiskerfolk, og der boer han vist endnu. Jeg kendte ham forresten slet ikke. Jeg tror ikke, jeg havde hørt hans Navn engang. Men vi kom nu altsaa til at snakke sammen, og han fortalte mig hele sin Historie. Du veed maaske, at han har ligget paa en Klinik for sine Nerver. Derinde opdagede saa Lægerne, at han havde Tuberkler i den ene Lunge.«

»Ja — stakkels Mand! — jeg har hørt det.«

»Jeg synes nu, at der maatte kunne gøres noget for at hjælpe ham. Han er jo ludfattig og har ovenikøbet Familje at forsørge.«

»Ja, det er virkelig sørgeligt! Men hvad er der egenlig at gøre? Man kunde naturligvis sætte en Indsamling igang. Men jeg tvivler om, at der vilde komme noget synderligt ind.«

»Nej, jeg har ogsaa tænkt mig, at det

vilde være bedre — og maaske ogsaa mere opmuntrende for ham — om han kunde faa et Stipendium. Jeg har netop hørt, at der skal uddeles et større Rejselegat i denne Maaned. Det er rimeligvis det samme, du selv engang har haft. Det er nok paa et Par Tusinde Kroner.«

»Javist. Javist.«

»Jeg forstaar mig jo ikke paa Musik og kan ikke bedømme Sivert Nielsens Kvalifikationer. Men jeg har da fra de forskelligste Sider hørt, at han skal sidde inde med ualmindelige Naturevner, — ja, der er kompetente Folk, der ligefrem har kaldt ham et Geni.«

Hugo tav stille hertil.

»Kunde du nu ikke interessere dig for den Sag? Derhenne paa din Koncert kom jeg til at tænke paa, at en Anbefaling fra dig netop i Øjeblikket vistnok vilde være særlig virkningsfuld«.

Hugo tav endnu en lille Tid og sagde saa:

»Den Sag vil jeg grumme nødig have med at gøre, du! Sivert Nielsen er ikke

uden Evner. Han har et net Talent. Paa ingen Maade mere. For de store Opgaver mangler han absolut al Begavelse.«

»Han har dog skrevet en Opera — ikke sandt?«

»Som blev afvist af Teatret.«

»Ja, det er nu vist ikke helt rigtigt. Han fortalte mig selv noget derom. Direktionen havde sendt ham Arbejdet tilbage med et Forslag om at omarbejde og beskære det. Det skulde netop være for at skaffe ham Ro og Kræfter til det, at —«.

»Nej nej, min Ven! Du maa ikke plage mig. Jeg gør det ikke! — Sivert Nielsens hele kunstneriske Retning er mig inderlig imod. Naar du kender hans Historie, saa veed du, at han i Aarevis har siddet som Direktør for en Sangerindepavillon. Den Knejpeduft har han ikke kunnet faa ud af sin Musik. Jeg har oprigtig Medlidenhed med ham. Hans sørgelige Skæbne gaar mig rent menneskeligt til Hjerte. Men jeg vilde ikke kunne forsvare det for min Samvittighed at være med til at fremelske en Kunst, der spekulerer i Frivoliteten.«

»Men det kan der da vist ikke være Tale om her —«

»Jo, absolut! Du kender ikke Forholdene. Og du burde kunne sige dig selv, at det specielt i dette Øjeblik — under den Kamp, jeg nu staar i — vilde tage sig mere end besynderligt ud, om jeg vilde favorisere en aabenlys Aandsfornægter, der tilmed er uforbederlig Alkoholist.«

»Er det Sivert Nielsen, du taler om?«

»Jeg siger dig, du kender ham ikke. Du har som sædvanlig ladet dig føre bag Lyset. Du er for godtroende, Harald! — Lad os tale om noget andet.«

Hugo havde talt sig op til en oprigtig Vrede. Han tog sit Lommetørklæde frem og tørrede sig over Panden og sin svære Hals. Nidkærheden havde som sædvanlig bragt ham i Sved. Men Koncertsalens Jubel tonede endnu i hans Øre, og han blev hurtigt formildet. Han lagde sin Haand paa Fætterens Knæ og sagde med overbærende Venlighed:

»Hvordan har du det selv, min Ven! Og Martha?«

»Jo Tak — vi har det ved det gamle.«

»Du sidder vel stadig og kigger i Mikroskopet og skærer Planter op og studerer Flintesten for at finde ind til Livets Hjerte — hva'? Hold op med det, min Ven! Det nytter ikke! Jeg kender det jo fra mig selv. Ad den Vej finder vi ingenting andet end Fortvivlelse. Men du er heller ikke glad! — Gid jeg kunde blive lidt af et Eksempel for dig, Harald! Kan du huske i gamle Dage, da vi sad til langt ud paa Natten inde i dit Kammer og tumlede med Verdensproblemerne? Dengang lo vi af Forestillingen om et guddommeligt og barmhjertigt Forsyn, der vaagede over os Menneskemyrer. Hvad den Latter for mit Vedkommende førte til, — ja, det behøver jeg jo ikke at minde om. Jeg vil sige dig, jeg er bleven et andet Menneske, siden vi saaes sidst. Et andet og et lykkeligere Menneske. Jeg kunde jo nok ogsaa i Fortiden være munter, ja overstadig. Men glad — nej! Det var en Fortvivlelsens Lystighed. I Grunden gik jeg ligefrem og løj for mig selv for at overdøve Samvittighedens Stemme. For det skal

du lægge Mærke til, Harald! Naar man ikke er glad, saa er det, fordi der er noget i Vejen med Samvittigheden. Kun i Bevidstheden om, at man beflitter sig paa at gøre sit Liv og sin Gerning til et værdigt Udtryk for den guddommelige Vilje, er der en virkelig og varig Lykke, — det er, hvad jeg i dette sidste halve Aar har sandet.«

»Og nu rejser du til Italien sammen med din Familje,« sagde Fætteren. Han sad bortvendt og stirrede ud gennem Vognvinduet med sine store, blege Øjne og havde kun hørt lidt af Hugos lange Tale.

»Ja. Det vil sige, foreløbig gaar Rejsen kun til Tyskland. Jeg skal dirigere min Koncert i flere af de større Byer. Og man vil i det hele gerne se mig dernede.«

»Bliver I længe borte?«

»Et Aarstid. Maaske længere. Hvem veed? Maaske for bestandig. I hvert Fald opgiver vi vor Lejlighed. Den er nu ogsaa bleven altfor lille for os.«

»Ja, du har Lykken med dig, Hugo,« sagde Fætteren efter et kort Ophold.

»Jeg maa vel tro det, siden Folk altid for-

tæller mig det. Men jeg har dog ogsaa lært Livets Smerte at kende, og det trods nogen. Jeg kan med Sandhed sige, som der staar i Sangen, at alt, hvad et Hjerte kan rumme og lide, — det har jeg prøvet.«

»Tror du?«

Vognen standsede nu i den lille Sidegade, hvorfra der var Opgang til Hugos Lejlighed, og begge Herrerne steg ud.

»Ja, jeg byder dig ikke op,« sagde Hugo. »Der er, som sagt, samlet nogle Venner hos mig; men naturligvis —.«

»Tak. Jeg har heller ikke Tid. Mit Tog gaar om et godt Kvarter. Lykke paa Rejsen!« —

Allerede halvvejs paa den fem Etages Trappe blev Hugo omfavnet af Matilde, der havde staaet oppe i Forstuedøren og ventet paa ham for at kunne føre ham i Triumf ind til de andre. Efter hans store Sejr var de bleven fuldstændig forsonede. Hun var nu stormet ned til ham ved den blotte Lyd af hans Trin og kyssede ham og blev ved at kysse ham, saa han — lidt forpustet som han var — nær havde mistet Vejret.

»Aa, Hugo! Det var i Aften endnu dejligere end sidst! Jeg tør slet ikke tænke paa det næsten, for saa kommer jeg til at græde.«

I Forstuen modtoges han af sin Svigerfader, der var mødt til Koncerten i Kjole og med sin Ordenskæde. Ogsaa mellem disse to havde der fundet en Forsoning Sted de sidste Dage. Hugo dunkede ham allerede helt fortroligt paa Maven, medens Oberstløjtnanten — trods al Oprigtighed i Følelsen — endnu teede sig lidt kejtet i den nye Situation. Der var noget næsten underdanigt i den Maade, hvorpaa han ytrede sin svigerfaderlige Stolthed, ligesom hans Forsøg paa at tilegne sig den utvungne Kunstnertone foreløbig faldt temmelig uheldig ud.

Næsten som en Majordomus slog han Døren til Dagligstuen op, saasnart Hugo havde faaet Overtøjet af, og raabte med sin Stentorstemme:

»Maëstro kommer! Hil ham!«

Af de øvrige Damer og Herrer — ialt en halv Snes Personer — hørte et Par af de

ældre til Familjen. De andre Indbudne var Hugos Forlægger og nogle af de Musikere, der havde medvirket ved Koncerten. Desuden — i Følge Hugos udtrykkelige Ønske — Teaterdirektør Korb, som dog holdt sig lidt i Baggrunden.

Lejligheden var straalende oplyst og pyntet med mange Blomster. Det var jo tillige en Afskedsfest for den gamle »Stærekasse«, der gemte alle deres fælles Minder, de gode med de onde.

Døren til Spisestuen blev slaaet op. En Lejetjener stod derinde med et mægtigt Fad Østers.

»I Aften vil jeg have Lov til selv at tage min Mand til Bords,« sagde Matilde. Og idet de gik ind, hviskede hun til ham: »Tænk! Far har sendt en hel Kurv Champagne. Er han alligevel ikke sød?«

Paa samme Tid stolprede Dr. Martens hjemad fra Gentofte Station med sin Lygte i Haanden. Det baade regnede og sneede, og det var bælgmørkt.

Hans Søster sad i Dagligstuen, da han kom

hjem. Hun sad i Sofaen og gjorde sit Husholdningsregnskab op. Paa Bordet stod en Bakke med nogle ristede Kastanier, der var hans Aftensmad.

»Naa?« sagde hun, da de begge havde tiet nogen Tid. »Hvordan gik det saa?«

Men Broderen var ret umeddelsom den Aften. Han gik mest op og ned af Gulvet i sine egne Tanker med et mørkt, ligesom haabløst Udtryk.

Pludselig standsede han og blev i det samme livligere.

»Veed du, hvad jeg forresten har Hugo mistænkt for?« spurgte han. »Det Selvmordsforsøg i Fjor — mon det ogsaa var rigtig ægte? Jeg har tænkt paa det før, og jeg kom til at tænke paa det igen i Aften. Hugo er jo nok, hvad man kalder et Følelsesmenneske — og et stort Barn er han i visse Maader ogsaa — men han har nu alligevel aldrig ladet sig rive anderledes hen, end at han — i det mindste indtil et vist Punkt — ganske klart og koldt har kunnet beregne Virkningen af sine Handlinger. Det er maaske overhovedet Hemmeligheden ved den Art

Begavelser. Du maa i hvert Fald indrømme mig, at det ganske godt kunde ligne vor gode Hugo saadan halvvejs ubevidst at spille en lille Komedie for sig selv og os andre — for at redde sig ud af en Knibe.«

Søsteren lo lidt paa sin tørre Maade.

»Hvad siger du?« spurgte han.

»Ingenting.«

»Naa — men nu er han altsaa igen paa den grønne Gren, saalænge det varer. Han blev iaften fejret som en Halvgud. Og iovermorgen rejser han med Kone og Børn til Italien.«

»Naa.«

»Ja — det vil sige! — han skal først til Tyskland og fejres der. Der forberedes nok et formeligt Triumftog — kunde jeg forstaa.«

»Naa,« sagde Søsteren igen.

Dr. Martens var paany begyndt at gaa. Men nu standsede han og sagde efter nogle Øjeblikkes Tavshed med den samme mørke og haabløse Mine som før:

»Vi Mennesker naar aldrig frem mod det fuldkomne, saalænge vi forser os paa dets Vrængebilleder.«

